

BLIŽNJE VOLITVE IN MI

Pred nami so že skoraj bližnje volitve, ki bodo 13. junija letos. Slovenske volitve v deželi Furlaniji-Juljski krajini čaka dvojna izbira. Gre tako za obnovo evropskega parlamenta in za izvolitev županov in občinskih svetov predvsem v naših slovenskih oziroma mešanih občinah na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini. Najpomembnejše so te volitve v treh slovenskih občinah na Tržaškem (Zgonik, Repentabor, Dolina) in treh občinah na Goriškem (Števerjan, Sovodnje, Doberdob). Poleg teh bodo občinske in tudi pokrajinske volitve v videmski pokrajini. Župane in svetovalce bodo pa tudi volili v nekaterih občinah Beneške Slovenije.

Politično pomembne so najprej evropske volitve. Večkrat smo o teh sicer že pisali, zato danes le nekaj besed. To so pete neposredne volitve za parlament v Strasbourg in zanj bodo volile desetine in desetine milijonov volivcev petnajstih držav, ki sestavljajo Evropsko unijo. Evropski parlament je danes najvišja voljena evropska ustanova, ki pa bo morala še pridobiti določene pristojnosti, ki jih danes še nima (zakonodajna idr.). Kakšen pomen imajo za nas te volitve?

Od leta 1979 dalje smo slovenski volivci v Italiji skupno z drugimi pripadniki narodnih manjšin in avtonomističnih gibanj v Italiji aktivno sodelovali pri gradnji te nove politične Evrope, ki se je danes preoblikovala iz Evropske gospodarske skupnosti v Evropsko unijo in tako postala vedno bolj politično angažiran dejavnik v mednarodni politiki. Slovenska manjšina v Italiji je takrat - in nato še na vseh drugih podobnih volitvah - hotela dokazati, da je enakopravna v prizadevanjih za širšo evropsko integracijo z drugimi partnerji. To je posebno razumela Slovenska skupnost, ki se je takrat odločno postavila v vrsto z drugimi manjšinskimi strankami, zlasti z *Union Valdôtaine* iz Aoste. Tudi kasneje je bila vedno med protagonisti tega povezovanja, ki ga je začel prav pokojni politik Bruno Salvadori. Kasneje je stopila v to koalicijo še sardinska akcijska stranka in leta 1984 so združene manjšinske sile prvič izvolile svojega evropskega poslanca. Tako tudi leta 1989.

Danes so razmere drugačne. Vedno pa je v evropski politiki SSK prisotna manjšinska solidarnost. Za te volitve se je slovenska stranka, kot znano, povezala z Južnotirolsko ljudsko stranko (SVP) in s tem potrdila že davno tradicijo medsebojnega sodelovanja slovenske lipove vejice in južnotirolske planike. Prepričani smo, da bodo naši volivci tudi letos 13. junija enotno podprli slovenskega kandidata na tej listi, priznanega zgodovinarja in kulturnega delavca prof. Jožeta Pirjevca. Tako bo glas slovenske narodne skupnosti v naši deželi skupno s številno južnotirolsko skupnostjo ponesel manjšinski glas Evropi narodov naproti.

Nič manj pomembne pa so junijske volitve za izbiro novih upraviteljev v že prej omenjenih slovenskih občinah, zlasti na Tržaškem in Goriškem. / STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

BALKANSKA KRIZA

JE BEOGRAD ODPRL ZELENO LUČ?

DRAGO LEGIŠA

Ta teden se je začel v znamenju optimizma. Predsedstvo Zvezne republike Jugoslavije je sporočilo, da sprejema načela, ki so jih bili določili predstavniki sedmih industrijsko najbolj razvitih držav in Rusije (G 8) za rešitev kosovske krize. Beograd podarja, da bi resolucija Var-

nostnega sveta Združenih narodov lahko omogočila, da bi kriza z vojaškega prešla na politično področje. V zahodnih krogih so to izjavo vzeli na znanje, čeprav so brž pripomnili, da bi moral Milošević konkretno pokazati, da je voljan sprejeti načela, ki so jih določili pred-

stavniki najbolj razvitih držav, z Rusijo vred, in nato dosledno izvajati črko in duh resolucije Varnostnega sveta. To v bistvu pomeni, da je pripravljen umakniti srbske vojaške enote s Kosova in prekiniti tamkajšnje nasilje.

V torek je bil v Bonnu pomemben sestanek. Nemški kancler Schröder se je srečal s trojko, ki ima nalogo, da pripelje pogajanja z Beogradom do konca. To trojko sestavljajo ruski odposlanec Černomirdin, finski predsednik Ahtisaari in ameriški podtajnik Talbott. Če bo na srečanju doseženo popolno soglasje med zahodnimi in ruskimi stališči, kar zadeva stvarno reševanje kosovske krize, je za sredo predvideno novo potovanje Viktorja Černomirdina v Beograd. Tokrat naj bi bil prisoten tudi Martti Ahtisaari, ki je pooblaščenec Evropske zveze.

Potek dogodkov s posebno pozornostjo spremlja tudi italijanska diplomacija s predsednikom vlade D'Alema in zunanjim ministrom Dinijem na čelu. "Če bo srbski voditelj pokazal," je izjavil Dini, "trdno in resno voljo, da zares sprejema zahodne pogoje, bi lahko čimprej sklicali sejo zunanjih ministrov G 8 in tako odstranili zadnje zadržke o resoluciji Varnostnega sveta." Pristavil je, kako bi Italija želela, da bi se umikanje srbskih vojaških enot s Kosova začelo takoj, in sicer pred izglasovanjem resolucije Varnostnega sveta. To bi namreč lahko odprlo pot prekinitvi letalskih napadov. Seveda pa se mora zahod ravnati na temelju stvarnih dejstev. Tudi francoski zunanji minister Védrine je pozitivno ocenil Miloševićovo najnovejšo stališče, čeprav meni, da je previdnost v tem trenutku zelo na mestu. "Ne moremo pa," je dejal "zanemariti priložnosti, ki bi lahko pripeljala do miru."

Če bo torej jugoslovanski predsednik dokazal, da res sprejema zahteve svojih sodelavcev, bi se lahko takoj zbrali na posebni seji zunanji ministri sedmih industrijsko najbolj razvitih držav in Rusije ter globlje proučili potek in zaključke četrtkovskega obiska v jugoslovanski prestolnici.

STRAN 2

EVROPSKE VOLITVE

SLOVENSKA POT V EVROPO

Prihodnjega 13. junija bodo tudi evropske volitve. Naša dežela spada v severo-zahodno okrožje, ki zaobjema Emilio-Romagnu, Veneto, Tridentinsko-Južno Tirolsko ter Furlanijo-Juljsko krajino. Kandidatnih list je kar 22. Posebnost predstavlja volilni nastop Južnotirolske ljudske stranke kot stranke nemške manjšine (*Südtiroler Volkspartei*), ki ima za znak tradicionalno planiko in je sklenila volilno povezavo s Prodijevimi Demokrati. Takšno povezavo omogoča zakon za evropski parlament z namenom, da se narodno-jezikovnim manjšinam omogoči izvolitev predstavnika, a s pogojem, da se stranka jezikovne manjšine predhodno poveže s kako vsedrjavno stranko in njen kandidat prejme vsaj 50 tisoč osebnih preferenc. Na tej osnovi je Južnotirolska ljudska stranka na vseh prejšnjih evropskih volitvah brez težav izvolila svojega evropskega poslanca. Doslej se je SVP povezovala s Krščansko demokracijo, po razpadu slednje pa se je tokrat povezala z novoustanovljenim gibanjem Demokratov, ki ga vodi Romano Pro-

di, sedaj predsednik evropske komisije (vlade).

Kaj pa Slovenci v Italiji? Žal moramo ugotoviti, da Slovenci v Italiji tudi ob teh volitvah spet razkazujemo svojo politično razdrobljenost. Slovenski kandidati so, recimo, na listah kar treh vsedrjavnih strank (Volčič na listi Levih demokratov, Zorzini-Spetič na listi Italijanskih komunistov, Canciani in Primožič na listi Stranke komunistične prenoje), kakor da bi bilo na sto tisoče slovenskih volivcev!

Stranka Slovenske skupnosti se je dosledno z načelom manjšinske solidarnosti odločila sodelovati na listi omenjene Južnotirolske ljudske stranke (SVP), ki bo gotovo izvolila svojega zastopnika v evropski parlament; leta bo, kakor že doslej, zastopal tudi interese in zahteve slovenske manjšine v Italiji. Kandidat Slovenske skupnosti je prof. Jože Prijevec, njegovo geslo pa *Slovenska pot v Evropo*.

AT

NOVI GORIŠKI NADŠKOF

Iz Vatikana je prišla novica, da je svet oče Janez Pavel II. imenoval novega goriškega nadškofa in metropolita. Ta je msgr. Dino D'Antoni, dosedanji generalni vikar v Chioggi.

Novi nadškof je bil rojen leta 1936 v Chioggi (znanem ribiškem mestu) in v svojem duhovniškem poklicu je prebodel veliko poti od ribiškega kaplana do profesorja in vicerectorja v tamkajšnjem semenišču, kanonika in škofovega vikarja. Dosegel je tudi doktorat iz cerkvenega prava na Lateranski univerzi v Rimu.

Ni še znano, kdaj in kje bo škofovsko posvečenje novega goriškega nadpastirja.

Dosedanji goriški nadškof p. Anton Vital Bommarco je sedaj postal apostolski administrator goriške nadškofije.

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

POMAGAJMO TRPEČIM IN PREGANJANIM!

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrotelne organizacije.

NOVI GLAS

02 Vida Valenčič
ATOMSKI SPOPAD

03 Drago Legiša / intervju
JOŽE PIRJEVEC

05 Tomaž Simčič
PO LJUDSKEM MISIJONU V TRSTU

06 Drago Legiša
POMEMBNA KNJIGA KROŽKA V. ŠČEK

06 Peter Szabo
POLOVIČKE

07 Andrej Bratuž
FULVIU TOMIZZI V SPOMIN

09 Dijaki srednje šole Fran Levstik na Proseku
CELODNEVNI POUK V OČEH DIJAKOV

10 Občinske volitve / pogovor
JULIJAN OŽBOT, KANDIDAT SSK

12 Jurij Paljk
O POČITNICAH

15 Igor Cotič / pogovor
MATEJ ČERNIC

ATOMSKI SPOPADI

VIDA VALENČIČ

KUČAN
SPREJEL
ZASTOPNIKE
SLOVENCEV
V ITALIJI

V torek, 1. t.m., je slovenski predsednik Milan Kučan sprejel v Ljubljani predstavništvo Slovencev v Italiji in se z njimi pogovarjal o zaščitnem zakonu za slovensko manjšino, katerega predlog je sedaj v obravnavi v rimskem parlamentu. Srečanja s predsednikom republike Slovenije so se udeležili deželni tajnik Slovenske skupnosti Andrej Berdon, zastopnik Slovencev v videmski pokrajini Viljem Černo, Igor Dolenc je bil v delegaciji za leve demokrate, Sergij Pahor za Svet slovenskih organizacij ter Rudi Pavšič kot predsednik SKGZ. Milana Kučana so spremljali sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve republike Slovenije Franco Juri, generalni konzul iz Trsta Vlasta Valenčič Pelikan ter sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu Romana Logar s sodelavci. Predsednik Kučan je o predlaganem zaščitnem zakonu dejal, da se zaveda, da predlagani osnutek za zaščitni zakon ni idealna rešitev za slovensko manjšino, a je vseeno dobro izhodišče za nadaljnjo dograditev pravne zaščite Slovencev v Italiji. Predsednik Kučan je še dejal, da se je tudi sam pridružil tistim, ki upajo, da bo zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji sprejet že letos v mesecu juliju, kot napovedujejo optimisti.

SPOROČILO
ROJAKOM
V SEVERNI
ITALIJI

Deželno vodstvo naše narodnostne stranke Slovenske skupnosti poziva rojake, ki živijo v severni Italiji, da na evropskih volitvah 13. junija 1999 s svojim glasom podprejo prizadevanja Slovencev in ostalih narodnih manjšin v Italiji za enakopravnost, narodne pravice in sožitje.

Slovenska skupnost je sklenila volilno zavezništvo z Južnotirolsko ljudsko stranko (Südtiroler Volkspartei - SVP), tako da je na drugem mestu liste SVP slovenski kandidat, zgodovinar in javni delavec prof. Jože Pirjevec iz Trsta. Podprejo ga lahko vsi volivci v severovzhodnem okrožju, ki obsega dežele Furlanijo-Julijsko krajino, Veneto, Tridentinsko-Južno Tirolsko in Emilio-Romagno, če prekrizajo znak SVP - planiko - in zapišejo preferenco: Pirjevec. Lista SVP nastopa samostojno, vendar je na podlagi tistih določil italijanskega zakona o volitvah v evropski parlament, ki skušajo olajšati zastopstvo narodnih manjšin, povezana z listo Demokratov, ki jo vodi bivši ministrski predsednik in sedanjí predsednik Evropske komisije Romano Prodi.

V severozahodnem volilnem okrožju pa je na podoban način povezana z Demokrati še lista francoske, okcitanske in frankoprovansalske manjšine iz Doline Aoste in Piemonta. Njen znak je nekoliko preoblikovani lev - simbol stranke Union Valdôtaine - z napisom v italijanščini in francoščini Federalismo in Europa - Fédéralisme en Europe. Glavni kandidat pa je poslanec v rimskem parlamentu Luciano Caveri, torej velik prijatelj naše manjšine in Slovenske skupnosti, ki je med drugim podpisnik predloga zaščitnega zakona in popravkov SSk k Masellijevemu besedilu. Caveri si gotovo za služi preferenco naših rojakov, ki imajo volilno pravico v Lombardiji, Piemontu, Dolini Aoste in Liguriji.

S 1. STRANI

JE BEOGRAD
ODPRL...

V primeru pozitivnega razpleta dogodkov bi Varnostni svet Združenih narodov lahko še konec tega tedna izglasoval resolucijo, ki smo jo že večkrat omenili v tem članku. Politični opazovalci soglašajo, da je v tem trenutku še najbolj kočljivo vprašanje zaporedja dogodkov. Rusija meni, da je treba letalske napade prekiniti pred izglasovanjem resolucije, NATO pa poudarja, da se morajo najprej s Kosova umakniti srbске enote. Morda bodo našli kompromisno rešitev: do začetka umikanja in do prekinitve letalskih napadov naj bi prišlo hkrati.

Ta teden so v ZDA obhajali "spominski dan". Na velikem vojaškem pokopališču Arlington, kjer ležijo ostanki 250.000 ameriških vojakov, je bila posebna spominska slovesnost, na kateri je med drugimi spregovoril predsednik Clinton. Glavni del svojega govora je posvetil krizi na Balkanu in tamkajšnji vojni. "Kosovo je majhna dežela," je dejal, "a je tudi velika preizkušnja, da se prepričamo, če zares verjamemo v veljavnost nekaterih vrednot. Svojim otrokom želimo zapustiti svet, na katerem ljudje ne bodo žrtve množičnega pobijanja in izgonov iz svojih domov zaradi svoje narodnosti in zaradi svoje vere. To, kar danes delamo, bo v prihodnosti reševalo življenje tudi Amerikancem in bo našim otrokom zagotovilo boljši svet."

SLOVENSKA SKUPNOST
OPOZORILA CIAMPIJA
NA NAŠE POTREBE

Slovenska skupnost je čestitala dr. Carlu Azegliu Ciampiju ob njegovi izvolitvi za predsednika republike Italije in ga ob tej priložnosti opozorila na še nerešen problem zaščitnega zakona za našo manjšino. Predsednik Ciampi se je z brzojavko zahvalil deželnemu tajniku Slovenske skupnosti dr. Andreju Berdonu za prejete čestitke.

Kashmir je v našem porabniškem Zahodu sinonim za izredno mehko, predvsem pa... izredno drago volno. Ravno tako drag pa je mir v himalajskem predelu, ki nosi to ime. Kashmir je že desetletja sporna točka med dvema državama, kar seveda ni nikakršna novost na svetovni šahovnici. To pa takoj postane, čim pomislimo, da sta ti dve državi tudi na spisku posestnikov atomske bombe. Indija in Pakistan sta se za Kashmir spopadli že leta '47 in '65, pred komaj devetimi leti pa je Indija s silo zatrla independentistično gibanje na svojih tleh, katerega je podpiral sosednji Pakistan. Vse kaže, da bo nova vojna izbruhnila vsak hip. Indija obtožuje sosednjo državo, da je organizirala skrit po-

hod islamskih gverilcev z namenom, da bi indijski del Kashmirja pridružili Pakistanu; sama Indija se po svoje igra čudne igrice, saj javno zatrjuje nekaj, kar ne odgovarja resnici. Ta ogromna država, ki postaja vedno bolj politično nestabilna, že več kot teden dni obstreljuje himalajsko področje Kashmirja, poleg tega pa je na te gore odposlala tudi številno kopensko silo. V javnosti pa še vedno zatrjuje, da se vojska umika. Ravno tako nestabilna je tudi njena sosedja, tako da ni čudno, da so bila celo izrečena uganjanja o dejanskem skupnem zakrivanju lastnih notranjih političnih nihanj.

Ravno tako neuspešno je bilo dosedanje posredovanje Združenih narodov, kar očitno nakazuje, da je diplomatska rešitev te zagate še daleč. Delitev ozemlja med obe sosedji žal ni pomenila trajne rešitve: Indija in Pakistan se še vedno kregata za enovitost Kashmirja in torej za pravico do (lastne seveda) posesti. Področje je predvsem notranje vsestransko deljeno: med dvanajstimi milijoni prebivalcev močno prevladujejo muslimani, poleg njih pa živijo tu še močne organizirane skupnosti hindujcev in budistov; potegovanje Indije in Pakistana za nadvlado nad celotnim ozemljem pa ni po godu številnim islamskim separatističnim gibanjem, ki so se rodi-

S 1. STRANI

BLIŽNJE
VOLITVE IN MI

Gre predvsem za ohranitev teh uprav v slovenskih demokratičnih rokah. Mnenja smo, da ima tu zlasti slovenska stranka vse potrebne rekvizite s svojimi kandidnimi listami za župane in svetovalce, da se predstavi našim volivcem in od njih pričakuje volilni glas. To je že dokazala povsod, kjer je upravljala (ali še upravlja) slovenske občine. Zato smo prepričani, da bodo slovenski volivci v teh omenjenih občinah dali svoj glas našim županskim kandidatom, ki so za Goriško Hadrijan Cori (Števerjan), Julijan Ožbot (Sovodnje) in Martina Pahor (Doberdob) oziroma na Tržaškem Joško Gruden (Zgonik), Andrej Škabar (Repentabor) in Boris Pangerc (Dolina) na skupni listi ter s tem seveda vsem kandidatom svetovalcem na listi, ki jo predstavljajo. S tem bodo vse omenjene uprave gotovo lahko zaživele novo življenje na svojem domačem upravnem področju in to v korist vseh občanov pa tudi celotne naše narodne skupnosti.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

DRAGOCENOST MIRU
IN KAKO GA KREPITI

Po dveh mesecih vojne na ozemlju Zvezne republike Jugoslavije je več kot utemeljeno, če v toliko večji meri razmišljamo o miru. Pogostoma se zdi mir nekaj samo po sebi ujemnega, kot na primer zdravje, ki se ga globlje zavemo, kadar ga nimamo. Zanimiva je omenjena človekova lastnost, da občuti dragocenost določene dobrine, kadar mu je odtegnjena. Lahko bi celo rekli, da smo malo nadarjeni za srečo, ki jo mnogokrat odkrijemo šele, ko se nam umakne. In dejstvo je, da je mir najbolj dragocena dobrina, kar jih imamo. Mir kot sožitje s seboj in drugimi, mir kot sožitje znotraj naroda in med narodi. Mir kot tista vsesplošna spokojnost, ki je božji dar in je še najbolj podobna izvoru življenja, njegovi nežnosti in nastajanju, njegovi miroljubnosti in s tem upanju, ki nam prihaja naproti. Mir v bližnji in daljni okolici, ko se je mogoče sporazumeti, ko je mogoče razumeti sebe in drugega, ko je mogoče uresničiti srečno sobivanje. Mir, ki je druga beseda za ljubezen, ta pa je nasprotje mržnje, sovraštva in nasilja, ki ves čas prežijo, da bi nas vključili v svoje rušilne načrte.

Kako torej ohraniti mir in ga celo krepiti, kako preprečiti katastrofe in tragedije, ki jih prinaša tudi sedanja vojna na Balkanu in še kje drugje? Verjetno tako, da bolje spoznamo njegovo resnično naravo kakor tudi da bolje spoznamo naravo vojne oziroma sovraštva, ki vojno praviloma poraja. Mir pred-

vsem ni trden, kadar v posamezniku ali v narodu pričenjajo prevladovati razlogi, ki dajejo enemu večje pravice v odnosu do drugih. Kadar sta določen posameznik ali narod prepričana, da jima za vsako ceno pripada, kar ima trenutno v lasti nekdo drug. Kadar določen posameznik ali narod misli, da potrebuje več, kot potrebujejo drugi, in da jima zato preprosto pripada več, kot pripada drugim. Res, usoda miru ni odvisna le od narodov, ampak tudi od posameznikov. Kadar določen posameznik uveljavlja svoje tako imenovane pravice v odnosu do drugih, se mir v tem najožjem krogu zamaje, sproži se borba, ki se včasih ne zaustavi pred ničimer. Prav tako je v odnosih med narodi, le da je borba med narodi nekaj, kar ni skrito ali opaženo zgolj v ozkem krogu, pač pa zajema veliko število ljudi, lahko tudi več narodov. In nihče, nihče nima človeške pravice, da je več od drugih, predvsem pa da je pripravljen to svoje prepričanje in tovrstno pravico uveljaviti s silo, za vsako ceno, s prevaro, z zahrbtnim načrtom. Verjetno je nekje tukaj meja, ko je mir porušen, ko kdorsibodi, ki je prepričan v svoje posebne pravice, sklene zasesti željni prostor na račun ostalih s silo. Če se takšnemu ravnanju kot posamezniki ali narod zoperstavimo, smo v bistvu ohranili mir, dobro, brez katere nobena druga dobrina ne more srečno živeti.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

ZARADI VOJNE PROTIAMERIŠKA GONJA

STRAH PRED TERORIZMOM PRI NAS

Prav gotovo ni naključje, da je 24. marca letos, približno v tistih večernih urah, ko so prva letala Atlantske zveze poletela iz oporišča v Avianu proti ZR Jugoslaviji, neznanec naslovil na uredništvo dnevnika *La Repubblica* v Rimu sporočilo, da so Rdeče brigade - Vojskujoča se komunistična partija (BR-PCC) obnovile svoje teroristično delovanje. Za sporočilo se je neznanec poslužil računalnika, ki je javnosti proti plačilu na razpolago v keglišču (*bowling*) v drevoredu Palmanova v Vidmu. Sporočilo je bilo poslano po elektronski pošti in je govorilo o "obnovitvi oborožene boja". Glavni stan zveze NATO v Bruslju hrani poseben dosje o primerih nasilnih dejanj v obdobju dveh mesecev, začeni s prvimi letalskimi napadi na ZR Jugoslavijo, zlasti na Srbijo in Kosovo. V tem obdobju so zabeležili 52 primerov nasilja. Gre za požig avtomobilov, za pretepanje častnikov, za šikaniranje vojakov na ulicah in cestah. "Od 24. marca dalje je v Italiji dejansko v teku lov na ameriškega vojaka," je napisal neki italijanski dnevnik. Vojaki zveze NATO, bivajoči na območju Aviana, praviloma ne zapuščajo stanovanja ali oporišča v uniformah, temveč nosijo civilne obleke in uporabljajo avtomobile z italijanskimi evidenčnimi tablicami. Po dolgih letih so se tudi ob neki državni cesti na Tržaškem spet pojavili napisi, kot npr. *Jankee go home* ali celo *USA go home* (slednji napis smo dolgo videvali v Štivanu).

Sile javnega reda zato že tretji mesec v Furlaniji strogo nadzorujejo kar 170 večjih ali manjših vasi, naselij in seveda obe večji mesti, kot sta Videm in Pordenon, se pravi celotno področje, na katerem je

nastanjenih 12 tisoč Amerikancev, katerih oporišče je Aviano. Prav v teh dneh so oblasti zaostrile nadzorstvo, ker je za nedeljo, 6. junija, napovedana množična manifestacija v neposredni bližini oporišča zveze NATO v Avianu.

Sociolog Bruno Tellia trdi, da gotovo obstaja neka zveza med sedanjimi pojavi in tistimi iz t.i. "svinčenih let", gre sicer za "nadaljevanje politične linije, četudi ne moremo trditi, da je povezava mehanska". "Uporablja pa se enaka govorica, kar bi kazalo, da ima kultura terorizma svoje notranje transmissijske mehanizme, iz česar lahko sklepamo, da obstajajo tudi v Furlaniji socializacijske strukture, ki terorizem podpirajo." "Zato ne smemo trditi," zaključuje Tellia, "da v Furlaniji tega pojava ni, ker nam je tako pogodu, ali pa pojav označiti za mladinsko neugodje. Terorizem je del kulture te dežele in bi zato naredili največjo napako, če bi ga podcenjevali."

Psiholog Severino De Pieri, salezijanec in eden najboljših strokovnjakov za proučevanje mladinskih pojavov, pravi, da mladi lahko zgrešeno reagirajo, če ni odgovorov na njihove probleme; med temi reakcijami pa je lahko tudi terorizem. Zakoreninjenost rdečih brigad v današnji mladini pa je verjetno zelo različna od tiste pred 20 leti. Tedaj je bil terorizem povezan z natančnim političnim načrtom, medtem ko je danes le v tesni zvezi z željo ali voljo mladih, da zrušijo nekaj, kar jih stalno vara, kot npr. politika. Zato mladi - poudarja De Pieri - "ne verjamejo politiki; tiste redke, ki ji verjamejo, pa spravljajo na napačne poti bolne ideologije".

DL

KRATKE

■ OČALAN PRESENEČA

Abdulah Očalan je po 130 dneh samice stopil pred dnevi v sodno dvorano. Preden se je začela obravnavati, je turški sodni zbor prosil za besedo. Njegova izvajanja pomenijo veliko presenečenje. Stranko kurdske delavcev (PKK) je pozval, naj položi orožje. Sam se hoče zavzemati za mir in bratstvo, kar naj se uresniči znotraj republike Turčije. To je glavni razlog, zaradi katerega mora ostati pri življenju. Pristavil je, kako hoče biti v službi države in kako deli trpljenje s svojci padlih. Grčija, Rusija in Italija niso spoštovala določil mednarodnega prava. Poudaril je dalje, da ni bil deležen nobene oblike pritiska. Vprašanja Kurdov ne more rešiti ustanovitev posebne države, kot tudi ni rešitve v federaciji ali avtonomiji. "Moj prejšnji politični program je bil utvara: tudi znanstveno moremo dokazati, da kurdske države ne moremo ustanoviti. To tudi ni potrebno. Vse se lahko reši v okviru sedanje republike Turčije," je dejal Očalan.

Predstavniki Kurdskega inštituta v Parizu Kendal Nezan je v zvezi z izjavami Abdulaha Očalana dejal, kako je jasno, da "hoče Ankara politično in fizično uničiti simbol kurdskega odpora".

■ GUVERNERJEVO POROČILO

Guverner Banke Italije Antonio Fazio je v svojem rednem letnem poročilu obravnaval nekatera zelo kočljiva vprašanja, ki zadevajo trenutno družbeno in gospodarsko stanje v državi. Osrednjo vlogo je pozval, naj skuša s primernimi ukrepi izboljšati nizko gospodarsko rast in vsaj omiliti brezposelnost, ki vzbuja zaskrbljenost zlasti na jugu. Po njegovem se je treba spopasti s strukturnimi vzroki italijanskega gospodarstva. Pri tem prihajajo v poštev visoki javni izdatki, zlasti na področju pokojnin, odločno previsoki davki, togost delovanja trga, ki mora postati bolj fleksibilen.

Italija vse to lahko naredi, a mora biti enotna pri svojih izbirah, kot je bila enotna pri izvolitvi predsednika republike Ciampi. Ta namig ni bil prav nič pogodu glavnemu tajniku levih demokratov Veltroniju, ki je takoj pojasnil, da je odločno proti skupnemu odločanju na gospodarskem področju. Predsednik vlade pa je zadnja izvajanja guvernerja Fazio nekako preslišal in dejal, da bo novi gospodarski in finančni načrt vseboval ustrezne ukrepe za izboljšanje gospodarske rasti. Pristavil je, da obstajajo pogoji za izboljšanje gospodarske rasti že letos.

INTERVJU: JOŽE PIRJEVEC / PRED SKORAJŠNJI VOLITVAMI
V EVROPSKI PARLAMENT

SVOJO USODO V LASTNE ROKE!

DRAGO LEGIŠA

FOTO: BUNJACA

Zgodovinarja in vseučiliškega profesorja dr. Jožeta Pirjevca gotovo ni treba posebej predstavljati našim bralcem, saj je s pisano in govorno besedo že dolgo prisoten v naši slovenski zamejski stvarnosti. Za pogovor smo ga zaprosili predvsem zato, ker vemo, da je sprejel kandidaturu za skorajšnje volitve v evropski parlament. Nastopil bo na listi Južnotirolske ljudske stranke kot kandidat Slovenske skupnosti, in sicer na drugem mestu. Nosilec liste je dosednji evropski poslanec, Južni Tirolec dr. Michl Ebner, prijatelj in zagovornik naših manjšinskih pravic. V evropskem parlamentu je med drugim vodil komisijo, ki je bila zadolžena, da spremlja evropski integracijski proces v Sloveniji, to je njeno postopno vključevanje v Evropsko zvezo.

Prof. Pirjevec, zakaj in čemu vaša kandidatura, ki gotovo pomeni tudi vstop v aktivno politiko?

Naša zamejska skupnost se je v zadnjih letih znašla v gluhi lozi, ki jo pogojujeta zaton ideologij in novo razmerje med Ljubljano in Rimom, v katerem je manjšina v bistvu moteč element. Zdelo se mi je potrebno, da na te razmere odgovorim tudi z volilnim nastopom. Moj slogan je, da *jim* je treba poslati sporočilo: še smo živi in brca-mo (kakor bi rekli Angleži).

Kaj je za vas politika, še posebej politika v naši stvarnosti?

Politiko razumem kot zavzetost za skupnost, v kateri živim. V tem smislu, mislim, sem že dolgo aktiven.

Mislite, da je evropski parlament primerna tribuna tudi za obravnavanje problemov, ki so naši manjšini še posebej pri srcu?

Evropski parlament je v zadnjih letih pokazal dosti zanimanja za manjšinska vprašanja in upravičeno, saj ta neposredno zadevajo kar 40 milijonov državljanov EU. Dejstvo, da je v zadnjem času celo Francija podpisala deklaracijo o manjšinah, ki jo je izdelal parlament, se mi zdi pomembno tudi na simbolni ravni, saj kaže, da je konec obdobja, ki se je začelo pred dvesto leti s francosko revolucijo. Takrat se je uveljavil jakobinski koncept centralizirane in enona-

cionalne države, v kateri so zagotovljene državljanske pravice posamezniku, ne pa skupnostim, nosilkam posebnih interesov. Ta koncept je danes v krizi, saj postaja vedno bolj jasno, da ni prave demokracije, če ni upoštevanja vseh večplastnosti socialnega in kulturnega življenja, v katere smo vpeti. Skratka, gre za pomemben civilizacijski skok, h kateremu smo primorski Slovenci s svojim bojem za obstanek tudi na evropski ravni že marsikaj prispevali. Pomislimo samo na misel in delo Josipa Vilfana, ki je bil v tridesetih letih pionir manjšinske tematike na kongresih, organiziranih pri Društvu narodov v Ženevi. To izkušnjo bi morali uveljaviti tudi znotraj parlamenta v Strasbourgu.

Kako si kot zgodovinar razlagate dejstvo, da imajo naši sodržavljanji italijanske narodnosti tako malo posluba za manjšinske zadeve, zlasti za naše probleme?

Italijansko državo so politiki in misleci, ki so dali vsebino njenemu Risorgimentu, oblikovali po francoskem vzorcu, o katerem smo že rekli, da nima posluba za manjšine. Poleg tega gre za polotok: večina njegovih prebivalcev iz geografskih razlogov nima stika z drugače govorečimi sosedi. Od tod provincialna miselnost in prepričanje, da se ves svet vrti okrog domačega zvonika, ter nezmožnost razume- ti etnične in jezikovne drugačnosti. V naših krajih, kjer so razmere spe-

cifične, saj se Slovenci in Italijani že stoletja srečujemo v istem prostoru, pa je k temu še dodati občutek kulturne in socialne večvrednosti ter odklonilen odnos do naše "kmečke" kulture. Ta se zdi nevarna, ker njeni nosilci nismo pripravljeni na asimilacijo, s tem pa postavljamo pod vprašaj "mestno", "dvatisočletno" kulturo in z njo povezane socialne razlike. Vse tri komponente še danes pogojujejo politiko italijanske države in družbe do naše stvarnosti in ne dovoljujejo, da bi prišlo do dostojnega dialoga med večino in manjšino.

Mislite, da bo v Združeni Evropi stanje v tem pogledu boljše?

Prepričan sem, da se Italija lahko izmota iz civilne zaostalosti, samo če jo bo k temu prisilila EU s svojo "kontinentalno", od protestantske etike pogojeno miselnostjo.

Kako gledate na sklep Slovenske skupnosti o volilnem zavezništvu z Južnotirolsko ljudsko stranko?

Odobravam ga, toliko bolj, ker nam je Južnotirolska ljudska stranka z uspehi, ki jih je dosegla v obrambi svojih ljudi, lahko za vzgled, kako se tej stvari streže.

Gotovo vam je znano, da so primorski Slovenci in istrski Hrvatje po prvi svetovni vojni, in sicer leta 1924, že imeli podobno volilno zavezništvo z Južnimi Tirolci. Se torej zdaj zgodovina ponavlja?

Razmere so seveda različne, saj danes nismo pod tako hudim udarom, kot smo bili v času fašističnega terorja. Vsekakor je jasno, da moramo zamejski Slovenci v evropskem kontekstu iskati zavezništvo s tistimi, ki lahko naše probleme najbolje razumejo in, če ne drugega zaradi solidarnosti, se zavzemajo za njihovo ugodno rešitev.

Kateri razlog bi predvsem navedel našemu volivcu ali volivki, ki bi vas vprašal, zakaj je modro, da takšno zavezništvo podpre na volitvah 13. junija?

Vprašanje, na katerega je treba odgovoriti, je naslednje: katere so naše prioritete, tukaj in zdaj? Hočemo zasledovati visoke cilje ideologij, ki jih je zgodovinska izkušnja že zavrgla, se hočemo udinjati kot poslušni vazali strankam večine v upanju, da nam bodo dovolile govoriti po svoje, obenem pa zahtevale, da mislimo po njihovo, ali pa hočemo vzeti svojo usodo v lastne roke in jo po svojih močeh oblikovati. Kaj je v tem trenutku pomembnejše: naše ideološko prepričanje ali naša narodnostna zavest in boj za obstanek ter razvoj slovenske zamejske skupnosti? Če z velikim Tomašem G. Masarykom mislimo, da je treba s skromnim, a vsakodnevnim delom predvsem reševati probleme stvarnosti, katere del smo, potem bomo glasovali za našo listo.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU AŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

PRAZNIK SV. REŠNJEGA
TELESA IN KRVI

Gospod te je hranil z mano, ki je nisi poznal in je niso poznali tvoji očetje; pokazati ti je hotel, da človek ne živi samo od kruha, kajti človek živi od vsega, kar prihaja iz Gospodovih ust. (...) Kjer ni vode, ti je Gospod točil vodo iz kremenaste skale. (5 Mojz 8, 3.15)

Mar blagoslovljeni kelih, ki ga blagoslovljamo, ni udeležba pri Kristusovi krvi? Mar kruh, ki ga lomimo, ni udeležba pri Kristusovem telesu? Ker je en kruh, smo mi, ki nas je veliko, eno telo, ker smo vsi deležni enega kruha. (1 Kor 10, 16-17)

Jezus je rekel Judom: "Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bom dal jaz, je moje meso za življenje sveta. (...) Če ne jeste mesa Sina človekovega in ne pijete njegove krvi, nimate življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan." (Janez 6, 51. 53-55)

EVHARISTIJA KOT MANA IN ŽIVA VODA
V PUŠČAVI NAŠIH DNI

Živimo v družbi preobilja, kjer je kruh skorajda izgubil svoj simbolni pomen. Kako naj našim otrokom še dopovemo, da bi poljubili košček kruha, ki je padel na tla, tako kot so nas še pred kratkim učili naši starši? Koliko odvečne hrane je v naših hladilnikih in kako polne in preobložene so naše trgovine s hrano! Med smetmi, ki jih odvažajo iz naših mest in vasi, je vse več hrane, ki je ne uspejemo porabiti. Začenjamo se dušiti od preobilja. Polna smetišča hrane so postala žalosten komentar naše zahodne civilizacije.

Zdi se, da je odlomek, ki ga beremo kot prvo berilo na praznik Telovega, nastal v obdobju, ko je izraelsko ljudstvo že bilo nastanjeno v obljubljeni deželi in ko je že doseglo blagostanje. Avtor svetega teksta je v Mojzsova usta položil te svarilne besede: "Ko boš jedel do sitega, zidal lepe hiše in v njih prebival, ko se ti bo množilo govedo in drobnica, množilo srebro in zlato in vse tvoje imetje, glej, da se tvoje srce ne prevzame in ne pozabiš Gospoda, svojega Boga..." (5 Mojz 10, 12-14). Tekst se nadaljuje z zgoraj navedenimi besedami spomina: Gospod te je izpeljal iz egiptovske dežele, iz hiše sužnosti, te v puščavi hranil z mano in ti točil vodo iz kremenaste skale. Ali ni ta Mojzsov opomin vedno aktualen? Kolikor bolj se večja materialno blagostanje, toliko težje je prepoznavati Boga kot gospodarja vsega in kot človekovega zaveznika in sopotnika. Tako lahko se zgodi, da se, kot pravi Mojzes, človekovo srce v obilici zlata in srebra prevzame. Kolikor bolj raste blagostanje, toliko bolj se večja duhovna puščava, toliko bolj raste človekova duhovna žeja in lakota. Kakšno zanimivo prepletanje obilja in pomanjkanja! Prerok Amos je svojemu ljudstvu, ki je živel v preobilju, drzno napovedal Gospodov sklep: "Glejte, pridejo dnevi, ko bom poslal v deželo lakoto, ne lakote po kruhu in ne žeje po vodi, temveč po poslušanju Gospodove besede." (Amos 8, 11). Upam si trditi, da je ta Amosova napoved resnična in aktualna tudi za naš čas. Koliko znakov duhovne lakote in žeje je v naših izpraznjenih, pregorelih in iztrošenih življenjih! Zares, Bog po blagostanju in preobledenosti, pošilja lakoto in žejo človekovega duha. Evharistija je za kristjana pot izhoda iz te krize.

Apostol Pavel v drugem berilu z nekaj kratkimi besedami sporoča, da nam Kristus po kelihu na oltarju posreduje svoje življenje. Kristjani, ki se zbirajo pri evharistiji, prejemajo v Kristusu božjo ljubezen in božjo slavo, zato so kakor eno duhovno telo, ožarjeno s Kristusovim vstajenjem.

Le ena je prava izbira za Jezusovega učenca: izbira življenja. S to vodilno idejo evangelist Janez v sklepu Jezusovega govora v Kafarnaumu poudarja pomen evharistije za življenje Cerkve in vsakega kristjana. "Kruh, ki ga jaz dajem, je moje meso za življenje sveta." Bibliisti menijo, da je bila to posvetilna formula pri evharistiji v krščanskih skupnostih, ki jih je ustanovil apostol Janez. Hrana za življenje sveta, živi kruh, ki je prišel iz nebes, hrana in poroštvo večnega življenja: Jezus Kristus v podobnosti kruha in vina.

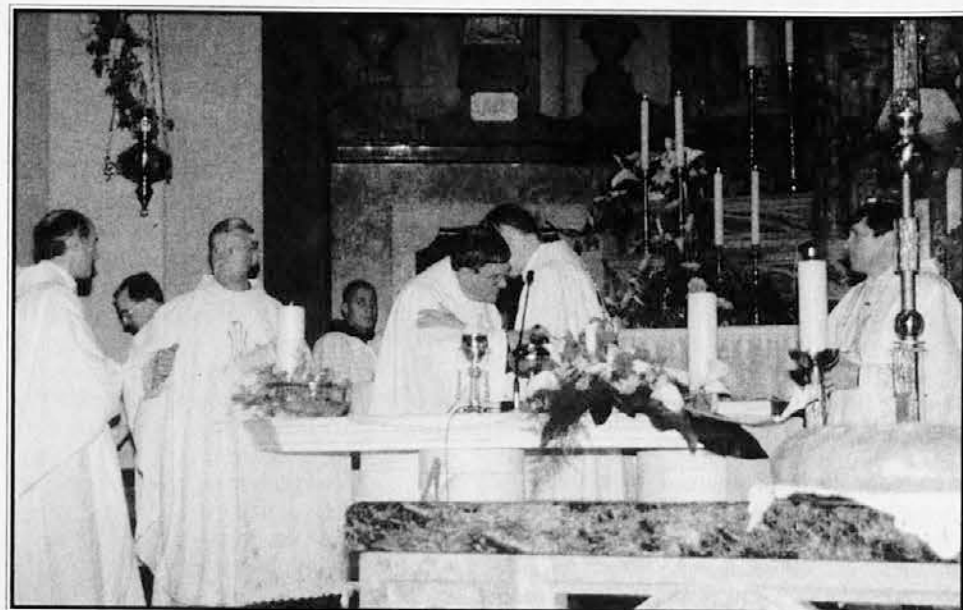
Evharistija je živi izvir božjega življenja v vsej zgodovini krščanstva. Danes, spričo preobilja in človekove materialne zasičenosti, je tudi stalen izziv za solidarnost in klic k duhovnemu ravnotežju zahodnega človeka.

MEDŠKOFIJSKO ROMANJE NA SVETO GORO

OTROCI ISTEGA OČETA PRED MARIJO

Verniki z območja sosednjih obmejnih cerkvenih skupnosti so se zbrali v nedeljo, 30. maja, na Sveti gori, da bi v treh jezikih, ki se govorijo v koprski škofiji in goriški nadškofiji, prosili svetogorsko Kraljico za dar miru in sloge.

Medškofijsko romanje na zadnjo nedeljo meseca maja, ki je letos potekalo pod geslom *Otroci istega Očeta pred Marijo*, je postalo zlasti v zadnjih letih prav priljubljena tradicija. Že pred štiri uro popoldne je številne vernike vabilo na goro veselo pritrkovanje in baziliko je kmalu napolnilo kakih tisoč romarjev, ki so prispeli na Skalnico peš ali so se pripeljali. Pri svečani evharistični daritvi, ki sta jo vodila koprski škof Metod Pirih in goriški nadškof Anton Vital Bommarco, je sodelovalo več kot trideset duhovnikov z ene in druge strani meje. Uvodni pozdrav v našem času posebno potrebnega miru je prinesel koprski škof, ki se je zahvalil goriškemu za njegovo ljubezen do romarskega svetišča in za vse dobro, ki ga je v teh letih storil za koprsko škofijo. Ko si je zaželel mir med verniki dveh škofij, ni mogel mimo molitve za mir v krajih, kjer terja vojna vsak dan nove žrtve in podžiga nova sovraštva. Goriški nadškof je na začetku slavlja prosil za to, da bi v spoštovanju različnih darov

Pozdrav miru škofa Piriha in nadškofa Bommarca ter drugih somaševalcev

znali ostati združeni v veri in ljubezni kot člani ene družine.

V prvem berilu v slovenščini smo prisluhnili Besedi, ki nam je govorila o Mojzsovem srečanju z Bogom; drugo berilo v furlanščini pa nas je pozvalo k življenju v miru in složnosti. Tudi zgodba o modrem Nikodemu iz evangelijskega odlomka je pristočno lahko uvedla v poglavlje lik Očeta. To je tudi poudaril v svoji homiliji škof Pirih, ki je podčrtal, da se geslo letošnjega romanja na poseben način sklada s tretjim in zadnjim letom priprave na

jubilej leta 2000, ki je posvečeno Bogu Očetu. "Vedno znova odkrivamo nove razsežnosti božjega očetovstva..." Bodisi Mojzes kot Nikodem sta bila verna, domača z Bogom, in vendar je bilo razodetje neskončno prizanesljivega in odpuščajočega Boga in njegove nepreračunljive ljubezni zanju povsem novo, nepričakovano, presenetljivo. To se lahko zgodi tudi nam. Božja beseda nam zaradi milostnega trenutka lahko "povsem na novo in nepričakovano odkrije podobo nebeskega Očeta," ki nas vedno

znova nagovarja in obdarja. In kot sinovi istega Očeta smo si med sabo bratje in sestre. Prevečkrat žal gledamo navzdol, zaskrbljeni za stvarne dobrine; ko kaj potrebujemo, se kdaj pa kdaj z očmi obračamo proti nebu. Najtežje je gledati naravnost, proti ljudem, ki nas obkrožajo, in njihovim potrebam. Na različnosti v mozaiku kultur moramo gledati z veseljem, kajti te prinašajo vzajemno bogatenje; drža odprtosti naj se utlesi v vsakdanjem življenju. Prav Marija, svetogorska Kraljica miru, naj nam izprosi milost, da bomo znali, zazrti v njeno lepoto, takole živeti in zreti lepoto drugega v spoštovanju, edinstvi in miru.

S krajšo homilijo je prisotne nagovoril tudi goriški nadškof Bommarco, ki se je ustavil zlasti pri pomenu praznika Sv. Trojice, ki smo ga obhajali prejšnjo nedeljo, in pri odnosu med Marijo in Bogom. "Sv. Trojica je najsvetlejši vzor za odnose med ljudmi. Od treh božjih oseb se moramo naučiti se spoštovati, sprejemati, ljubiti." Močne besede, ki so gotovo resnične in jih verniki verjetno premalo jemljemo zares. In prav pričakovanje na veliki jubilej leta 2000 nas mora v zadnjem letu drugega tisočletja pripraviti na ta izredni dogodek, ki naj bo čas odprtosti, srečanja s Kristusom in ljudmi.

Slovesno somaševanje je lepo spremljalo ljudsko petje v slovenščini, italijanščini in furlanščini, ki ga je z oltarja vodil štandreški župnik Karlo Bolčina. Po maši so prisotni v zbranosti krenili do spomenika *Concordia et pax* na severni steni bazilike, kjer sta škofa občuteno zmolila za milost bratstva na naši zemlji. "Daj graditeljem miru, da bodo vztrajali v svojem sklepu." Na koncu je koprski škof Metod Pirih ob 460-letnici svetišča na Sveti gori še posvetil pet novih zvonov, ki bodo odslej bili ure na zvoniku in tudi tako vabili vernike, naj gledajo proti nebu. To bo v njih oblikovalo in okrepilo miru in sloge poln pogled naravnost - do ljudi.

DD

FORUM ZA KULTURO / PREDAVANJE

UVOD V KRŠČANSKO
FILOZOFIJO GLASBE

Študijsko raziskovalno forum za kulturo je priredil v petek, 28. maja, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici zahteven večer za sladokusce muzikologije in filozofije, prežet z globoko kultivirano duhovnostjo. V sodelovanju s centrom Bratuž, Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel in kulturnim centrom Stella Matutina je Forum povabil glasbenika, muzikologa in filozofa mlajšega rodu slovenskih akademskih docentov Borisa Šinigoja, da bi prisotne uvedel v krščansko filozofijo glasbe.

Na začetku je gost zaigral renesančno skladbo na lutnjo, ki je pri Grkih sploh veljala za simbol glasbe. Izhodišče predavanja mu je bila misel, da je vsaka filozofija na neki način religiozna, saj predstavlja vsaka filozofska drža neki vzgib, ki vodi do srečanja s filozofijo. "Da bi mogli prepevati z umom, mora v nas najprej zapeti duh." Ko se govori o krščanski filozofiji in glasbi, skoraj ni mogoče mimo t.i. patristike, časa cerkvenih očetov, ki so se močno opirali na grško filozofijo; ta je namreč nudila izgrajen način mišljenja za posredovanje novih sporočil. V grškem sve-

tu je bila glasba povezana z aritmetiko in astronomijo - že tu lahko zapazimo neko presežno povezavo med glasbo in vesoljem -, sploh pa so se grški antični misleci po platonsko-pitagorejskem izročilu izpraševali o glasbi: kako je z njo v vesolju, v duši in v odnosih med toni? Močno je zaznati predvsem iskanje odnosa s skrivnostnim vesoljem in njegovo harmonijo. Sam Platon je o harmoniji pravil, da je to dar muz, ki vodi v notranjo urejenost in ubranost; harmonija ni dana samo za razvedrilo, ampak zaradi večnega, ki je onkraj zvoka in glasil. Šinigoj je še govoril o orglah kot simbolu vesoljne harmonije, o stvarjenju sveta kot harmoničnem aktu, zlasti pa o glasbi, ki za filozofa ni samo zvočna harmonija, ampak zlasti razsežnost njene bitnosti in odnos z urejenostjo vesoljstva; glasba se torej nikakor ne izčrpa v praksi oz. izvedbi skladbe. Zanimiva je tudi prodorna misel Aristotela, ki pripisuje glasbi poleg metafizične razsežnosti tudi izrazito katartično moč. Ko je govoril Šinigoj o nebeski glasbi in kozmični liturgiji, je citiral še misli apologeta Atenagorasa, Boetiusa, Ignacija Antiohijskega itd. Prek njih je prišel do

Jezusovega bogočloveškega lika kot temelja krščanske filozofije. Jezus je "učitelj vseh učiteljev, pesnik vseh pesnikov." V skladu s tem pomeni harmonija brezgrajno življenje v edinstvi; ljudje, ki zaradi božanstva v sebi želijo postati temu podobni, naj v soglasni ljubezni prepevajo vsak svojo melodijo, ki je del velike simfonije - Kristusa.

Na koncu dolgega predavanja je gost večera še enkrat vzel v roke dragoceni instrument in izvalil iz njega ubrane melodije. Tokrat je zvok lutnje razkrival prisotnim nove smisle in pomene, iskanje urejenih razmerij s sabo in stvarstvom. In zazvenel je še bolj polno in skrivnostno kot na začetku.

PO LJUDSKEM MISIJONU V TRSTU

VABILO K POGUMU IN ZAUPANJU V BOŽJO BESEDO

TOMAŽ SIMČIČ

Za slovensko versko skupnost v Trstu je bil letošnji maj še posebno bogat. Izpeljana je bila namreč velikopotezna pobuda, ljudski misijon za slovenske vernike v mestu. Pobuda je izšla od Slovenskega pastoralnega središča v Trstu, zlasti od njegovega predstojnika, g. Marija Gerdola, vendar so bile k sodelovanju povabljene tudi druge slovenske župnijske skupnosti, saj je bil misijon namenjen na splošno vsem slovenskim vernikom v mestu, in ne le članom tistih župnij, ki spadajo v neposreden delokrog Slovenskega pastoralnega središča. Tako so se v tednu od 16. do 23. maja zvrstila razna bogoslužna slavlja, molitvena srečanja, kateheze, predavanja, osebni pogovori, obiski bolnikov in ostarelih itd.

Namen ljudskega misijona je bila duhovna priprava na jubilejno leto ob 2000-letnici Kristusovega rojstva v skladu s priporočili papeža Janeza Pavla II. o verski poglobitvi, razmisleku o naših nedostatkih in pomanjkljivostih ter o novi evangelizaciji. To delo je bilo zaupano štirim slovenskim minoritom, katerim so stale ob strani tri šolske sestre in seveda tudi tukajšnji dušni pastirji. S tem se je še utrdilo sodelovanje med Slovenskim pastoralnim središčem v Trstu in patri minoriti, saj je bil v zadnjih desetih letih to že tretji tržaški misijon, ki so ga vodili.

Mislim, da je težko ali celo neprimerno ob koncu dogajanja, kakršen je misijon, razmišljati v kategorijah "uspešnosti". Duhovni premiki se namreč izmikajo kakršnemu koli zunanemu preverjanju, kakršnikoli statistiki. Seveda, na nekaterih srečanjih je bila udeležba polnoštevna, na drugih skromnejša, vendar to za sam pomen te ali one pobude ne more biti merodajno. Možna so le bolj ali manj subjektivna opažanja, ki bi jih strnil v štiri točke:

1) Nedavni misijon je znamenje, kakšen naj bo smisel praznovanja bližajočega se jubilejnega leta: ne iskanje senzacionalnosti in dvomljivega milenarizma, ampak notranja prenova in verska poglobitev.

2) Skupni imenovalec misijonskega dogajanja je bilo oznanjevanje evangelija v smislu nove evangelizacije, na nujnost katere že dolgo opozarja cerkveno učiteljstvo. To oznanjevanje je bilo v krščanskem pomenu besede veselo, daleč od objokovanja "dobrih starih časov", ki se pač ne bodo vrnila. Ni bilo usmerjeno v običajno iskanje napak v sekularizirani družbi, ampak v predstavitev edinstvenosti poti, ki jo je pred 2000 leti začrtal Jezus Kristus. Vprašanje je seveda, ali je to ozna-

njevanje seglo tudi do tako imenovanih "oddaljenih", nedvomno pa je utrdilo zavest, da je vnovično oznanjevanje poglavito poslanstvo kristjanov v novem tisočletju.

3) Misijon je utrdil slovenstvo v Trstu, ker je omogočil, da so se en teden slovenski ljudje, ki živijo v mestu, med seboj srečevali, in obenem z besedo patrov minoritov iz raznih predelov Slovenije ojačil povezanost zamejskega prostora z matično domovino. Pomenil pa je tudi korak naprej na poti sodelovanja med slovenskimi in italijanskimi verniki. Treba je namreč opozoriti na prisotnost slovenskih plakatoev po vseh mestnih župnijah, na pozornost, ki so jo tej pobudi posvetili italijanska katoliška radijska postaja,

tednik in tudi glasilo italijanske škofovske konference, in tudi na občutljivost nekaterih italijanskih dušnih pastirjev. Zato lahko rečemo, da se je celotna tržaška Cerkev zavzela za uspeh pobude Slovenskega pastoralnega središča in s tem doprinesla stvarno pričevanje o tisti edinosti, ki naj bi bila razpoznavno znamenje sleherne krščanske skupnosti.

4) Posebno težo je s svojo navzočnostjo dal misijonu tržaški škof, msgr. Evgen Ravignani. Njegovo vabilo k pogumu in zaupanju v božjo besedo ter odvrčanje od zbeganosti in malodušja sta bila nenadomestljiva popotnica tej pomembni pobudi, pa tudi za nadaljnjo usmeritev slovenske krščanske skupnosti v Trstu.

NOVO PRI MOHORJEVI DRUŽBI IZ CELJA

ZGODOVINA KATOLIŠKE CERKVE

JURIJ PALJK

Tak je naslov izjemne knjige, ki jo je te dni poslala na slovenski knjižni trg Mohorjeva družba iz Celja in obsega zajetnih 630 strani večjega formata. Zgodovina katoliške Cerkve je slovenska dopolnitev izdaja avstrijskega originala, ki je izšel pred leti na avstrijskem Štajerskem pri založbi Verlag Styria in je sad dela avstrijskih zgodovinarjev in teologov iz Gradca. To so: Josef Lenzenweger, Peter Stockmeier, Johannes B. Bauer, Karl Amon, Rudolf Zinnhobler. Za slovenski prevod, ki sta ga opravila Marko Urbanija in Jože Lebar, in za slovensko izdajo pa je izredno zaslužen Metod Benedik, tako da ga upravičeno imamo tudi za soavtorja omenjene zgodovine. Prav Benedik je napisal tudi spremno besedo k slovenski izdaji, v kateri pove, kako je knjiga nastajala in kaj vse so v slovenski Zgodovini kato-

liške Cerkve tudi dodali, saj je bil namen Mohorjeve družbe iz Celja predvsem ta, da bi tudi v slovenskem jeziku lahko bralci imeli možnost vzeti v roke tak priročni zgodovine Cerkve, kakršnega doslej še niso imeli, zato tudi poseben ozir na zgodovino slovenske Cerkve. Pisci so po izobrazbi zgodovinarji in teologi hkrati in so se pri pisanju dela držali pravil znanstvenega zgodovinskega pisanja in so si prizadevali, da bi delo čim bolj približali objektivni resnici. Prav zato je v delu tudi podrobno prikazano vse tisto, kar velja za Cerkev kot njena temna zgodovina, senčna plat, se pravi, da se avtorji niso izognili osvetljevanju vseh tistih dogodkov, ki se jih je Cerkev kasneje sramovala. Avtorji so skušali s podajanjem zgodovine katoliške Cerkve priti do resnice, do "sola et plena veritas" (samo resnica je popolna resnica), ker se prav Cerkev še danes velikokrat očita, da se no-

če soočiti s svojo ne vedno čisto preteklostjo.

Pa vendar bo bralec spoznal že ob površnem prelistavanju knjige, da tako znani in sloviti "temni srednji vek" le ni bil tako temen in temačen, kot se prerado prikazuje, ko se s pavšalnimi, nekritičnimi in nedokumentiranimi tezami skuša razvrednotiti delo Cerkve v srednjem veku. Bralec se bo zavedel, kako res je, da je Cerkev vedno potrebna prenove ali, kot se po latinsko reče: "Ecclesia semper reformanda". Avtorji pravijo, da se moramo tega dejstva zavedati, ko primerjamo evangelij z življenjem Cerkve, z njeno zgodovino, ki so jo in jo pišemo verniki, grešniki in spet ljudje, ki smo vsi po vrsti zmotljivi. Avtorji Zgodovine katoliške Cerkve gredo še dlje, saj pravijo, da brez zgodovine Cerkve dogmatika in moralna ostaneta jalovi, "kajti njune izjave in odgovori so odvisni od zgodovinskih okoliščin." Vsekakor izjemna knjiga, po kateri bo segel vsakdo, ki se nerad zadovolji s polovičnimi odgovori!

SVETNIK TEDNA

5. JUNIJ

SILVESTER ČUK

BONIFACIJ, ŠKOF IN MUČENEC

Ime Bonifacij pomeni "dobrotnik", "človek, ki dela dobro". In ta pomen je potrdil današnji godovnik sv. Bonifacija, apostol Nemčije. Tej deželi v srcu Evrope je pred skoraj tisoč petsto leti izkazal izredno dobroto kot oznanjevalec Kristusovega evangelija, vesele novice o neločljivi povezanosti med Bogom in človekom, ustvarjenem po božji podobi.

Njegova domovina je bila Anglija. Rodil se je okoli leta 673 blizu samostana Exeter v zahodnem delu tedanjega kraljestva Wessex. Pri krstu je dobil ime Vinfrid in že v otroških letih je vstopil v samostan, kjer se je poglobil v študij in bil tudi sam nekaj časa učitelj gramatike v samostanski šoli. Ko se je bližal štiridesetemu letu, je v sebi začutil klic za misijonsko delo na evropski celine. Leta 716 je zapustil otok in šel po stopinjah svojega prijatelja Vilibrorda, ki je bil škof v mestu Utrecht v današnji Nizozemski. Vinfrid je želel delovati kot misijonar med Sasi in drugimi rodovi na nemškem ozemlju. Prvi poskus mu je spodletel in moral se je vrniti v domovino. Leta 718 je dokončno zapustil Anglijo in odšel najprej v Rim, kjer je od papeža dobil vsa pooblastila za oznanjevanje evangelija. V znamenje svoje povezanosti z rimsko Cerkvijo si je tedaj vzel ime Bonifacij - po rimskem mučencu Bonifaciju. Že na poti iz Rima proti severu je skušal za krščanstvo pridobiti Bavarce. Mislil je ostati kar med tem ljudstvom na jugu Nemčije, toda Vilibord ga je prosil, naj mu pride pomagat na sever. Res sta vneta duhovnika v kratkem času dosegla lepe uspeha. Vilibord je hotel Bonifacija postaviti za svojega naslednika na škofovskem sedežu v Utrechtu, Bonifacij pa je to ponudbo vljudno in odločno odklonil. Skušal je uresničiti svojo davno željo, da ponese evangelij germanskim rodovom na ozemlju današnje Nemčije.

Odšel je v pokrajino Hesen, kjer je spreobrnil mnogo ljudi in ustanovil samostan. O tem nepričakovanem uspehu je poročal papežu, ko ga je obiskal v Rimu, kot sta se bila dogovorila ob svojem prvem srečanju. Papež ga je posvetil v škofa in mu naročil, naj organizira cerkveno življenje na področju nemško govorečih rodov. To papeževo naročilo je terjalo mnogo truda in potrpežljivosti. Bonifacij je skušal vernike povezovati v trdne enote in je odločno nastopal zoper zakoreninjene navade in razvade. Dokler je pridigal poganom, je imel mnogo prijateljev, občudovalcev in zagovornikov, ko pa je začel delati red v sami krščanski skupnosti ter je grajal samovoljo plemičev in škofov, pa je naletel na oster odpor. Bonifacija je vse to bolelo, vendar je pri delu prenovitve vztrajal.

Bonifacijev misijonski delo je naletelo na nasprotovanje nekaterih frankovskih krogov, tako da ga je prenehal podpirati tudi vladar Pipin. Ta neuspeh Bonifacija ni potrl. Iz Mainza, kamor se je bil umaknil, je pogosto odhajal v samostansko tišino v kraju Fulda, kjer se je z domotožjem spominjal let, preživetih v samostanu. Želel je, da bi samostan Fulda, ki ga je ustanovil leta 744, postal središče duhovnega in kulturnega življenja. Dosegel je, da je bila Fulda neposredno podrejena Petrovemu nasledniku v Rimu.

Leta 753 je osemdesetletni Bonifacij, ki mu je nakdanji učitelj Vilibord zaupal skrb za svoje misijonsko delo v okolici Utrechta, še enkrat odšel tja. Njegov prihod je razveselil številne dobre vernike, zbudil pa je tudi sovraštvo redkih preostalih poganov. Ko je šel Bonifacij v spremstvu nekaterih učencev birmovat novospreobrnjenca, ga je napadla skupina poganov. Pobili so ga z mečem. Preden je izdihnil, je vernike še zadnjič spodbudil, naj ostanejo zvesti Kristusu. Njegovo truplo so zmagoslavno prepeljali v Fuldo, kjer je danes sedež nemške škofovske konference.

SLOVENSKI VOJAKI NA ROMANJU V LURDU

Od 26. do 30. maja je potekalo v Lurdu 41. mednarodno vojaško romanje, ki se ga je udeležila delegacija slovenske vojske. Pod vodstvom pomočnika načelnika Glavnega štaba brigadirja Viktorja Kranjca se je pet vojakov na služenju roka in več starešin slovenske vojske udeležilo pastoralnih srečanj ter molitev v baziliki sv. Pija X. in v cerkvi sv. Bernardke, mednarodnega srečanja mladih v vojaškem oporišču v Lurdu in drugih prireditvev v tem kraju. Dodajamo, da je slovenska delegacija izkoristila romanje tudi za mnoga srečanja in spoznavanja s predstavniki vojsk iz drugih držav, ki imajo iz duhovne oskrbe vojakov večje izkušnje. Za izvedbo verskega programa in duhovno oskrbo slovenske delegacije - v njej je bil tudi dr. Drago Čepar z ministrstva za obrambo - je poskrbel duhovnik ljubljanske nadškofije kaplan Igor Luzar.

SLOVENSKI IN BAVARSKI VERNIKI

ROMANJE H KRSTNEMU KAMNU

V soboto, 29. maja, je bilo na otoku mož na Chiemskem jezeru na Bavarskem veliko mednarodno srečanje slovenske in bavarske Cerkve. V pripravi na veliki jubilej odrešenja leta 2000 je priredila Cerkev na Slovenskem veliko romanje h krstnemu kamnu slovenskega naroda. Ker se ga je udeležila tudi bavarska Cerkev, je bilo to srečanje dveh Cerkva ob kamnu skupne vere.

Na otoku na Chiemskem jezeru je bil eden najstarejših benediktinskih samostanov, ki je bil pomembno središče

za Bavarce in za Slovence. Tam sta bila okoli leta 745 krščena slovenska kneza Gorazd in Hotimir. O tem dogodku poroča spis Spreobrnjenje Bavarcev in Karantanecv iz leta 871.

Zamisel za slovensko romanje na ta kraj je zrasla med slovenskimi duhovniki in našimi rojaki v Nemčiji ob papeževem obisku v Sloveniji, ko smo se spominjali 1250-letnice pokristjanjevanja. V letu priprave na praznovanje velikega jubileja 2000 je primeren priložnost, da se Slovenci

zahvalimo za dar vere, ki sta ga naša prednika Gorazd in Hotimir sprejela na istem kraju. Njun krst je odprl vrata pokristjanjevanju in v političnem smislu preživetju naroda ter vključitvi v krščansko Evropo. Vsega tega so se romarji spominjali, ko so romali proti Chiemskemu jezeru, kjer je bila balgoslovitev spominske plošče z napisom: *Krst knezov Gorazda in Hotimirja pred letom 750 na tem kraju je začetek pokristjanjevanja slovenskega naroda. Slovenci v zahvalo za dar vere.*

Slovenskega romanja so se udeležili vsi slovenski škofje na čelu z ljubljanskim nadškofom dr. Francem Rode- tom. Bavarsko romanje je vo-

dil Münchenski nadškof in kardinal dr. Friederich Wetter. Slovesnost se je začela ob 12. uri z blagoslovitvijo spominske plošče, nadaljevala s slovesnim somaševanjem škofov in duhovnikov. Mašo je vodil kardinal Wetter, mašni nagovor je imel nadškof Rode. Bogoslužje je bilo v slovenskem in nemškem jeziku. Po maši je bila še versko-kulturna prireditev. Slovenski slavnostni govornik je bil akademik Alojz Rebula, nemški pa prelat dr. Lothar Waldmüller.

Iz Slovenije se je romanja udeležilo okoli 1500 romarjev, iz zamejstva in zdomstva pa kakih petsto.

GORICA / PREDSTAVITEV NOVIH KNJIG KROŽKA VIRGIL ŠČEK

AKTUALNI PRIROČNIKI

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček je izdal v sedmih letih kar štiriindvajset t.i. "belih priročnikov", ki obravnavajo izsledke raziskav o manjšinski družbeno-politični stvarnosti včeraj in danes. V petek, 28. maja, je urednik zbirke in časnikar Ivo Jevnikar predstavil v prostorih galerije Ars v Katoliški knjigarni na Trzinu v Gorici zadnje tri priročnike, in sicer številke 25, 26 in 27.

Večer je uvedla prof. Lojzka Bratuž, ki je na kratko predstavila goste večera. Zraven urednika sta namreč sedeli še najboljša poznavalka naše polpretekle zgodovine Milica Kacin Wohinz, članica znane italijansko-slovenske medvladne komisije, in publicistka ter raziskovalka Vida Valenčič, "od katere si lahko še veliko pričakujemo". Prav slednja je kot oseba, ki so ji manjšine evropskih narodov posebno pri srcu, prva predstavila svojo knjigo *Evropa narodov*. Takoj je pojasnila, da ne gre za znanstven prikaz s podatki in zakoni; gre za poljudno branje, svež in živ opis konkretnih osebnih izkušenj, ki jih je doživela v mozaiku narodov brez države, narodnih manjšin in jezikovnih otokov v zahodni Evropi. Rada

pripoveduje o zanimivostih maloštevilnih narodnostnih skupnosti, ki samo še potrjujejo, da zamejci nismo v Evropi nikakršni *unicum*. Naj še povemo, da je *Evropa narodov* dopolnjena in razširjena izdaja pri Novem glasu objavljenega niza prispevkov naše dragocene sodelavke.

Zgodovinarica Milica Kacin Wohinz je predstavila publikacijo *Latvenci, Podgorniki in Stangerji v parlamentu*, ki ji je napisala tehtno uvodno študijo. S to publikacijo končuje krožek Virgil Šček objavo poslanskih govorov, vprašanj in predlogov resolucij politikov, ki so med vojnama zastopali našo manjšino v italijanskem parlamentu. Strokovnjakinja je poudarila, da je ostalo v Sloveniji o dejavnosti slovenskih poslancev v 20. letih prav malo; in pravzaprav gre ne samo za zgodovino Slovencev, am-

pak tudi za zgodovino Italijanov, saj so tudi naši poslanci sodelovali pri italijanskih zakonodajnih procesih. Iz vprašanj in interpelacij izhaja, da so se predstavniki naše manjšine zavzemali v prvi vrsti za konkretne gospodarske in družbene probleme; še zlasti so bili glasni in vztrajni, ko sta bila ogrožena naš jezik ali šola.

Časnikar in javni delavec Ivo Jevnikar je na koncu predstavil še publikacijo, katere urednik je on sam, *Slovenija in manjšine*. Gre za izbor najpomembnejših zakonskih in deloma pravosodnih določil, ki v Sloveniji urejajo pravice, ki jih ustava in meddržavne pogodbe priznavajo italijanski in madžarski narodni skupnosti v Sloveniji. Poglobljanje manjšinskih vprašanj z našo terminologijo je v času razprav in polemik okrog zaščitnega zakona za našo manjšino nadvse poučno. Znano je namreč, da je v Sloveniji, ki urejuje stanje manjšin sproti v posameznem novem zakonskem predpisu, varstvo manjšin urejeno nadpovprečno dobro.

V razpravi po predstavitvi priročnikov, ki imajo tudi tokrat veliko dokumentarno vrednost, so prisotni radi stopili v pogovor z avtorji publikacij; še zlasti sta jih izzvali prisotnost dr. Wohinčeve in njeno sodelovanje v medvladni komisiji zgodovinarjev.

DD

"je, kar je"

POLOVIČKE

Tarnanje nad dobrimi starimi časi ne vodi nikamor. Vendar je včasih udobno. Včasih je dobro pomisliti na dobre stare čase, ko so stvari še bile cele, ko je vino še bilo popolnoma naravno, ko so obleke še bile iz čiste volne. Zdaj pa so stvari vedno bolj na pol. Pol iz sintetične, pol iz volne, pol iz grozdja, pol iz arome, pol naravno, pol umetno. In kako bi se dalo živeti v napol sezidani hiši, ki ima stene, toda nima oken, vrat in strehe? To ni hiša. In prav tako pol fakultete še ni diploma. Če stvari ostajajo narejene na pol, je bolje, ko jih sploh ne bi bilo. Polovična obljuba pomeni le še večje razočaranje, saj v človeku vzbudi upanje, potem pa ga podre. In vendar imamo danes veliko polovičnih umetnikov, polpisateljev, polslikarjev, polizvedencev, polgenijev.

Podobno hudo je, če kdo skuša uveljaviti taka polovična pravila v morali. Na Madžarskem temu pravi ciganska morala. Če ukradeš do dveh kilogramov sadja, to še, po njihovem mnenju, ne velja za krajo. To je polkraj, oziroma ni kraja. Če pa ukradeš več, no, potem si pa tat. To naj bi bilo, kot če bi skoraj ujel zajca. Napol si ga že ujel, toda nimaš ga. Rezultat je isti, če ne še slabši, kot če se sploh ne bi lotil lova. Tako si namreč utrujen, izčrpan, zajca pa še vedno nimaš.

Zaradi tega se ne morem strinjati z mislijo, da je slab mir boljši od dobre vojne, da je polovičen mirovni sporazum boljši od popolnega spopada. Natova akcija na Balkanu je bila napačno zasnovana; izkazala se je za ne preveč uspešno, vsaj ne v tako kratkem času, kot so upali. Kruta je in neprijetna. Lahko bi ji očitati še mnogo več, toda rad bi se zamislil, kaj bi bilo, ko bi jo neke na polovici ustavili.

Milošević bi ostal na oblasti, Srbija bi ostala z diktatorjem in brez osnovnih sredstev za preživetje. Morda bi uresničili le štiri od sedmih točk: begunci pa se ne bi vrnili, varnosti ne bi mogli zagotoviti in bi države še naprej živele v revščini. Ko bi se Nato ustavil neke na pol, bi stanje bilo še hujše, kot če akcije sploh ne bi bilo. Posredovanje bi tako postalo popolnoma nesmiselno, kruto, morilsko, zverinsko in še kaj. Kdor torej prehitro zahteva mirovna pogajanja s človekom, ki ne pozna dialoga in pogajanja, kdor zahteva ustave napadov na človeka in njegove ljudi, ki ne poznajo ničesar razen vojne, ta zahteva polovično rešitev. To pomeni zahtevati sprejetje sedanjega stanja, ki je bolj kot porazno.

Morda pa je za to kriv sam Milošević, ki se sam drži pravila polovično narejenih stvari in ni skušal pobiti vseh, prav vseh Hrvatov, Bosancev, Albancev itd. Sploh pa se ni drznil prenesti spopada v Evropo, kot je to naredil Hitler. In tako se mnogi na Zahodu ne zavedajo, kako nevarna je on in koliko bolj nevarna je bolezen srbskega morilskega nacionalizma, ki se je razpasla po Srbiji. Hitler in nacizem sta stvari pripeljala do skrajnosti, do konca in vsem je bilo jasno, za kaj gre. Vsem je bilo takrat jasno, da je treba tisto norost ustaviti za vsako ceno. Danes pa so žrtve te norosti vendarle omejene in se mnogi ne zavedajo, kako hud je ta pojav.

Pa vendarle je zanimivo, kako je pol hudobije že hudobno, medtem ko pol dobrote še ni dobro. Pol umora je že skoraj umor in je že hudodelstvo. Polovična pomoč človeku, potrebnemu pomoči, pa je skoraj kot nič. Tako "skoraj mir" ni nič, medtem ko je polovična vojna že preveliko zlo.

PETER SZABO

"SLOVENIJA IN MANJŠINE" / MANJŠINSKA ZAKONODAJA V NAŠI MATICI

SLOVENIJA JE LAHKO PONOSNA

DRAGO LEGIŠA

Prejšnji teden je tržaški pokrajinski svet z večino glasov zavrnil resolucijo levosredinskih svetovalcev, ki je med drugim obvezovala predsednika pokrajine Renza Codarina, da posreduje, naj bi italijanski parlament pospešil postopek za odobritev zakona o zaščiti slovenske manjšine. Že omenjeni predsednik je pred glasovanjem izjavil, da sicer "podpira proces zbliževanja med različnimi komponentami naše družbe, a na osnovi recipročnosti in postopnosti, pri čemer pa se je spet treba sklicevati na vprašanje imetja, ki so ga Italijani pustili v Istri".

Prav istega dne, ko smo takšna izvajanja brali v tržaškem italijanskem dnevniku, smo dobili v roke knjigo z naslovom *Slovenija in manjšine*, katere avtor je Ivo Jevnikar (na sliki) in jo je izdal Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček. Avtor je z veliko natančnostjo in velikim poslušom za manjšinsko stvarnost zbral in pregledno ter smotno uredil obilo dragocenega gradiva. Gre, kot sam piše, za "najpomembnejša zakonska določila, ki v republiki Sloveniji urejajo pravice, ki jih ustava in meddržavne pogodbe priznavajo italijanski in madžarski narodni skupnosti". Krožku Virgil Šček iz Trsta pa je treba prav zares čestitati, saj je izdal pomembno in dragoceno knjigo za našo slovensko manjšino v Italiji.

Naj takoj pripomnimo, da bi knjigo morali po našem čimprej izdati v italijanskem prevodu in tako dali možnost, da bi čimveč Italijanov približje spoznalo, kako je republika Slovenija poskrbela in tako rekoč dnevno skrbi za varstvo italijanske in madžarske manjšine na svojem ozemlju. Široka italijanska javnost je v tem pogledu v popolni temi, saj jo že leta in leta preplavljajo eni in isti stereotipi, kot so fojbe, eksodus in podobni tragični dogodki.

Daleč od nas, da bi tragične medvojne in povojne dogodke zanimali ali jih skušali opravičevati. Naša obsodba je bila in je jasna ter odločna, kot so za nas tudi jasne odgovornosti. Kar pa moramo na italijanski strani odločno odklanjati, je dejstvo, da je za uradno Italijo omenjena tragična preteklost dejansko bila in je še vedno preteza, da se položaj naše manjšine ni uredil in da so mednarodne obveze ali obljube dejansko ostale le prazne besede in da se še ni prešlo k dejanjem, četudi je od konca druge svetovne vojne že poteklo več kot pol stoletja. Da to ustreza resnici, potrjujejo tudi besede, ki jih je pred dnevi - kot smo povedali na začetku - izustil predsednik tržaške pokrajine Renzo Codarin, in zavrnitev resolucije levosredinskih svetovalcev, ki je zadevala zaščitni zakon. Vse to potrjuje, kolikšen je še vedno vpliv zgoraj omenjenih stereotipov.

Iz gradiva, ki ga objavlja Jevnikarjeva knjiga *Slovenija in manjšine*, pa je razvidno, da je Slovenija naravnost vzorno uredila položaj italijanske in madžarske manjšine. Zato se čudimo, da te svoje "prednosti" ni bolje uveljavila v mednarodnem svetu, zlasti v tistih krogih Evropske zveze, ki so za takšna vprašanja še posebej občutljivi. Ti krogi pa so videvali le eno "plat medalje", kot zgovorno dokazuje t.i. Solanov kompromis, ki zadeva nepremičnine oziroma sklepanje kupoprodajnih pogodb, do katerih imajo pravico tudi državljani, dejansko Italijani, ki so se izselili iz Istre ter optirali za italijansko državljanstvo.

Sloveniji se torej ni treba bati široke in poglobljene razprave o tako kočljivem vprašanju, kot je varstvo manjšinskih skupnosti. Poskrbeti pa je treba, da gradivo, kakršnega vsebuje zadnja Jevnikarjeva knjiga, pride v roke čim širšemu krogu ljudi.

ANDREJ KOSIČ BO RAZSTAVLJAL V KANALU OB SOČI

V Galeriji Rika Debenjaka v Kanalu ob Soči bodo jutri, 4. junija, ob 18.30 odprli razstavo likovnih del Andreja Kosiča, znanega in plodovitega goriškega slikarja, ki mu je akvarel najbolj priljubljeno izrazno sredstvo.

Ob razstavi v Kanalu ob Soči je tamkajšnje Prosvetno društvo Soča izdalo posebno zloženko o goriškem slikarju. Umetnostna zgodovinarica in direktorica Pilonove galerije v Ajdovščini Irene Mislej je Andreja Kosiča predstavila v sestavku z naslovom *Človek, podoba in narava*. Zapisala je tudi naslednje misli: "Kosičeve podobe nam odpirajo svet, ki ga sicer poznamo, a to napravijo tako poetično in nevsiljivo, da zbujajo skoraj pozabljene spomine. Obujajo vse tisto, kar nas veže na resničnost naravne lepote. In to nas lahko naredi boljše." Razstava del slikarja Andreja Kosiča v Kanalu bo odprta do vključno 25. junija.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE GOSTOVALO V BIH

Slovensko stalno gledališče iz Trsta se je pravkar mudilo na štiridnevem gostovanju v Bosni in Hercegovini, in sicer v Sarajevu in Tuzli. SSG se je tako vrnilo v deželo, v kateri je še pred desetimi leti redno gostovalo s svojimi predstavami. Vojna, ki je v preteklih letih prizadela Bosno in Hrvaško, je pretrgala stike s tamkajšnjimi kulturnimi ustanovami, s tem gostovanjem pa se le-ti obnavljajo.

Tržaški gledališčniki so se v Sarajevu in Tuzli mudili na povabilo tamkajšnjega slovenskega kulturnega društva Cankar, ki je že sedmo leto zapored organiziralo Cankarjeve dneve od 9. maja do 1. junija. Ob tej priložnosti so se tržaški gledališčniki srečali s predstavniki profesionalnih gledališč v Sarajevu in Tuzli ter z njimi navezali pomembne stike nadaljnje za medsebojno sodelovanje in izmenjavo predstav. Med drugim so navezali tudi stike z odgovornimi enega izmed najpomembnejših gledaliških festivalov.

SSG je v Sarajevu in Tuzli gostovalo s predstavo *Butalci* Frana Milčinskega v režiji Jaše Jamnika. V predstavi so igrali Vojko Belšak, Stojan Colja, Aleš Kolar in Danijel Malalan. Člane ansambla so spremljali še ravnatelj SSG Marko Sosič, član upravnega sveta, novinar in pesnik Marij Čuk, organizatorica in odgovorna za stike z javnostjo Valentina Repini, kostumografinja Marija Vidau ter ordrska delavca Diego Sedmak in Peter Korošič.

Tržaški gledališčniki so bili med drugim počaščeni s sprejemom na slovenski in italijanski ambasadi. Omeniti pa je treba, da so gostovanje podprli podjetji "Maxfer" in "Koimpex", Zadruga kraška banka Sovodnje ob Soči in Doberdob ter Tržaška knjigarna.

FULVIU TOMIZZI V SPOMIN

Ves italijanski tisk se je ob smrti tržaško-istrskega pisatelja Fulvia Tomizze na široko razpisal o njegovem literarnem delu. V glavnem so se oglašali pisatelji ali kulturniki (npr. v dnevniku *Il Piccolo* Claudio Magris, v *Il Giornale* Carlo Sgorlon itd.). Vsi so skušali podčrtati nekatere pisateljeve značilne poteze, ki so ga naredile svojevrstnega pisatelja med vsemi številnimi italijanskimi literarnimi kolegi. Sgorlon npr. poudarja, da sta za Tomizzo značilni dve duši (italijanska in slovanska), kar se sicer tudi jasno kaže v njegovem delu. Ni moj namen se razpisovati o pisateljevem literarnem delu, to naj naredijo drugi. Rad bi le v spomin na njegov lik zapisal nekaj ob robu Tomizzovega odnosa do slovenske stvarnosti.

Fulvio Tomizza je bil Istran, potem v glavnem po bivanju Tržačan (čeprav ga neka uradna literatura pravzaprav ne šteje toliko med izrazito tržaške avtorje kot toliko drugih), sam pa je nekam zagledan v svet ob meji in zazrt v življenje in bližnjo polpreteklo zgodovino ljudi ob meji. In prav v tem okviru lahko beležimo Tomizzovo literarno, a tudi predvsem humano zanimanje za slovenske ljudi, njih uso do in boje zlasti v težkem predvojnem ali tudi kasnejšem vojnem obdobju. Spomnimo se samo na njegove znane romane, ki govorijo o pesniku Stanku Vuku in njegovi ženi Danici, na lik mlade žene Franziske, Slovenke, ki se po poroki preseli v notranjost Italije, da omenim le tovrstna najbolj znana dela. Prav na straneh teh romanov je pisatelj razodel svoje globoko zanimanje in občudovanje našega sveta.

Pred leti sem ga v imenu Sveta slovenskih organizacij povabil kot predavatelja na simpozij o Evropi ob prehodu v tretje tisočletje, ki je bil v Gorici. V zelo prijaznem pismu se je Fulvio Tomizza z obžalovanjem opravičil, da ga v tistem napovedanem času ne bo tu. Ko je zaželel organizatorjem in samemu simpoziju veliko uspeha, je še dodal lepe in pomenljive vrstice, ki jih tu navajam. Tako piše: "Naravno, da predstavljajo problemi slovenske manjšine v Italiji in čustva, ki jih imamo do nje, konstantno temo mojih predavanj in literarnih večerov, ki jih imam v raznih državnih in tujih kulturnih središčih." Besede, ki ne potrebujejo komentarja in kažejo na pisateljev pristop do naše stvarnosti, kot ga lahko najdemo pri malokaterem velikem kulturniku večinskega naroda.

Veliki filozof racionalizma Descartes je lepo zapisal, da pomeni branje knjige nekak dialog z njenim avtorjem. Misel je duhovita in tudi sama po sebi zgovorna. Nekaj podobnega je v nekem radijskem intervjuju dejal tudi Tomizza, ki pa je rekel, da mu knjiga pomeni pogovor avtorja s svojimi bralci. Vsekakor je gotovo tak dialog pisatelj-bralci nekaj zelo plodovitega in ustvarjalnega za vse. In Tomizzove knjige bodo nedvomno ohranile tak idealen dialog tudi naprej v času.

ANDREJ BRATUŽ

NOVA ZBIRKA PESMI IVANA TAVČARJA

KO BISERE V OČEH ROJEVAŠ

JURIJ PALJK

Ko bisere v očeh rojevaš je zgovoren naslov pesniške zbirke tržaškega pesnika Ivana Tavčarja, ki je izšla pred kratkim pri Založbi 2000 pri Društvu 2000 v Ljubljani. Zbirki je spremno besedo napisal Denis Poniž, medtem ko je knjigo lepih pesmi imenitno opremil Jurij Kocbek, tako da je knjiga prijetna že na pogled in predvsem tiskana na za otip izjemno ugoden papir. Ta opazka zato, ker je lepo, če je poezija tiskana na za roke prijeten in lep papir.

Veseli smo, da ima končno tudi osrednja Slovenija možnost pobliže spoznati Ivana Tavčarja, ki je doslej izdal že več pesniških zbirk, nekaj v italijanščini, pred dvema letoma pa pri tržaški Mladiki zbirko *Ta mala zemlja večnost*, ki je pri bralcih nadelala na ugoden odmev, Ivanu Tavčarju pa popravila krivico, saj ga v slovenskem jeziku še nismo poznali.

Zbirka poezij *Ko bisere v očeh rojevaš* je antologijske narave, kot knjigi na rob piše slovenski literarni kritik Denis Poniž, ki ga slovenskemu bralstvu ustrezno predstavi in pravi, da "sodi - to mu priznava tudi italijanska slovstvena kritika - med najznačilnejše in najbolj profilirane pesnike v Trstu". Predvsem pa ga Poniž predstavlja kot Srednjeevropskega, ki je dvojezičen in v obeh jezikih - v slovenskem in italijanskem - išče svojo poetiko, pravzaprav dve za dve vzporedni poetiki. V knjigi je Tavčar zbral še neobjavljene pesmi in jih uvrstil v pet sklopov, postaj kot te cikluse imenuje Poniž. Za kroniko povejmo še, da je Ivan Tavčar že vrsto let reden sodelavec Revije 2000, v kateri objavlja svoje izpodvedne pesmi.

Z veseljem smo prebrali zbirko, o kateri lahko rečemo, da je neko logično nadaljevanje dosedanjega pesnikovega snovanja. Drugače tudi ne more biti, saj je Ivan Tavčar v svojem bistvu predvsem globok človek,

ki skuša najti skozi liriko pot do sočloveka. Če vemo, da se pesnik ni nikdar skrival za nobeno modno in moderno teorijo, ampak je vedno rad kar s prstom kazal na svoje krščanske korenine, potem bomo rekli, da je tudi zbirka *Ko bisere v očeh rojevaš* nadaljevanje njegovega bivanjskega iskanja v tem norem času, kot v pesmi *Ta čas ni naš* imenuje družbo, v kateri živimo. Intima, doživetja, predvsem pa globlje zaziranje vase in v sočloveka, to so tri bistvene sestavine Tavčarjeve poezije, ki se zli-vajo v nenehno iskanje večnosti in Večnega, skrajnega in Dokončnega.

Če k temu dodamo še človeško dobroto, toplino in iskreno zaljubljenost v človeka, kajti za pravo ljubezen gre, potem imamo v rokah zbirko za večere, ki nas bo nagovarjala tudi s čistim in zavedno preprostim slovenskim jezikom. Pesniku beseda še veliko pomeni in to z veseljem sprejemamo, kot tudi njegovo navezanost na dom, svoje in predvsem pa na sočloveka, ki ga ima srčno rad.

To je knjiga za podoživete in mirne trenutke, ki jih ne moti hrup in niti porazni molk naših dni!

NOVA REVIIJA ZA UČITELJE, VZGOJITELJE IN STARŠE

VZGOJA

HARJET DORNIK

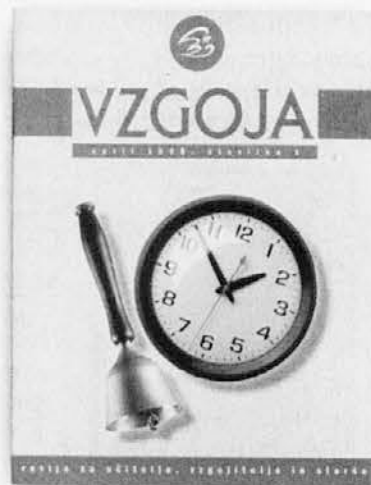
Z mesecem aprilom se je v slovenskem matičnem prostoru pojavila nova revija za vzgojo mlajšega rodu.

Iz uvodnika p. Silva Šinkovca vemo, da je *Vzgoja* zrasla iz skromnih korenin *Iskanj*, ki so rabila članom *Društva katoliških pedagogov Slovenije* za notranje obveščanje. Učitelji so si v njih izmenjavali izkušnje, mnenja in stališča. Potem pa je na teh rodovitnih tleh vzknila nova, širše zasnovana revija. Izhajala bo štirikrat letno, vsaka številka pa bo obravnavala svojo temo: prva, kaj je vzgoja, druga mladinske subkulture, sledeče pa praznovanje, vrednote in druge teme.

"Vzgojo pričenjamo izdajati v zagonu, veselju in upanju, ker verjamemo v človeka, njegovo dostojanstvo, svobodo in ustvarjalnost, ker vemo, da vsak človek lahko postaja plemenit, če ima ob sebi plemenite sopotnike. Verjamemo v človeka, v možnost njegovega razvoja in talente, ki jih ima. Upamo, da bo *Vzgoja* nagovorila vzgojitelje vseh vrst, ki se iz dneva v dan trudijo biti pristni in prepričevalni - pravi partnerji v dialogu z novo generacijo," piše reviji na pot Silvo Šinkovec.

Ustanovitelja in izdajatelja revije sta omenjeno Društvo katoliških pedagogov Slovenije in Družba Jezusova. Svet revije in uredniški odbor sestavljajo pedagogi in izobraženci, ki so na tem področju že dolgo dejavni tudi kot predavatelji in posredujejo svoje znanje in izkušnje širrom po Sloveniji in tudi pri nas.

Prva številka prinaša izjave o vzgoji 2. vatikanskega koncila in UNESCO, sledijo prispevki o pedagogiki danes, o lomu tradicionalnega v vzgoji in o odločilni vlogi učitelja, ki v tem ocharljivem poklicu nenehno išče ravnovesje, razpet med priljubljenostjo in odgovornostjo. Revija piše

še o sodobnih vzgojnih dilemah v slovenskem šolstvu in podaja pogled nazaj, v Slomškovo pedagogiko, ter se dotakne ključnih vidikov za matično družbo: starševstva - dolžnosti in pravic staršev in demokracije kot načina življenja. Drugi prispevki govorijo o verski vzgoji in odločitvi za vzgojo v mladinski pastoral, o aktualnosti vzgoje za medije in o medijski vzgoji v srednjem šolstvu ter o tihih mirovnikih. V reviji dobimo tudi predlog za učno pripravo dveh razrednih ur na temo samospoštovanje in samopodoba, na zadnji strani pa še oceno treh strokovnih del s tega področja.

Revija se napoveduje kot nedvomno kakovosten prispevek šolstvu na slovenskih tleh, ki mora ubrati nova razvojna pota in se vsaj v nekatere vidike preobraziti, če se želi priklopiti na evropski vlak. Upati je, da bo revija s svojo prvo številko šla v cvet in da ne bo kmalu usahnila, kot se je že zgodilo z drugim alternativnim tiskom v Sloveniji. Privlačna pa je tudi za pedagoge in starše tostran meje, za katere so trenutki preverjanja in poglobljanja v tej površinski in strogo tempirani družbi neobhodno potrebni.

OGROŽENE ŽIVALSKÉ VRSTE V ITALIJI

RDEČA KNJIGA WWF

Več kot petdeset strokovnjakov, ki jih je usklajevala Enota za biotske raznolikosti pri Svetovnem skladu za naravo - WWF, je sestavilo *Rdečo knjigo* najbolj ogroženih živalskih vrst v Italiji. V žalostno top lestvico ali *rdeči seznam* te knjige sodi deset vrst, ki jim strokovnjaki sledijo s posebno pozornostjo, saj so v nevarnosti, da povsem izginejo iz italijanskih krajev.

Na samem vrhu seznama je *sredozemska medvedjica*. Ob sardinskih in siciljskih vodah živi manj kot deset primerkov tega tujnjaka, čeprav obstajajo še primerna naravna območja, ki bi ga lahko gostila.

Precej narobe je z *vidro* (na sliki), ki je še pred desetimi leti živahno plavala v marsikateri italijanski reki. Danes se je rečni habitat že tako spremenil, da je v vseh italijanskih vodah teh simpatičnih in gibčnih živalic manj kot sto.

Z *volkom* gre zadnja leta bolje. Njegov areal je širok, od Aspromonta do skrajno zahodnih Alp je vsaj 500 volkov, človek jih pretirano ne zasleduje in živali so se prilagodile tudi življenju na bolj obljudenih območjih.

Rjavi medved se je nekoliko razširil, zlasti v srednji Italiji, v Adamelli pa potrebuje populacija še nekaj primerkov, da bi se bolj utrdila.

Ris se sicer skriva in je težko viden, opazimo pa lahko sledove njegovih prehodov. Po teh sklepamo, da se množi v zahodnih pa tudi srednje-vzhodnih Alpah.

Resno ogrožena je avtohtona vrsta *italska srna*, razširjena je le še v Kalabriji, Garganu in Castel Porzianu pri Rimu. Morda jo bodo rešili izginotja pravkar ustanovljeni zaščitni parki.

Po Italiji gnezdijo le dvajset parov *mrharja*. Stanje je za tega jastreba

boljše v Toskani, slabše na Siciliji. *Bonellijev orel* je ogrožen na obeh večjih italijanskih otokih. Čudovita ujeda trpi zaradi preozkega življenjskega prostora.

Rjavoperutega kosca ogroža kmetijstvo, ki uničuje njegov naravni habitat, travnike v predalpskem pasu.

Pantellerijskega goža, endemično vrsto na istoimenskem otoku, pa zasledujejo domačini, ki ga obtožujejo, da pleni po kokošnjakih in zajčnicah.

HD

7

ČETRTEK
3. JUNIJA
1999

VOLITVE / POGOVOR: JOŽKO GRUDEN

V OSPREDJU MANJŠA JAVNA DELA IN KOMERCIALNO-OBRTNIŠKA CONA

13. junija bodo tudi volitve za obnovo občinskega sveta v Zgoniku. Ob tej priložnosti smo se na kratko pogovorili z županskim kandidatom Slovenske skupnosti Jožkom Grudnom.

Katere so glavne točke programa Slovenske skupnosti?

Glavne točke programa SSK so programiranje teritorija s tem, da se prilagodi normativ novim dejstvom, kot je kraški medobčinski park. Le-tega bo morala občina perimetrirati, se pravi določiti meje in na njem ustvarjati razvoj tega področja. Druga glavna točka je konvencija s podjetjem Acegas, ki je že dvignila veliko prahu. Zgoniška občina bi namreč morala biti poskusni zajec, v kolikor bi morala prva odobriti to konvencijo. Vendar smo mi že v prejšnji mandatni dobi to preprečili in v sklopu nekega dogovora s svetovalci tudi iz drugih zainteresiranih občin vključili v to konvencijo 23 popravkov, od katerih gotovo tudi v prihodnji mandatni dobi ne bomo odstopali. Potem so še problemi, ki so nastali s tem, da so prejšnje občinske uprave ustvarile velike infrastrukture v naši občini - tu bi lahko omenil enoteko ali balnišče v Samatorci. Nekatere, mislim, so v gradnji že od leta 1986, ne ve se pa za njihovo točno namembnost. Tu gre torej za velika vzdrževalna denarna sredstva, ki jih bo treba v občinskem svetu gotovo prilagoditi in uskladiti z občinskim proračunom.

Kako bi ocenili dosedanje delovanje občinske uprave?

Mislim, da je dosedanje delovanje občinske uprave bilo pač tako, kot je delovanje vseh uprav, ki so bile izvoljene po večinskem sistemu. Te uprave so imele škarje in platno v svojih rokah in so lahko prilagajale proračune in intervencije svojim potrebam, v kolikor so se redkokdaj ozirale na konstruktivne pripombe, ki so prihajale iz opozicije. Tu je šlo za milijardna vlaganja, zaradi katerih bodo imele bodoče uprave samo breme in ne bodo ve-dele, kako z njimi pravilno gospodariti. Zato je bila naloga opozicije v prejšnjem občinskem svetu s tega vidika zelo otežkočena, vendar smo uspeli vsaj z upravo

nekje prilagoditi razne variante regulacijskih načrtov, da smo omejili gradnje po teritoriju, ki so se v sedemdesetih letih zelo razširile, naj omenim samo naselje Girandole.

Katerim vprašanjem pa bo morala bodoča občinska uprava posvečati posebno pozornost?

Mislim, da bo treba posvetiti posebno pozornost tistim javnim delom, ki so bila do sedaj zanemarjena. Gre za bistveno manjša dela, ki so v veliki večini primerov vzdrževalne narave. Smo namreč občina, ki verjetno slovi daleč naokoli po tem, da nima niti še enega zgrajenega pločnika in da ima torej take infrastrukture zelo slabo urejene. Važna točka je tista, ki se tiče gospodarskega razvoja naše občine, to je dati primarno pozornost komercialno-obrtniški coni pri Proseku.

GRUDEN: POSODOBITI KATASTRSKO VREDNOST ZEMLJIŠČ

Županski kandidat na listi Slovenske skupnosti za občino Zgonik, Jožko Gruden, si prizadeva, da bi nova občinska uprava zahtevala čimprejšnjo posodobitev katastrskih vrednosti zemljišč, ki danes oškodujejo domače prebivalstvo. Zaradi zmede, ki vlada na tem področju, morajo občani plačevati neprimerno višje pristojbine kot v sosednjih občinah. Slovenska skupnost se bo zavzemala za ureditev tega vprašanja in, če bo potrebno, bo pravočasno vložila priziv na merodajne urade, da se zaščitijo interesi domačinov, zlasti kar zadeva prvo stanovanjsko hišo.

ANDREJ ŠKABAR: ZADOVOLJSTVO NAD MLADIMI KANDIDATI

Županski kandidat Slovenske skupnosti za občino Repentabor, Andrej Škabar, je izrazil svoje zadovoljstvo nad novimi mladimi kandidati, ki se trudijo, da bi občani soodločali pri važnejših upravnih odločitvah. Podčrtal je važnost sožitja, medsebojnega poznavanja in ohranjanja domače kulture. S skorajšnjo priključitvijo Slovenije Evropski uniji in odpravo sedanje državne meje bo nastal resen problem, kako uporabiti prostor sedanjega tovarnega postajališča. Slovenska skupnost se bo zavzemala, da se opravi resna analiza s podporo domačinov za novo namembnost tega prostora, ki naj omogoči ohranjanje, če že ne povečanje delovnih mest.

DOLINA: PREDSTAVITEV LISTE SKUPAJ-INSIEME

"VSAK OBČAN SE LAHKO PREPOZNA V KATEREM OD KANDIDATOV NAŠE LISTE"

Tako je bilo med drugim rečeno na predstavitvi liste Skupaj-Insieme, ki je potekala v ponedeljek, 31. maja letos, v prostorih Kulturnega društva Valentin Vodnik v Dolini.

Lista Skupaj-Insieme je, kot znano, sad koalicije levosredinskih sil v dolinski občini, ki so le-to povečini upravljale že v prejšnji mandatni dobi. Sestavljajo jo Slovenska skupnost, Levi demokrati, Stranka komunistične prenove, Stranka slovenskih in italijanskih komunistov, Skupina za Dolgo Krono ter Zeleni in Ljudska stranka; slednji stranki sta bili v prejšnji mandatni dobi v opoziciji. Koalicija na župansko mesto ponovno kandidira dosedanega župana Borisa Pangerca, kandidati za občinski svet pa so Sandy Klun, Fulvia Premolin-Zerul, Maurizio Sigoni, Igor Tul, Tania Bait, Cristian Cociancich, Michele Di Donato, Antonio Gherinich, Nadia Hrovatlerin, Dario Ierin, Sergio Mahnic, Marisa Mauri-Grilanc,

Barbara Mohorovicic, Tomaž Petaros in Mauro Zeriali.

Če pregledamo program koalicije, je že v začetnih točkah prisotno prizadevanje za sožitje med slovenskim in italijanskim prebivalstvom v občini, za pravičen zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji in za ohranjanje dobrososedskih odnosov z obmejnimi in drugimi občinami, kot so Kočevje, Milje, Koper, Sežana, Hrpelje-Kozina, Marzabotto in druge, s posebnim oziranjem na pobudo Odprte meje. Če se povrnemo k prisotnosti slovenskega in italijanskega prebivalstva na ozemlju občine, je v programu zapisano, da je to bogastvo, ki ga je treba ohraniti in nadalje ovrednotiti z raznimi pobudami, med drugim tudi s prirejanjem konferenc in se-

minarjev o slovenski kulturi za občane italijanskega jezika ter z nadaljevanjem prirejanja tečajev slovenskega jezika.

Dalje se lista Skupaj-Insieme hoče v veliki meri posvetiti varstvu teritorija. Glede tega velja omeniti, da namera va koalicija posvetiti posebno pozornost realizaciji Medobčinskega kraškega parka ob istočasnem zagovarjanju zamisli o bodoči ustanovitvi Mednarodnega kraškega parka, v skladu s koristmi prebivalstva na obeh straneh slovensko-italijanske meje. Bodoča uprava namerava nadalje še ovrednotiti in zaščititi Park Doline Glinščice, zaščititi okolje pred onesnaževanjem ter nadaljevati plodno in konstruktivno sodelovanje s srenjami in jurskimi skupnostmi.

V programu je posebna pozornost posvečena problemu kmetijstva, živinoreje ter gozdno-pašniških dejavnosti, ovrednotenju tipičnih krajevnih pridelkov, problemom in promocijskim pobudam za razvoj družinskih kmečkih podjetij. Nadaljeva-ti pa se mora konstruktiven dialog s krajevnimi stvarnostmi na področju industrije, obrtništva in trgovine, turizma in gostinstva, z namenom da se ustvarijo nove možnosti na področju zaposlovanja oziroma nova delovna mesta.

Koalicija se v svojem programu nadalje obvezuje za dokončno izpeljavo postopka v zvezi z variantami k regulacijskemu načrtu, s posebno pozornostjo na urbanistično ureditev občinskega ozemlja. V okviru javnih del pa bo potreben temeljit poseg na vodovodnem omrežju, postaviti bo treba nove javne luči ter poskrbeti za varnost in vzdrževanje obstoječih, dopolniti bo treba greznično omrežje. V programu je tudi prisotna skrb za redno vzdrževanje in asfaltiranje cestnega omrežja, za temeljito prenovu poti v nekaterih krajih in za izboljšanje povezav med zaselki. Glede ceste na Frankovcu je stališče koalicije to, da je treba upoštevati voljo krajanov, koalicija pa nasprotuje namestitvi skladišča utekočinjenega plina. K temu pa je treba še dodati prizadevanje za ojačenje storitev občinskih uradov in izboljšanje zunanje službe. Koalicija Skupaj-Insieme se nadalje zavzema za ohranitev in krepitev sodelovanja s šolami ter s kulturnimi in športnimi društvi, ki delujejo v občini, občinski statut pa bo treba prilagoditi novim zahtevam in zakonskim predpisom.

Vsekakor člani liste Skupaj-Insieme pozivajo upravičence k volilni udeležbi.

IŽ

GLASBENA MATICA

ŠTOKA IN KRALJ PRI PREFEKTU

Vladni komisar in tržaški prefekt dr. Michele De Feis je v petek, 28. maja letos, sprejel predsednika Glasbene matice dr. Draga Štoka in ravnatelja prof. Bogdana Kralja.

Po daljšem in poglobljenem razgovoru o žgoči problematiki naše osrednje kulturne glasbene ustanove in o nujnosti njenega finančnega kritja tudi v vidiku pričakovane ustanovitve samostojne sekcije slovenske glasbene šole, piše v tiskovnem poročilu, ki smo ga prejeli, je vladni komisar De Feis zagotovil svoje takojšnje posredovanje pri osrednjih in krajevnih pristojnih oblasteh, da se vprašanje GM pozitivno reši v korist celotnega prebivalstva dežele Furlanije-Juljske krajine.

KONCERTNA POBUDA

KONCERT MLADIH GLASBENIKOV

Koncertna pobuda/Rojan je v nedeljo, 30. maja, poskrbela za zanimiv koncertni popoldan. V rojanski župnijski cerkvi so nastopili mladi slovenski glasbeniki. Občinstvu so se predstavili organizator Primož Malavašič, Andrej Pegan in Stefano Bembi (leta je nastopil tudi kot basist), sopranistki Tamara Stanese in Nataša Gregori ter violistka Valentina Bembi. Izvedli so skladbe različnih avtorjev, med katerimi je bila tudi prva izvedba skladbe Andreja Pegana *Blagoslov bratske sloge* (psalm 133), ki so jo izvedli avtor ter sopranistki Tamara Stanese in Nataša Gregori. Na koncertu pa je bila tudi izvedena skladba v počastitev 80-letnice slovenskega kaplana v Rojanu, msgr. Stanka Zorka.

PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE

TUDI LETOS JE PRAZNIK ČEŠENJ LEPO USPEL

Tudi letos je Prosvetno društvo Mačkolje priredilo tradicionalni Praznik češenj, ki je bil že 37. po vrsti. Gre za zelo priljubljen praznik med tržaškim prebivalstvom, ki se ga vsako leto udeleži izredno veliko število ljudi.

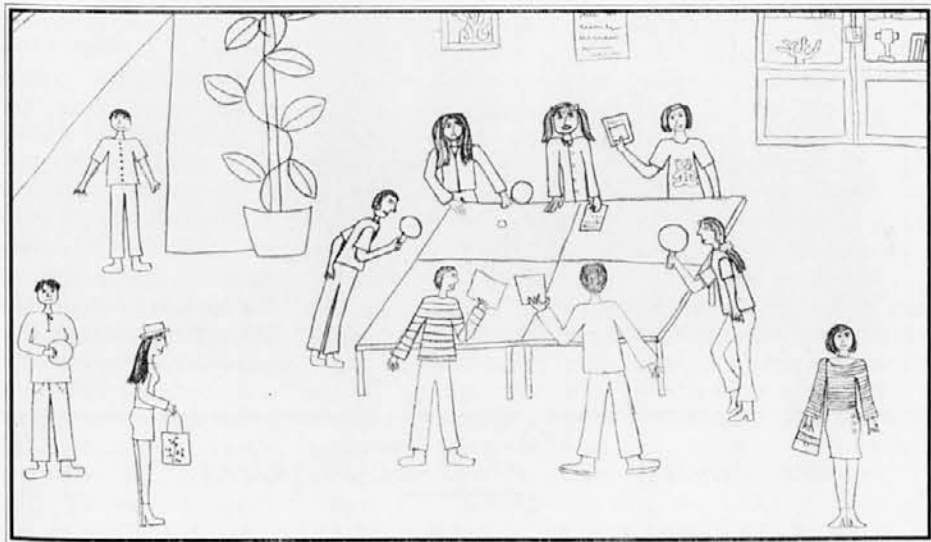
Tako je bilo tudi letos. 37. Praznik češenj je potekal od petka, 28., do ponedeljka, 31. maja. Obiskovalcem so bile na voljo raznovrstne jedi in

domača kapljica pri dobro založenih kioskih, okusiti pa je bilo seveda mogoče tudi sladke češnje. V nedeljo, 30. maja, je bil v poznih popoldanskih urah tudi kulturni program, ki ga je oblikoval pi-halni orkester s Proseka. Vsak večer pa je bil ples ob zvokih ansamblov Happy day, Status symbol in Zamejski kvintet.

SREDNJA ŠOLA FRAN LEVSTIK NA PROSEKU

CELODNEVNI POUK V OČEH DIJAKOV

Kmalu se bo zaključilo šolsko leto 1998/99. Učenci in dijaki bodo odšli na zaslužene počitnice, razen tistih, seveda, ki se bodo morali še nekaj časa učiti za zrelostne izpite. Tako bo tudi z dijaki nižje srednje šole Fran Levstik s Proseka, ki je zdaj združena z nižjo srednjo šolo Srečko Kosovel z Opčin in ki ima to značilnost, da na njej poteka celodnevni pouk. O tem, kako poteka in kako je sprejet celodnevni pouk, pa boste zvedeli iz sledečih misli, ki so jih prispevali nekateri dijaki šole Fran Levstik in ki nam jih je prof. Rudica Požar ljubeznivo posredovala. Poleg tega so dijaki prispevali tudi nekaj risb, od katerih objavljamo eno.

TJAŠA KORELC:

"Iz Ljubljane sem se z družino preselila na Kras. Že med počitnicami je bilo treba razmišljati o šoli. Zvedeli smo, da je na Proseku šola z dopoldanskim in celodnevним poukom. Odločila sem se za celodnevni pouk. To je bila zame sicer novost in težko sem si predstavljala, kako poteka pouk in kako mineva čas v šoli s celodnevним poukom.

Ko sem prvi dan prišla v to šolo, sem si ogledala razred in druge prostore na šoli, ki so namenjeni za razne dejavnosti. V svetlem in prostornem razredu sem se prijetno počutila, pogled skozi okno pa je vabil na šolski vrt in prostrano dvorišče. Pomislila sem, da je težko naleteti na tako šolo sredi Ljubljane ali katerega koli drugega mesta. Novi sošolci so me lepo sprejeli, čeprav sem z ljubljanskim naglasom zavijala precej drugače, kot je v navadi na Krasu, sami pa so od mene povzeli marsikatero besedo. Kmalu pa so me tudi oni "potegnili" za seboj in danes bi bilo težko reči, da nisem prava Kraševka. Ves čas pa me je mučilo vprašanje, kako bo z italijanščino, saj se tega jezika nisem nikoli prej učila. Profesorica italijanščine Anamarija Švagelj je imela z menoj veliko potrpljenja, zlasti pri jezikovnih vajah med popoldanskimi urami; sedaj pa že brez težav sledim pouku italijanščine."

ERIKA ŠUC:

"Že od prvega razreda srednje šole sedim poleg Tjaše in Ljube Sancin. Tjaša mi pomaga, ko ne vem, kako se kaka beseda pravilno slovensko reče ali zapiše, Ljuba pa je pravi strokovnjak v matematiki. Vsekakor je v naši šoli prijetno; domačih nalog nimamo, ker vse šolske obveznosti opravimo v popoldanskih urah. Lepo je, ko se pripravljamo

na šolske prireditve, ki so na naši šoli že prava tradicija. Takrat združimo prijetno s koristnim, kot pravi naša razredničarka prof. Požar. Na šolskem odru pojemo in igramo ter si tako z umetniškim besedilom naših književnikov bogatimo materni jezik in utrjujemo narodno zavest."

LJUBA SANCIN:

"Sošolko Eriko občudujem, ker je postala vrhunska športnica in je nanjo ponosna tudi naša profesorica telesne vzgoje Jadrana Gabrovec. Zelo se veselimo športnih iger, saj je telovadnica na naši šoli kot nalašč za uživanje v športu. Celodnevni pouk nudi precej časa za športne igre. Meni je najbolj pri srcu naravoslovje; imamo lepo opremljen prirodopisni kabinet za vaje. Le malo profesorjev pa stopi v to učilnico, najbrž zato, ker se bojijo okostnjaka ob vratih."

ALEXIA KOBAL:

"Mene bolj veseli zgodovina. Čas pri urah zgodovine mineva hitro, razlaga je temeljita, polna primerov. Učimo se na osnovi dokumentov, s pomočjo slik in zemljevidov; pouk popestrimo z zanimivim branjem. Najlepše pa je to, da nam ni treba doma ponavljati, saj se skoraj vse naučimo v šoli. Všeč mi je tudi angleščina. Škoda, da ni bil že prejšnja leta na šoli organiziran tečaj angleščine. Profesorji pravijo, da bo tečaj, tako kot letos, gotovo tudi naslednje šolsko leto."

KATRIN ŠTOKA:

"Na naši šoli imamo čudovito risalnico in profesorica Cecilija Černe je skoraj ves razred navdušila za svoj predmet. V dijakih zna ustvariti sproščenost, kljub temu da je v razredu včasih pravi živžav, so ob koncu ure naši izdelki tako lepi, da so kar za razstavo. Naša razredničarka se ustavi ob teh umetnijah, posebno če kdo lepo nariše kako žival. Takrat reče, da je

slika res lepa in da žival gleda kar po človeško."

TOMAŽ JAZBEC:

"Jaz nisem za vse predmete strokovnjak, kot so moje sošolke, vendar se v razredu s celodnevним poukom prijetno počutim. Ko pridem domov, sem sproščen, ker je za mano pouk; domače naloge namreč napišemo v šoli. Najbolj me veseli tehnična vzgoja. Prof. Igor Petelin je za ta predmet navdušil skoraj cel razred."

UROŠ FABIANI:

"Tudi jaz mislim tako kot Tomaž. Veliko je vredno, da nam ni treba doma pisati domačih nalog. Po pouku imamo ves prosti čas za razne dejavnosti. To je zame pomembno, ker moram skoraj vsak dan na trening. Že več let igravam namreč namizni tenis."

ALEKSIJ BUDIN:

"Zadovoljen sem, da hodim v šolo s celodnevним poukom. Zdi se mi, da so profesorji z dijaki manj strogi. Pomagajo nam pri nalogah, hkrati pa nas navajajo na samostojnost. Dobro, da je v razredih s celodnevним poukom angleščina. Na naši šoli se dijaki v dopoldanskih razredih učijo nemščino, vendar lahko obiskujemo tudi tečaj angleščine. Profesorica mi pri vajah veliko pomaga. Ne vem, kaj bi bilo, če bi moral angleško nalogo pisati sam doma."

JERNEJ MILIČ:

"Najprej sem hodil v šolo z dopoldanskim poukom, a imel sem nekoliko težav pri nekaterih predmetih. Odločil sem se za celodnevni pouk. Profesorji so mi pomagali, da sem premostil težave in postal uspešen dijak. Letos bom šel na zimovanje; naša šola ga organizira skoraj vsako leto. Med šolskim letom imamo tudi poučne ekskurzije in takrat je posebno zabavno, ker vedno kako nakuhamo..."

OBVESTILA

ŠE NAPREJ poteka pobuda slovenskih duhovnikov za pomoč kosovskim beguncem. V ta namen je bila pri Zadrugi kraški banki odprta posebna hranilna knjižica, kjer zbiramo prispevke za begunce. Številka knjižice je: D/R n. 76-610. Kdor želi, lahko svoj prispevek odda tudi v podružnicah Zadrugi kraške banke. Obrnete se lahko tudi na vaše duhovnike. Za informacije se lahko obrnete na dekana openske dekanije Zvoneta Štrublja (tel. 040-211276).

SINDIKAT SLOVENSKE šole obvešča, da je tržaško šolsko skrbništvo 28. maja objavilo razpis natečajev po izpiti in naslovih za mesta učnega osebja v slovenskih otroških vrtcih in na osnovnih šolah. Prošnje sprejema tržaško šolsko skrbništvo, ul. Cumano, 2, do vključno 28. junija 1999. Informacije nudimo v uradu SSŠ, ul. Carducci 8, tel./fax 040 370301, ob torkih in četrkih od 16. do 17.30.

DRUŠTVO FINŽGARJEV dom in založba Mladika vabita v petek, 4. junija, na predstavitev knjige Draga Štoke *Po prehojeni poti*. Predstavitve bo v dvorani Zadrugi kraške banke, ul. Ricerario 2, ob 18. uri. Poleg avtorja bosta sodelovala še časniki Saša Martelanc in Livij Valenčič.

DIJAKI IN profesorji klasične vzgoje na Zgodovinsko razstavo ob 50-letnici slovenske klasične gimnazije v Trstu. Ogled bo možen do 5. junija, od 10.30 do 12.30, v torek in petek tudi od 17.30 do 19.30.

PRVO OBHAJILJO bo v Nabrežini v nedeljo, 6. junija, ob 9.30, in sicer za dva dečka in tri deklice.

MESEČNA MAŠA za edinost bo v pon., 7. t.m., ob 17.30, v Marijinem domu v ul. Risorta. Vabi ACM.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA izobražencev vabi v pon., 7. junija, na predavanje dr. Antona Beblerja *Balkanska kriza - Kosovo, NATO, Slovenija*. Peterlinova dvorana, Donizettijska ul. 3, ob 20.30.

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

vabi v sredo, 9. junija, ob 20. uri v Vilfanovo dvorano, ul. Gallina 5 v Trstu, na okroglo mizo ob izidu knjige iz niza "belih priročnikov"

SLOVENIJA IN MANJŠINE

Pri njej bodo sodelovali časniki Ivo Jevnikar, ki jo je uredil, zgodovinar in javni delavec prof. Jože Pirjevec, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, državna sekretarka Mihaela Logar in vodja Urada za narodnosti v Vladi Republike Slovenije Peter Winkler.

POBUDA ZCPZ

SLOVENSKE SKLADATELJE V ZAMEJSTVU

ZCPZ namerava izdati jeseni zbirko zborovskih duhovnih pesmi zamejskih skladateljev. Obračamo se zato na omenjene skladatelje s prošnjo, da sodelujejo pri pobudi. Vsak avtor lahko sodeluje s tremi skladbami, od katerih bo vodstvo Zveze izbralo dve za zbirko. Pesmi se lahko nanašajo na dobe cerkvenega leta, na sveto mašo ali druge cerkvene obrede. Prednost imajo pesmi o Sv.

ŽE NAPOVEDANO srečanje slovenskih tržaških, goriških duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki bi moralo biti 10. junija v nabrežinski cerkvi ob 16. uri, bo v četrtek, 17. junija, ob 10. uri v šempoljski župnijski cerkvi. To zaradi katehetov, ki bodo v četrtek, 10. junija, še zaposleni na šolah.

OIROCI, POZOR, pozor, pridite v edini poletni center ob morju. Čakajo vas tečaji jadrnanja, ribarjenja, plavanja, izleti, veliko prijateljev in zabave!!! Poletni center bo od 23. avgusta do 3. septembra na sedežu TPK Sirena, Miramarski drevored 32 v Barokovljah. Za informacije kličite na Zadrugi center za socialno dejavnost, ul. Cicerone 8, 040 360324.

DAROVİ

ZAPOMOČ prizadetim v vojni v Jugoslaviji: v spomin na pokojno Lojzko Gorjup daruje Sergej Gorjup 200.000 lir.

NAMESTO CVETIJA na grob pokojne Valerije Hrvatine, pokojne Milice Golob-Čok in pokojnega Staneta Raztresena daruje Anton Korsič 150.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu na rojstni hiši v Trstu (denar položen na hranilni knjižici).

OB POLAGANJU vencev pri Sv. Ivanu na dan osvoboditve daruje Anton Korsič 100.000 lir.

ZAKULTURNO dejavnost v Marijinem domu pri Sv. Ivanu daruje Anton Korsič 100.000 lir.

ZA KARITAS v Ajdovščini: V.F. 30.000 lir; N.N. 30.000 lir.

ZA CERKEV v Nabrežini: ob obletnici Karla Pupisa daruje mama 500.000 lir; ob 20-letnici smrti drage mame Ljudmile Caharija darujejo 100.000 lir hčerke Sonja, Vera, Neva in sin Ivan; Kakeš 100.000 lir; bolniki 60.000 lir; Zari 30.000 lir; Verri 15.000 lir; Rudež 20.000 lir; Caharija 35.000 lir; Grilanc 35.000 lir; Rojc Tatjana 50.000 lir; v spomin na Mirka Radoviča daruje žena Lidija 50.000 lir; Bortolotti 30.000 lir; Zidarič 150.000 lir; Širca 45.000 lir.

ZAHVALA

Župnijsko občestvo iz Nabrežine se iskreno zahvaljuje prof. MIRJAM BRATINA - PAHOR za globoko in doživeto mesečno predavanje, ki je bilo v sredo, 26. maja, o verskih vrednotah v današnji družini, in ji vošči za nadaljnje delovanje!

ČESTITKE

Cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin se pridružuje veselju Magde in Vinka ob rojstvu prvorotne VERONIKE.

Srečnim staršem iskreno čestita, mali Veroniki vošči pa veliko sreče in veselja v življenju.

V četrtek, 27. maja, je na fakulteti za statistične vede univerze La Sapienza v Rimu z odliko in s pohvalo diplomirala **MARIJA MAMOLO**. Ob lepem uspehu ji čestitajo mama, papko, Marta, nona, teta Vera in stric Pavel z družinami.

ZA MARIJO MAMOLO

Študentovsko obdobje se je končalo / z odličnim uspehom in pohvalo. / Z njo vsi se veselimo, / obenem pa srčno želimo, / da ne premamili bi je širni svet / in da v Rojan se kmalu vrne spet! Rojanski cerkveni pevski zbor

Dne 24. marca 1999 je diplomirala z odliko in pohvalo na fakulteti za arhitekturo univerze v Ferrari

TINCA CHERSI

in dne 27. maja 1999 je diplomirala z odliko in pohvalo na fakulteti za statistiko na rimski univerzi La Sapienza

MARIJA MAMOLO

Obema preljubima vnučinkama iskreno čestita in jima vošči obilo zadoščenja v njunem bodočem poklicu in na življenjski poti nona Sonja.

Čestitkam in voščilom se pridružuje tudi Novi glas.

V DSI OKROGLA MIZA Z ZORKOM SIMČIČEM

V ponedeljek, 31. maja, je bil tedenski večer Društva slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani, posvečen okrogli mizi ob izidu ponatisa romana Zorka Simčiča *Človek na obeh straneh stene*, ki je izšel pri Celjski Mohorjevi družbi v okviru zbirke Žerjavi. Ob avtorjevi prisotnosti in ob številni udeležbi je stekel zanimiv razgovor, pri katerem so sodelovali še literarni zgodovinarji prof. Jože Pogačnik, prof. France Pibernik in dr. Janez Dular. Več o lepem kulturnem večeru prihodnjič.

POGOVOR / JULIJAN OŽBOT

OB POMEMBNEM GLASOVANJU

ZA DOBRO IN POŠTENO DELO

V Sovodnjah bo na bližnjih občinskih volitvah nastopil kot prvi mož stranke Slovenska skupnost Julijan Ožbot. Slovenska skupnost se v Sovodnjah predstavlja s svojo listo, kandidat za župana pa je prav Julijan Ožbot, ki smo ga povabili v naše uredništvo na razgovor.

Gospod Ožbot, kako je prišlo do vaše candidature?

Že štiri leta sem bil svetovalec v sovođenjski občinski upravi. Kot veste, je bila Slovenska skupnost zadnja štiri leta v Sovodnjah v opoziciji in je imela štiri svetovalce. To so bili Branko Černic, Benjamin Černic, Savo Klede in jaz. Vedno sem računal, da bo kot najstarejši svetovalec SSK Branko Černic tudi nastopil kot kandidat za župana v Sovodnjah, tudi zato, ker ima največ izkušenj, pa čeprav nam drugim jih tudi ne manjka. Imeli smo več sestankov in srečanj in končno je padla odločitev name; to tudi zato, ker sem najstarejši in imam precej časa na razpolago. Čeprav se na prvi pogled zdi, da je taka naloga nezahtevna, pa ni tako, saj je potrebno sprejete naloge vestno in pošteno opravljati. Predlagali so me kolegi v stranki in jaz sem sprejel, ker mislim, da je prav, če se človek za kraj, v katerem živi, tudi angažira.

Do sedaj ste bili kot člani Slovenske skupnosti v opoziciji. Kako ste delali?

Če se ozrem na minula štiri leta, bi najprej rad rekel, da smo delali pošteno, in čeprav mi izraz ni všeč, ga bom vseeno uporabil: konstruktivni smo hoteli biti. Po domače bi temu rekel, da smo hoteli vedno dobro in pošteno delati. Mislim, da smo dobro delali, saj ostrejših spopadov s tistimi, ki so občino vodili, ni bilo. Kot opozicija smo dobro sodelovali z občinskimi upravitelji. Morda bi rekel edino to, da so nas upravitelji včasih prepozno obveščali o nekaterih odločitvah, ki so jih sprejemali, saj sem mnenja, da je v vasi potrebno iskati širše soglasje, ko gre za skupne probleme in njihovo reševanje. Rad bi omenil problem odlagališča odpadkov v Malniščah. Tu smo se precej zavzeli in zanimali za težave v zvezi z odlagališčem; tudi sam sem se zavzel za neke rešitve, a nas niso poslušali.

Kakšen program pa ima Slovenska skupnost? Kaj boste storili, če boste postali župan?

Jaz sem bil pomorščak in za mornarje se navadno reče, da veliko obljublja in zelo malo stvari potem izpolni. Z mano ni tako, saj nerad obljubljam, ker raje delam v tišini, da se po delih vidi, kakšen človek sem. Tudi na ladji je bilo res potrebno predebatirati nekatere stvari, a predvsem

je bilo potrebno delati, tudi zato, ker je bila pod nami globoka voda... Tudi sovođenjska skupnost je podobna ladji in pomorščakom na njej, zato menim, da bi se morali vsi zavzemati za dobro svojega kraja. Predvsem sem mnenja, da je v majhnih krajih potrebno delati manjša dela, taka, ki so najbolj po meri človeka, in to z ozirom na razpoložljiva denarna sredstva; pri vsem tem je potrebno upoštevati uradna določila, ki so večkrat zelo zahtevna in mukotrpna. Glavni cilj je predvsem ohraniti to, kar v sovođenjski občini imamo, in to v najlepšem stanju, zraven pa še opraviti manjše posege, ki bodo občanom, torej vsem nam, kakovostno izboljšali življenje. Z velikimi posegi v vasi bi raje počakal, ker so manjše stvari nujnejše, bolj potrebne.

Kako bi komentirali dejstvo, da se v Sovodnjah predstavlja kar tri volilne liste?

Povedal sem že, da to mi ni všeč zlasti zato, ker nas je v sovođenjski občini malo. Mislim, da je prav, da smo si med seboj različni, ker je to bogastvo. Različnost pa je čisto nekaj drugega kot cepitev sil. Vse bi nas moralazanimati skupna sovođenjska stvarnost. Mislim, da bi nas morale težave predvsem družiti in ne deliti. Mnenja sem, da je petdeset let, odkar so vedno isti na oblasti v Sovodnjah, dovolj, in bi bil čas, da bi občinske upravitelje zamenjali. Nisem pretirano kritičen do dosedanjih upraviteljev, katerim priznam, da so nekatere stvari dobro naredili, a sem mnenja, da bi bila menjava koristna za vso sovođenjsko občino. Zato upam, da bodo volivci oddali svoj glas listi Slovenske skupnosti, ki je s svojim konstruktivnim delom v opoziciji že dokazala, da je sposobna narediti za sovođenjsko skupnost veliko dobrega. To pa je bistveno za vse nas, ki v sovođenjski občini živimo.

JUP

SLOVENSKA KONZULTA PRI GORIŠKI POKRAJINI

Velika večina pokrajinskega sveta je odobrila pravilnik za slovensko konzulto. Odobritev pravilnika je prva faza za namestitev slovenske konzulte na goriški pokrajini, ki bi sicer morala biti izvoljena že v prejšnji mandatni dobi, saj to predvideva člen 86 pokrajinskega statuta. Vemo, da prejšnja "ligaška uprava" ni imela posebnega posluha za manjšinsko problematiko in ni imela za potrebno, da bi oblikovala ta manjšinski posvetovalni organ.

Tudi v tem mandatu je do pravilnika prišlo s precejšnjo zamudo, to pa predvsem zaradi dolgotrajnega postopka, ki ga je imel pravilnik v pristojni komisiji. Usklajevanje različnih gledanj na manjšin-

sko problematiko med političnimi silami v komisiji je trajalo dolga pogajanja. Po številnih sestankih komisije so vendar prišli do besedila, ki je uživalo širšo podporo. To besedilo seveda ni povsem zadovoljevalo nobene strani tako večine kakor tudi opozicije, in vendar je bilo sprejemljivo za veliko večino političnih sil z izjemo predsednika komisije, pripadnika stranke Naprej Italija (FI), ki je kljub vsemu vloženemu trudu predstavil v pokrajinskem svetu svoj pravilnik. Ob takem obnašanju predstavnika FI sta seveda reagirala tudi slovenska svetovalec David Grinovero in Damjan Pimožič, ki sta izdelala izboljševalne amandmaje k pravilniku; te je

v pokrajinskem svetu med razpravo predložil svetovalec Primožič. V pokrajinskem svetu se je nato vnela zelo ostra razprava z obojestranskimi obtoževanji nekorektnosti in politične špekulacije na račun manjšinske problematike. Med sejo načelnikov svetovalskih skupin je FI pristala na to, da umakne svoj predlog, večina pa amandmaje, in da bo pokrajinski svet glasoval o predlogu, ki ga je izdelala komisija. Za odobritev tega teksta se je izrekla večina, zanj so glasovali svetovalci Nacionalnega zaveznikstva, eden iz vrst FI, Liga, mešana skupina, Oljka in SKP, medtem ko so se vzdržali druga dva svetovalca FI in svetovalec CDU. Proti besedilu je glasoval

samo svetovalec Primožič, ki je menil, da tekst ne jamči v zadostni meri delovanja konzulte v primeru, da bi v prihodnje imeli nenaklonjeno upravo. Svetovalec Grinovero, ki tudi ni bil povsem zadovoljen s tekstom pravilnika, je bil mnenja, da ima vsekakor večjo važnost široka legitimacija, ki jo je konzulta dosegla pri glasovanju pravilnika, ter da so vse stranke od skrajne desnice do skrajne leve priznale vlogo dveh krovnih organizacij SKGZ in SSO in posredno priznale tudi teritorij, na katerem živi slovenska manjšina; pravilnik namreč navaja seznam devetih občin. Te bodo imenovalle svoje predstavnike v konzulto, ki jo bodo sestavljali še dva predstavnika krovnih organizacij (SKGZ in SSO), en predstavnik Sindikata slovenske šole ter trije izvedenci, izvoljeni v pokrajinskem svetu.

DAG

VRSTA SREČANJ TUDI NA GORIŠKEM

SLOVENSKI SOCIALNI DEMOKRATI NA OBISKU V NAŠI DEŽELI

V torek, 1. t.m., so bili na obisku pri slovenskih ustanovah in slovenskih predstavnikih Slovenski socialdemokrati (SDS), ki so hoteli поблиže spoznati stvarnost slovenske manjšine v Italiji.

Do srečanja je prišlo na pobudo naše politične organizacije Slovenske skupnosti, ki je delagacijo SDS tudi gostila na Tržaškem, na Goriškem in tudi med beneškimi Slovenci. V Trstu se je delegacija SDS, ki jo je vodil poslanec Ivo Hvalica, v jutranjih urah srečala z delegacijo Slovenske skupnosti, ki jo je vodil deželni tajnik odvetnik Andrej Berdon, prisoten pa je bil tudi kandidat SSK na evropskih volitvah prof. Jože Pirjevec. Predsednik SSO Sergij Pahor pa je slovenskim politikom SDS predstavil kratek oris zgodovine Slovencev v Italiji in njihov položaj danes. Časnikar Ivo Jevnikar pa jim je predstavil zadnje tri knjige, ki jih je izdal krožek Virgil Šček. Na Goriškem je delegacija SDS spremljal deželni podtajnik SSK Damijan Terpin, ki jih je najprej vodil v Doberdob, kjer so si ogledali župnijsko dvorano, nato so odšli v Kulturni dom in Kulturni center Lojze Bratuž, kjer so goste sprejeli predsednica KC Lojze Bratuž Franka Žgavec, predsednik ZSKP Damijan Paulin, član SSO Janez Povše ter člani deželnega tajništva SSK. Iz Gorice so ugledni gostje odšli še v beneško Slovenijo, kjer so si ogledali dvojezični šolski center in se kasneje vrnili v Štaverjan, kjer jim je župan Hadrijan Corsi priredil sprejem.

Tak je bil naslov pravljičice, ki so jo šolarji ob pomoči učiteljev osnovne šole Josip Abram iz Pevme pripravili za starše in prijatelje in nam jo prikazali na velikem odru nabito polnega Kulturnega centra Lojze Bratuž v torek, 1. t.m., letos.

Ko smo prihajali v center Bratuž malce pred osmo uro zvečer, skorajda nismo našli mesta, kjer bi lahko parkirali avtomobile, saj se je pred Kulturnim centrom že gnetla velika množica staršev, znančev in prijateljev osnovnošolcev iz Pevme.

Predstava Čarobna junjska noč je bila svojevrsten užitek, saj je učiteljica Lidija Jarc, ki je znana po svojih pravljičah in po tem, da je izjemno aktivna kulturna delavka, pripravila tak tekst, da so v njem lahko nastopali prav vsi osnovnošolci iz Pevme, kar je lep dosežek, saj vemo, da nismo vsi enako nadarjeni za javne nastope. Osnovnošolci iz Pevme so v torek dokazali, da so dobro pripravljeni, da lepo obvladajo slovenski jezik, da se v šoli veliko naučijo. Pravljičica govori o skupini učencev, ki jih vodi učitelj v naravo, kjer so dogaja vse mogoče, predvsem pa se sklepajo prava prijateljstva, kar smo videli na koncu, ko je tudi učitelj postal pravi prijatelj otrok.

Pogovarjajo se o vsem mogočem in že v začetku nam šolarji povejo, zakaj neradi opravljajo naloge in zakaj jih večkrat ne delajo. Jarčevi je uspelo v pravljičici Čarobna junjska noč presneto živo zadeti vse glavne težave, ki jih ima vsaka mlada družina doma in zato tudi vsak osnovnošolec v šoli, ki se mu zdi vse prevečkrat tuja in moreča. Seveda smo se starši počutili kar malce osmešene, ko smo videli na odru, kakšni smo: premalo časa posvečamo otrokom, premalo časa se družimo z njimi in tudi pri domačih nalogah jim ne pomagamo; premalo smo pozorni na njihove težave, ker nas vsakdanje življenje vse preveč zaposluje.

Lidija Jarc je napisala pravljičico, v kateri nastopajo tako živalice kot rastline, tako šolarji kot sonce in luna, dejansko ves Božji svet, ki nam je tako blizu in ga vsak dan živimo, le da ga vidimo premalo. Otroci so lepo igrali, še lepše peli; najbolj pomembno pa je to, da so vsi skupaj pokazali, kako skupina zagnanih šolnikov lahko v naši sredi doseže veliko. Torkova predstava v Kulturnem centru Lojze Bratuž je namreč izjemnega pomena, če vemo,

da otrokom služi pri učenju slovenščine in to tako pisne kot govorne; služi jim kot eden prvih javnih nastopov, ki so jih kdajkoli imeli v življenju; služi jim tudi zato, da vsi šolarji zberejo na isti večer skoraj vse starše skupaj, da se med seboj pogovorijo, se zabavajo in se spoznavajo, morda tudi zapojejo z otroki.

Za osnovno šolo Josip Abram iz Pevme smo že vedeli, da ima izjemno uglašen, pripravljen in dober učni kolektiv; tokrat pa so nam učitelji in učenci OŠ Josip Abram spet dokazali, kako prav so imeli stari Rimljani, ko so trdili, da je majhno lepo. Gre za majhno osnovno šolo, ki dosega velike stvari, saj niso mlačje solze pripravili vse osnovnošolce za uro dolgo predstavo, v kateri lahko pokažejo svoje znanje, pa naj gre za petje, govorjenje ali igro, predvsem pa za predanost slovenski besedi, ki je lepo zvenela iz njihovih mladih grl.

Seveda smo učiteljem hvaležni za ves napor, ki so ga vložili v odrsko predstavo, učencem pa za lep večer, za kar se enim in drugim iz srca zahvaljujemo in to tudi v imenu staršev OŠ Josip Abram iz Pevme, ki so nas izrecno prosili za to.

ZUT

TRADICIONALNI PRAZNIK ŠPARGLJEV V ŠTANDREŽU

VEDRO RAZPOLOŽENJE POD DOMAČIM ZVONOM

IVA KORŠIČ

Ko v maju zadehti v krošnjah lip omamen vonj nešteti cvetov, se člani PD Štandrež in vsi tisti, ki se radi volje zbirajo v zavetju farnega zvona, kot marljive čebele zberejo, pripravijo program in vse, kar je potrebno, da brezhibno steče že ustaljeni Praznik špargljev, brez katerega si ne moremo zamisljati prvih toplih večerov pozne pomladi. Tako se je tudi letos v soboto, 29. maja, v senčnatem župnijskem parku med lipami začel vaški praznik, ki ponuja res raznolik spored za mlajše in "starejše" obiskovalce.

Prve praznične urice so oblikovali sproščeni otroci, ki so s svojo neizčrpno domišljijo obarvali bele pole na nagradnem slikarskem natečaju ex tempore, namenjenem malčkom iz vrtca, osnovnošolcem in nižješolcem. Nanj se je prijavilo okrog štirideset malih "slikarjev"; največ je bilo šolarjev. Prosta tema jim je dovoljevala, da so v različnih tehnikah narisali prikupne živlice-junake iz risank, pa tudi druge živali; navdahnili so jih celo daljni Egipt, seveda praznik sam in težko pričakovane bližajoče se počitnice. V nedeljo, 6. junija, na zadnji dan praznovanja, bo slavnostno nagrajevanje malih ustvarjalcev, njihove risbe pa bodo vsem na ogled na pri-

reditvenem prostoru. Ko so v soboto otroci pospravili svoje risarske pripomočke, so se oglašali zvoki ansambla Souvenir, ki so prisotne vabili, da zasujejo pete; prazni želodci in suha usta pa so se okrepčali ob znanih pečenih dobrotah, vabljivih beluših in osvežujočih pijačah.

Nedeljski poznopoldanski program - povezovala ga je Martina Nanut - je bil ves v znamenju cvetočih otroških obrazov. Čeprav je rosilo, jih nagajivi dež ni prav nič zmotil: veselo so izvedli svoje glasbene točke; med te so učen-

tli smešnice, ki so prešerno pozabavale vse prisotne. Te skoro že gledališke utrinke je pripravila učiteljica in spretna amaterska igralka Majda Zavadlav. Najprej so malčki, tečajniki Do-mi-sol iz Štandreža, pod vodstvom Marje Feinig zapeli in zaigrali na Orff instrumente; spremljala jih je Darja Pavio. Za njimi je nastopil Mladinski pevski zbor z Vrha pod vodstvom in v spremljavi Sare in Tatjane Devetak ter Marje Feinig. Ljubke glasbene trenutke je sklenil zborček OŠ F. Erjavca ob spremeljavi in taktirki učiteljice Ketty Tabaj. Zvonki glasovi so med

drugimi pesmicami zapeli tudi hudomušno priredbo pesmi Lenčke Kupper An, dva, tri p' Štandrži, s katero smo v smešnem ključu odkrili, kaj

delajo domačini v raznih najbolj obiskanih vaških koticih.

Izvajanju je, sicer nekoliko raztreseno, sledil tudi senator Dimitrij Volčič s spremljevalci, ki se je tudi ustavil ob kozarčku domače kapljice, medtem ko so člani ansambla Kvintet mi že "ogrevali" svoja glasbila za ples.

Praznik špargljev se bo nadaljeval v soboto, 5. junija, ko bo plesna zabava, in v nedeljo, 6. junija, ko se bodo pomerili pritrkovalci; nastopila bosta dva zbora in, kot je že navada, domača dramska skupina z novo enodejanko.

SOVODNJE SKOZI ČAS

To je naslov knjige o zgodovini in dogajanju na Sovodnjem, ki jo je na pobudo in po naročilu občinske uprave napisal goriški časninar in zgodovinar Marko Waltritsch.

Na 224 straneh velikega formata je avtor zbral veliko vesti o dogajanju v teh krajih ob sotočju Soče in Vipave od rimskih časov do današnjih dni. Le nekaj je povzetega iz drugih knjig. Največ teksta je prvič objavljenega, kajti avtor je pobrskal po raznih dr-

žavnih, pokrajinskih in občinskih arhivih in časopisih, ki so izhajali pred sto leti. V knjigi je veliko napisanega o dogajanju v vseh krajih v občini. Sovodnje so v drugi polovici prejšnjega stoletja postale samostojna občina, nekateri kraji so do leta 1947 bili v drugih občinah.

Opisani so delovanje občinske uprave, razvoj gospodarstva, kulture, šolstva itd. V knjigi je več kot sto barvnih in črno-belih slik. Knjigo bo Waltritsch predstavil v Kulturnem domu v Sovodnjah v petek, 4. junija, ob 20. uri. Vabljeni!

FILMSKI VEČER, POSVEČEN KUSTURICI

Tradicionalna in priljubljena sezona Kinoateljstev filmskih večerov *Gorica-Kinema* se bo nadaljevala v četrtek, 10. junija, ob 20.45 v Kulturnem domu v Gorici s posebnim večerom, posvečenim bosanskemu izvrstnemu režiserju Emirju Kusturici. Predstavljena bosta dva filma, in sicer krajši *Neveste prihajajo* in celovečerni *Se spominjaš Dolly Bell?*

Vstop je dovoljen s člansko izkaznico Kinoateljstva za leto 1999 (7.000 lir). Vstopnica stane 8.000 lir. Kinoateljstvo ponuja gledalcem tudi ugoden abonma za dvanajst filmov za 48.000 lir.

BRANDOLIN OBISKAL KULTURNI DOM

Predsednik goriške pokrajine Giorgio Brandolin je 27. maja uradno obiskal Kulturni dom v Gorici. Predstavniki doma so predstavniku pokrajine predstavili v prijateljskem vzdušju široko paleto dejavnosti, ki redno potekajo v prostorih doma. V tej zvezi so bili še posebej poudarjeni namen in vloga, ki jo opravlja Kulturni dom v samem goriškem mestu kot izraz kulturnega stičišča ter sožitja med tu živčima narodoma. Predsednik pokrajine Brandolin je ob slovesu pohvalil poslanstvo, ki ga na kulturnem področju goriški Kulturni dom uspešno opravlja že vrsto let.

OBVESTILA

PROSVETNO DRUŠTVO Štandrež prireja v sodelovanju z župnijo sv. Andreja v okviru vaškega praznovanja *Sedmo srečanje pritrkovalcev*, ki bo v Štandrežu v nedeljo, 6. junija, z začetkom ob 17. uri. Skupine, ki naj jih po možnosti sestavljajo vsaj tri osebe, bodo izvajale desetminutni program. Nastopajoči naj se javijo v dvorani pri cerkvi vsaj pol ure pred začetkom srečanja. Prijave sprejemata Danilo Paulin, ul. Trivigiano 5, in župnik Karel Bolčina tel. 0481 21849.

PREDSTAVITEV KANDIDATOV Slovenske skupnosti za občinske volitve v Sovodnjah bo v petek, 4. t.m., ob 20.30 v občinski dvorani.

SLOVENSKO KULTURNO športno rekreacijsko društvo Tržič vabi v sklopu revije *Monfalconestate* na celovečerni koncert Partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič v soboto, 5. junija, ob 21. uri na Trgu Republike v Trzinu. V primeru slabega vremena bo koncert odpadel.

ACM GORICA vabi k maši za cerkveno edinost, ki bo v ponedeljek, 7. junija, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

KANDIDAT NA skorajšnjih evropskih volitvah prof. Jože Pirjevec bo gost kulturnega srečanja v ponedeljek, 7. junija, ob 18. uri v konferenčni dvorani na posvetu v Državni knjižnici v Gorici, ul. Mamelj 12, na temo *Kosovo in zgodovina Balkanov*. Toplo vabljeni!

OTROŠKI VRTEC in OŠ Alojz Gradnik iz Števerjana vabita na sklepno prireditev, ki bo na šoli Gradnik v sredo, 9. t.m., ob 14.15.

ŠPORTNO ZDRUŽENJE Olympia vabi na okroglo mizo na temo *Posvet o pomenu športa za psihično in fizično rast*

mladega človeka v četrtek, 10. junija, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Predavala bosta dr. Bernard Špacapan in trener prve moške ekipe Boris Klokočnik.

MePZHRAST iz Doberdoba v sodelovanju z MePZ J. Galus iz Trsta vabi na pevski večer *Dober večer, Bog daj*. Koncert bo v Doberdobi v petek, 11. junija, z začetkom ob 21.15 na Borjaču pri Jelenovih.

KULTURNO DRUŠTVO Skala iz Gabrij vabi na tradicionalni koncert Na borjaču v soboto, 12. junija, ob 20.45. Oblikovala ga bosta moški zbor Skala iz Gabrij in mešani zbor Rdeča zvezda iz Saleža.

ŽUPNIJA SV. Andreja v Štandrežu prireja romanje v Chiampo pri Vicenzi (votlina lurške Matere Božje) v ponedeljek, 14. junija. Informacije pri Emi Lupin (tel. 0481 21361).

ŠZOLYMPIA sklicuje redni občni zbor v petek, 18. t.m., ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž.

DAROVI

ZA NOVI glas: Emilio Lenchi 90.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. Vrh 200.000 lir.

ZA ALBANSKE begunce: N.N. Vrh 50.000 lir.

ZA CERKEV v Dolu: druž. Donda v spomin na pok. Elizabeto 100.000; Ema Bagon in pevke 100.000; Judita Koršič 50.000 lir.

ZA CERKEV v Jamljah: Ernest in Danila Konjic-Quinzi 200.000; Marija Radetič por. Gergolet 300.000; Marija Soban 150.000; Dominika Radetič 150.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrijah: N.N. Vrh 300.000; Anica in Franco ob rojstvu Tine 200.000 lir.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

organizira v župnijskem parku med lipami

PRAZNIK ŠPARGLJEV

SOBOTA, 5. JUNIJA:

ob 20.30 plesna zabava

NEDELJA, 6. JUNIJA:

ob 17. uri srečanje pritrkovalcev,

ob 19. uri MPZ Mirko Filej in MePZ Vrtojba, nagrajevanja, veseloigra štandreške skupine *Selitev*, sledi plesna zabava

Igrala bosta ansambla *Oasi* in *Kraški kvintet*. Na voljo bodo odlični šparglji, domača jedca in pijača, bogat srečolov, fotografska razstava.

ŽUPNIJA SV. FLORIJANA IN MARIJE POMOČNICE TER DRUŠTVO F.B. SEDEJ IZ ŠTEVERJANA

vabita na

SLAVJE OB PODELITVI PRIZNANJ ORGANISTOM IN PEVOVODJEM OB 70-LETNICI ORGEL

Večer bosta oblikovala *Mešani pevski zbor F. B. Sedej* pod vodstvom prof. Bogdana Kralja s koncertom cerkvenih in narodnih pesmi ter *organist Andrej Pegan* z orgelskim koncertom. Župnijska cerkev sv. Florijana v petek, 11. junija, ob 20.30.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL GORICA

GLASBENI POKLON OB KONCU ŠOLSKEGA LETA 1998/99

- NAJMLAJŠI UČENCI POJEJO, PLEŠEJO IN IGRAJO
Kulturni center Lojze Bratuž, torek, 8. junija, ob 18. uri

- V GALERIJ ZVOKOV IN GLASOV
Kulturni center Lojze Bratuž, ponedeljek, 14. junija, ob 20. uri

- ŠTUDENTJE PODIPLOMSKEGA TEČAJA PROF. S. GADŽIJEVA
Dvorana pokrajinskega muzeja na goriškem gradu, sredo, 16. junija, ob 20. uri

- POD CERKVENIM OBOKOM
Cerkev sv. Ivana v Gorici, četrtek, 24. junija, ob 20. uri.

PASTIRČKOV VEČER

Sreda, 9. junija 1999, ob 20.30, v župnijskem parku med lipami v Štandrežu predstavitev zbirke pesmi

* SODELUJEJO:
vrtec Štandrež,
OŠ F. Erjavca
Štandrež,
prof. Lučana Budal,
avtorica Ivanka
Zavadlav,
PD Štandrež

MALE IN VELIKE, VLUJNO VABIJENI!

OSMA PRIREDBA SREČANJA SREDNJEVROPSKIH NARODOV

MITTELFEST VABI NA JANTARJEVO POT

ERIKA JAZBAR

Prve dni meseca junija nas navadno razne kulturne ustanove vabijo na predstavitev kulturnih ali družabnih pobud, ki jih nameravajo izpeljati v poletnih mesecih. V teh dneh se torej piše in razpravlja o vsem, kar nas čaka čez mesec dni. Tokrat bomo v glavnih obrisih spregovorili o Mittelestu, srečanju srednjeevropskih narodov, najbolj odmevni iniciativi, ki privablja vsako leto v Čedad številne kulturnike in gosti hospitacije, ki so za naše kraje precej neobičajne.

Mittelfest bo torej obogatilo srednjeevropsko poletje že osmič. V tako kratkem času

se je prireditev razvila in delno spreminjala svojo podobo iz leta v leto, v iskanju identitete, kar pomeni primerne organizacije, ki ob enem vsem dostopnega prostora med kulturnimi pobudami srednje Evrope.

Lanska izvedba Mittelesta je vzbudila veliko zanimanje publike in številnih tujih medijev. Glasba, ples, film, gledališče, proza, poezija in lutke so bili protagonisti najpomembnejšega poletnega kulturnega dogodka.

Ko smo prvič vzeli v roke letošnji program Mittelesta, smo lahko na številnih straneh prebrali marsikaj zanimivega. Na programu so namreč koprodukcije, hospitacije, koncerti ter predstavitve bogatih kulturnih tradicij raznih držav, ki oblikujejo nadnacionalno Mittelestropo oziroma Evropo.

Osma izvedba čedajskega Mittelesta je v marisicem podobna lanskoletni; na programu je kot običajno meseca julija, in sicer od sobote, 17., do nedelje, 25., tudi imena nekaterih idejnih organizatorjev se ponavljajo, vendar sličen ogrodek bo letos povezovala nova rdeča nit: "Obhajati in vračati se, jantarjevo pot, svilen pot, solna pot."

Drzni ustvarjalci, zloglasni umetniki besede, glasbe, gledališča ter tenkočutni poslušalci časa, v katerem nam je dano živeti, bodo v osmih dneh raziskali geografske, zgodovinske in metaforične razsežnosti omenjenih zgodovinskih poti v iskanju stičišča med vzhodno, slovansko Evropo, Bližnjim vzhodom ter Sredozemljem. Letošnja izvedba Mittelesta se bo usmerila predvsem na prvo zgodovinsko postajo, in sicer na jantarjsko pot. Omenjeni idejni projekt se bo namreč vil do leta 2001. Pri razčlenjevanju tematike pa bodo pomagali gledališče, glasba, film, poezija, okrogle mize.

"DOM" BO PRENEHAL IZHAJATI

Duhovniki skupine Dom, ki izdajajo v Slovenski Benečiji istoimenski časnik, so v zadnji številki štirinajstodnevnik (31. maja) objavili daljše sporočilo, v katerem napovedujejo, da bo časnik konec leta nehal izhajati. Ustanovili so ga pred 32 leti. Za svoj sklep navajajo notranje in zunanje razloge. Med prve sodi izguba nekaterih pomembnih sodelavcev, kot so bili pokojni duhovniki Lavrenčič, Birtič in Kračina ter v zadnjem času tudi laik Luciano Chiabudini. Med zunanjimi razlogi pa navajajo vprašanje avtonomije, ki je ne morejo več "uresničevati na primeren način". "Naš časopis Dom, ki so ga ustanovili slovenski duhovniki iz Benečije," beremo v sporočilu, "si je vedno prizadeval, da potrdi, ohrani in utrdi svojo avtonomijo, neodvisnost in svobodo."

Izginotje vsakega slovenskega glasila, zlasti pa takšnega, kot je Dom, pomeni po našem mnenju vsekakor obubožanje naše slovenske zamejske stvarnosti. Zato zgoraj sporočilo povzroča v nas grenak priokus.

ZAČETEK POLETNE SEZONE NA VIŠARJAH

V četrtek in petek, 3. in 4. junija, se bo uradno odprla poletna sezona na Svetih Višarjah. Na praznik Svetega Rešnjega Telesa bo kabinska žičnica sprejela goste s posebno ponudbo (povratna vožnja s kabino samo 10.000 lir na osebo). Tudi lastniki gostiln in počivališč na vrhu bodo sprejeli goste s posebnim presenečenjem. Nadalje bo kabinska žičnica obratovala ob sobotah in nedeljah še 5. in 6. junija ter 12. in 13. junija. Od sobote, 19. junija, pa do 5. septembra bo obratovanje vsakodnevno. Urnik obratovanja žičnice bo v letošnji sezoni nekoliko daljši, in sicer od 9. do 17.15 ob delavnikih ter od 8.30 do 18.15 ob nedeljah in praznikih.

Svetišče na višini 1850 m, za katerega skrbi msgr. Dionizij Mateučič, žabniški župnik, ki je z veseljem sprejel to delovno mesto, ponuja možnost svete spovedi ter sveto mašo vsak dan ob 12. uri; ob nedeljah pa se sveta maša daruje tudi ob 10., 11. in 15. uri. Za duhovnike, ki spremljajo romarje, je seveda predvidena tudi možnost darovanja maše.

O POČITNICAH

JURIJ PALJK

Šolsko leto se bo v kratkem končalo, počitnice so pred vrati. Otroci že nestrpno pričakujejo dan, ko se bodo za njimi zaprla šolska vrata za dobra dva meseca. Tisti, ki imamo šoloobvezne otroke, vemo, da postajajo iz dneva v dan bolj nestrpni; šolniki pa nam vedo povedati, da je z otroki izjemno težko delati dobro v razredu, ko prihaja poletje. Jasno je, da so za otroke počitnice neko pričakovanje in predvsem pa obdobje, ko za nekaj časa odložijo skrb za šolo in jim ni potrebno opravljati domačih nalog. Otrok tudi pričakuje, da se mu bodo starši dosti bolj posvetili, kot se mu sicer med šolskim letom. Običajno je tako, da med počitnicami tudi mama in tata vzameta nekaj časa prosto, da lahko cela družina nekaj časa preživi skupaj. Če se da, gredo potem vsi skupaj tudi na dopust.

V naši družbi je postalo skorajda obvezno, da gredo vsi kam na počitnice, pa čeprav še do pred nekaj leti, morda pred dobrim desetletjem, ni bilo tako. Tudi to je eden od pokazateljev, da živimo v blagostanju, kakršnega si večina prebivalstva na svetu ne more niti sanjati. Če smo prej povedali, da je prav in tudi lepo, da se družina med dopustom staršev in počitnicami otrok zbere skupaj in lahko tudi odide na morje ali v hribe, morda samo do starih staršev, ki živijo drugod, pa bi sedaj radi opozorili tudi na dejstvo, da je sredi naše družbe skorajda bela vrana vsakdo, ki ne gre na počitnice, ki se ne odpravi na potovanje in ne gre ne na morje in ne v hribe. Neverjetno je, da koga sodimo in ocenjujemo po tem, kam gre na počitnice, in še bolj po tem, če sploh ne gre! Kot

da bi bilo vsem dano, da si počitnice lahko privoščijo! Vsi vemo, da ni tako, saj je sredi nas tudi veliko takih, ki si počitnic na morju in niti ne v hribih, kaj šele potovanje v tujino, ne morejo privoščiti in to iz različnih razlogov: nekateri zato, ker pač nimajo za počitnice denarja, drugi zato, ker so "vedno na počitnicah", kot mi je pred časom rekel brezposelni mož srednjih let, ki mu ne uspe dobiti več redne zaposlitve in zato "maši luknje" v hišni blagajni s priložnostnimi deli, ki so slabo in neredno plačana, če so sploh plačana. Ko se v naši družbi na veliko govori o počitnicah, ki so pred vrati, niti ne pomislimo več na ostarele in bolne, na invalide in manj srečne ljudi, katerim sta narava in naša družba tudi odvzeli vsako možnost normalnega življenja. Sredi nas pa živijo tudi številnejše družine, ki si niti spodobnega življenja ne morejo privoščiti, kaj šele, da bi mislili na letovanje na morju ali v hribih; potovanja so zanje lahko zares samo "sanje, ki nihče ne verje vanje".

Prav bi bilo, da bi pred počitnicami razmislili, če je zares tako nujno potrebno, da odidemo tudi sami na morje, v hribe ali na potovanje. Včasih gremo namreč samo zato, "ker tako delajo tudi drugi", in ne zaradi dejanske potrebe, ker bi se tam bolj odpočili, kot pa bi se odpočili recimo doma, v družbi svojcev, staršev, sorodnikov in prijateljev, za katere nikdar nimamo dovolj časa. Absurd je tudi ta, da gremo na počitnice, kjer naj bi se odpočili, a se potem vrnemo domov bolj utrujeni in nezadovoljni, kot pa smo bili, preden smo se podali na pot.

Čez nekaj časa nas bodo sredstva javnega obveščanja začela bombardirati s podatki, koliko ljudi je odšlo na pot na morje in v hribe, kakšne kolone avtomobilov so na tej cesti in koliko kilometrov dolga vrsta avtov je na drugi. Spet se bodo na naših televizijskih zaslonih pojavili ljudje v admiralskih uniformah, ki bodo na dolgo in široko govorili, kako bo letos vroče, "kot že stoletje in pol ni bilo", spet bodo govorili o dežju, ki da ga poleti skorajda nikdar ni, spet bodo govorili o tem, kako se je potrebno zavarovati pred soncem, ker da je v zraku, neke visoke nad nami "ozonska luknja", spet bodo govorili o modnih krikih letošnjega poletja in naložili nam bodo še vrsto podatkov o tem, kako so mesta prazna, kako so "vsi, zares skoraj vsi" odšli na počitnice. Nič novega ne bo le-to, ker je poleti vedno toplo in pozimi mrzlo, poleti manj dežuje kot pozimi; to so vedeli že naši stari, da ne govorimo o kmetih, ki so o vremenu imeli več pregovorov: med njimi mi je posebno všeč tisti, ki so ga imeli še do pred kratkim dalmatinski kmetiči in ribiči: "Poleti sta na soncu čez dan samo dva: osel in turist. Osel pa je na soncu samo takrat, ko ne najde sence."

Včasih bi bilo prav, da bi se vprašali, zakaj sploh hodimo na počitnice, če pa še doma ne znamo biti dovolj z družino. Odhajanje na počitnice za vsako ceno je gotovo eden od nesmislov naše družbe, ki je tako nemirna in vedno hlasta za nečim novim, da je še iz počitnic napravila čas, ko človek nima dovolj časa zase in za svoje. Počitnice pa so gotovo čas, ko bi se morali najbolj posvetiti sami sebi in svojim, nabrati dovolj moči za prihodnje mesece, ki so si med seboj zelo podobni, označujeta pa jih predvsem delo in še enkrat prevelika zaposlenost, ki je že stalnica v našem življenju.

Z ŽIČNICO DO SVETIH VIŠARIJ, KJER SE SREČUJEJO VERNIKI TREH NARODOV

KABINSKA ŽIČNICA obratuje ob prazniku Sv. Rešnjega Telesa (3. in 4. junija) po polovični ceni (samo 10.000 lir za povratno karto). Žičnica obratuje nato ob vikendih 5./6. junija ter 12./13. junija. Od 19. junija pa bo obratovanje vsakodnevno.

URNIK: delavniki 9.00 - 17.15; nedelje in prazniki 8.30 - 18.15. Posebne ugodnosti za organizirane skupine (min. 25 oseb): povratna karta 14.000 lir.

Sv. maša: delavniki ob 12. uri; nedelje in prazniki ob 10., 11., 12. in 15. uri.

telecabina
MONTE
SANTO
D. E. L.
LUSSARI

INFORMACIJE TEL. 0428/2967 - 64982; FAX 0428/40455

NA ZASTARELOST DELA ZAKONODAJE OPOZORIL TUDI VARUH
ČLOVEKOVH PRAVIC

SLOVESNOST V PORTOROŽU

ŠE ZMERAJ V UPORABI ZAKONI RAZPADLE JUGOSLAVIJE

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji je očitno čedalje večje neskladje v pravnem redu države. Državni zbor poskuša pospešiti sprejem novih zakonov, ki bodo skladni z normami oz. pravnim redom EU, ker bo tudi od takšne prilagoditve zakonodaje odvisen sprejem Slovenije v omenjeno evropsko povezovalno. Naj obsežnost te naloge ponazorimo s podatki, da bo moral parlament do konca leta 2000 sprejeti kar 200 novih zakonov, štiri nacionalne programe in 871 drugih podzakonskih aktov. Spričo zapletenosti postopkov pri sprejemu novih zakonov se mnogi sprašujejo, ali bo državni zbor v predvidenem roku sploh lahko izpolnil omenjeni program prilagajanja slovenskega pravnega reda zahtevam EU. Da bi predstavniki političnih strank preprečili zamude, so se dogovorili, da bo sprejemanje "evropskih" zakonov imelo prednost na zasedanjih državnega zbora. Tako se bo parlament na novi redni seji v mesecu juniju in na dveh izrednih zasedanjih v mesecu juliju ukvarjal predvsem z usklajevanjem slovenske zakonodaje z evropskim pravnim redom.

Slovenska javnost pa je ob programih in izjavah o približevanju Slovenije evro-atlantskim organizacijam premalo seznanjena s tem, da v Sloveniji še zmeraj velja, torej je

v uporabi, okoli petdeset zakonov nekdanje skupne države Jugoslavije. Morali bi jih odpraviti že zdavnaj, a se to ni zgodilo. Na to, da v novi suvereni in neodvisni državi še vedno uporabljajo zakone razpadle Jugoslavije, je v svojem četrtem letnem poročilu (objavljeno je v posebni številki *Poročevalca*, glasila državnega zbora) opozoril tudi varuh človekovih pravic Ivan Bizjak. S svojimi ugotovitvami in stališči zdaj seznanja posamezna ministrstva, aktualna vprašanja s področja človekovih pravic pa je Bizjak obravnaval tudi v pogovorih, ki jih je imel s predsednikom države Milanom Kučanom in predsednikom vlade Janezom Drnovškom.

O neprimernosti delov obstoječe zakonodaje za odnose in razmere v novi državi je Ivan Bizjak zapisal naslednje: "Številni konkretni problemi, s katerimi se srečujejo posamezniki, imajo svoje korenine in izvor v nepopolni in zastareli zakonodaji, ki ni prilagojena veljavnim pravnim temeljem in dejanskemu stanju v slovenski družbi oziroma državi. Sprejemanje novih potrebnih zakonov poteka prepočasno. Niti uskladitev z ustavo še ni izvedena. Uporaba predpisov nekdanje Jugoslavije postaja čedalje bolj moteča, celo če predpis ni izrazito neustrezen. Zdj pa se celo neustavnosti, ki jih ugotovi ustavno sodišče, pogosto ne odpravijo v postavljenem

roku. Pri procesnih predpisih je pomemben predvsem zakon o splošnem upravnem postopku. Sedaj veljavni oz. uporabljeni zakon je še iz obdobja Jugoslavije."

Na podlagi omenjenega zakona o splošnem upravnem postopku dobivajo državljani večino odločb državnih organov, od občin pa do posameznih ministrstev oz. centralnih upravnih organov. Vsaj neokusno je, denimo, ko človek bere odločbo ali sklep državnega organa, najprej prebere, da je bil dokument izdan v skladu z jugoslovanskim zakonom. Taka "napaka" se je na primer zgodila, ko so ljudje dobivali odločbe o slovenskem državljanstvu. Slovenci so se razburjali s posamezniki z drugih območij nekdanje države, ki so prosili za slovensko državljanstvo, pa so se privoščljivo muzali, ko so v odločbah videli zapisano, da se to izdaja na podlagi zakona SFRJ. Tisti, ki so odgovorni, očitno niso pomislili na psihološke posledice takega ravnanja.

Pristojni funkcionarji v slovenski vladi zdaj zagotavljajo, da bodo do konca letošnjega leta zagotovo razveljavili vseh omenjenih petdeset zakonov, ki so bili sprejeti v obdobju prejšnje države. Kot odmev na ogorčenje pisma posameznikov javnim občilom, v katerih protestirajo zoper uporabo omenjenih zakonov, "ker je to sramotno in ponižujoče za samostojno državo", se je

oglasil Tone Dočič, direktor vladne službe za zakonodajo. Povedal je, da je v času osamosvojitve veljalo še tristo t.i. zveznih zakonov (sprejetih na ravni federacije SFRJ), ki so jih postopno odpravljali. Ostalo je še, kot zapisano, okoli petdeset zakonov, ki pa jih bodo, je zagotovil, do konca leta 1999 razveljavili.

VLOGA SLOVENIJE V PAKTU STABILNOSTI ZA JUGOVZHODNO EVROPO

Slovenija je podprla pobudo EU, da bi sklenili t.i. Pakt stabilnosti za jugovzhodno Evropo. Po posvetovanju političnih direktorjev iz tridesetih evropskih držav, ki je bilo v četrtek, 27. maja, v Peterburgu pri Berlinu, je postalo bolj jasno, katere države bi dobivale pomoč na svojo gospodarsko stabilizacijo in razvoj demokracije in katere bi stabilizacijo lahko finančno in gospodarsko podprle oz. zanjaj prispevale. Med pomoči in stabilizacije potrebne države so uvrstili vse države naslednice nekdanje SFRJ, razen Slovenije. S tem je bilo slovenski državi dano priznanje za njene uspehe pri stabilizaciji gospodarskih razmer, utrjevanju demokracije in ustvarjanju pogojev za sprejem v EU.

Medtem je predstavnik Bele hiše Joe Lockhart potrdil, da se bo predsednik ZDA Bill Clinton 21. in 22. junija mudil na obisku v Sloveniji.

RESOLUCIJA ZOPER MINISTRA ZA KMETIJSTVO

Združena lista socialnih demokratov je vložila resolucijo zoper ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Cirila Smrkolja. Očitajo mu, da je zlorabil svoje pristojnosti pri spremembi namembnosti kmetijskih zemljišč v občinah Reče - Fram in Lukovica na Štajerskem, ki so po njegovi odločbi postale zazidalne površine. Resolucijo je podpisalo enajst poslancev. Predsednik Združene liste je na novinarski konferenci dejal, da naj bi v parlamentu zagotovili, kolikor je mogoče, nepristransko razpravo o ravnanju ministra. Sicer pa, je opozoril, predlagatelji dvomijo, da je minister sposoben uspešno izvajati projekte na področju kmetijske politike pri vključevanju te dejavnosti v EU. Prevladuje mnenje, da bo sta koalicijski stranki LDS in SLS podprli ministra, ker bi njegova razrešitev lahko ogrozila vlado, česar eno leto pred parlamentarnimi volitvami ne moreta dopustiti. Ob predloženi resoluciji o nezaupnici je vodja poslanske skupine SLS Zagožen izjavil, "da je ZLSD prezgodaj začela predvolilno kampanjo".

hna. Minister za ekonomske odnose in razvoj Marjan Senjur je odgovoril, da vlada vsaj do uvedbe davka na dodano vrednost, 1. julija, ne bo več dvignila nobene nadzorovane cene.

Zaradi maloprodajnih cen bencina in drugih goriv v Sloveniji se prodaja na bencinskih črpalkah na meji z Italijo zmanjšuje. Da bi omejili krizo, sta družbi Petrol in OMV na črpalkah začeli prodajati tudi drugo blago, celo živila.

M.

POL STOLETJA RADIA KOPER

V soboto, 29. maja, so zvečer s slavnostno prireditvijo na prenovljenem zunanjem prizorišču portoroškega Avditorija zaključili slovesnosti ob 50-letnici Radia Koper. Prvič se je oglašil 25. maja 1949, očitno v čast tedanjega dneva mladosti, ki je simboliziral rojstni dan Josipa Broza-Tita. Najprej se je iz tedanje cone B Svobodnega tržaškega ozemlja oglašal kot Radio Jugoslovanske cone Trsta, leta 1954 pa si je nadel sedanje ime. Po dveh letih se je povezal z Radiom Ljubljana, sedaj pa je skupaj s TV Koper del zavoda RTV Slovenija.

Radio je nekaj let oddajal v slovenskem, italijanskem in hrvaškem jeziku. Tudi sedaj oddaja v slovenščini in italijanščini, od leta 1979 pa ima vsak jezik svojo radijsko frekvenco. Poslušalce pozdravlja z imenom *Radio Koper-Modri val* oz. *Radio Koper-*

Capodistria - Onda blu. Program sooblikuje tudi radijski Studio v Novi Gorici. Ob jubileju so dobili nov reportažni avto, t.i. *Modri dirkač*, ki bo omogočal neposredne oddaje oz. prispevke s terena.

Na slavnostni prireditvi ob 50-letnici Radia Koper je govoril predsednik Slovenije Milan Kučan. Zaradi celovitosti dogodka velja opozoriti, da je ob ustanovitvi koprškega radia v Trstu že delovala radijska postaja v slovenskem jeziku. Njeno poslušalnost pa so tedanje jugoslovanske oblasti poskušale čim bolj motiti oz. omejevati z različnimi tehničnimi ovirami. Radio Koper je na Primorskem in tudi drugod v Sloveniji precej poslušan, toda samo na Primorskem temu javnemu elektronskemu občilu uspešno konkurira vsaj deset zasebnih radijskih postaj.

M.

DELOVATI JE ZAČEL V ŠOLSKEM LETU 1997/98

MLADINSKI PEVSKI ZBOR GIMNAZIJE TOLMIN

ADA KLINKON

V dvorani šolskega centra v Tolminu so se v četrtek, 20. maja, predstavili mladi pevci gimnazije Tolmin. Vodila jih je nadarjena in sposobna zborovodkinja Erika Bizjak.

Res potrebno je bilo, da je na tolminski gimnaziji nastal pevski zbor. Delovati je začel v šolskem letu 1997/98 in glej, že se je predstavil na koncertu s sorazmeroma zahtevnim programom. Peli so pesmi v glasbeno sodobnem jeziku, kot je prevladoval v Močnikovski skladbi *Kdor jih bere*, dalje Orffovi *Odi et amo*, kjer je prišla do izraza vsa glasovna uravnoteženost zbora, pa vse do pesmi iz naše zborovske tradicije. Vsi elementi interpretacije od fraziranja do agogike so se pokazali tudi v ostalih skladbah, med njimi ljudskih v priredbi naših in tujih skladateljev. Tako je uspešna Kumarjeva *Magdalena*, posebno pa je publiko v dvorani ogrela *La cucaracha* iz mehiške folklore. Nekoliko sta se oddaljili od osnovnega koncepta dve popevski na koncu koncerta, vendar lahko razpišemo, da je bil ta nastop gimnazijcev iz Tolmina dobro pripravljen. Vse je potekalo s pravi mladostni žarom. Mladi so pokazali, da jim gre za čustveno poglobljanje, in dokazali, da jih moramo zgodaj pritegniti k vsemu lepemu, ki ga ima zborovsko petje.

Naj še dodamo, da so tega dne na gimnaziji odprli razstavo seminarjskih nalog z umetnostno zgodovinsko tematiko *Cerkvena arhitektura v Posočju*, ki so jo pripravili prvi letniki pod vodstvom Jurija Žagarja.

M.

NOVA KOMUNA ZA ZDRAVLJENJE ODVISNIKOV OD MAMIL

V vasi Čadrg nad Tolminom je začela delovati nova komuna Skupnosti srečanje, za zdravljenje odvisnikov od mamil. Svoje prostore ima v zgradbi nekdanje osnovne šole, ki pa jo preurejujejo. Pet odvisnikov je v Čadrg že prislo in so takoj pričeli izvajati program zdravljenja. Pet odvisnikov pa bo še prislo.

Zamisel za ustanovitev komune je dal domačin Ludvik Janež, z javnim glasovanjem pa so jo podprli vsi prebivalci vasi. Tudi krajevna skupnost je projekt takoj podprla in za komuno pripravila najemno pogodbo. To je zelo spodbuden primer razumevanja za stanje in potrebe uživalcev mamil, katerih število je žal povsod v Sloveniji v porastu. Za terapevtski program zdravljenja odvisnikov od mamil, ki poteka v okviru Skupnosti srečanje, ki jo je ustanovil don Pierino Gelmini, skrbi Slovenska Karitas. Vselitev fantov v nekdanjo šolo v Čadrgu, ki naj bi postala zgled za druga območja v Sloveniji, je z blagoslovom in bogoslužjem pospremil župnik iz Portoroža Franc Prelc. Generalni tajnik Slovenske Karitas Imre Jerebic pa je izrekel željo, da bi Karitas s podporo programu zdravljenja odvisnikov od mamil v slovenski prostor in družbo vnašala novo kakovost.

M.

IZDATNA POMOČ BEGUNCEM S KOSOVA

Slovenija prizadevno sodeluje v mednarodni humanitarne akciji za pomoč beguncem s Kosova. V begunska taborišča v Makedoniji in Albaniji je do slej poslala za nad 150 milijonov tolarjev pomoči v hrani, zdravilih, sredstvih za osebno higieno in v drugem blagu. Pri tem so dejavni vlada, človekoljubni organizatorji, Rdeči križ in Slovenska Karitas, kot tudi posamezniki. Namesto 1.600 beguncev, kot je bilo najprej

predvideno, bo Slovenija, če bo to potrebno, sprejela 4.000 beguncev s Kosova, pri čemer bodo imeli prednost tisti, ki so sami izrazili željo, da bi prišli v Slovenijo. Slovenska vojska pa sodeluje v humanitarne akciji NATA *Zavezniški pristan* (Allied Hargour) v Albaniji, in sicer z bataljonsko sanitetno postajo, imenovano Role 1. Enota je z ladjo iz Luke Koper odpotovala 29. maja. V tem vojaškem kontingentu je petnajst voja-

kov, osem podčastnikov in dva častnika. Razen njih je odpotovalo še šest častnikov, ki bodo vključeni v poveljstvo NATA v Albaniji. Pomoč, ki jo bo zagotavljala bataljonska sanitetna postaja slovenske vojske, bo namenjena beguncem oz. civilnemu prebivalstvu in pripadnikom mednarodnih sil v Albaniji. Enota je usposobljena za vse potrebe zdravstva, tudi za pomoč pri porodih.

M.

PODRAŽIL NEOSVINČENI BENCIN

V Sloveniji se je 29. maja podražil neosvinčeni bencin. Liter 95-oktanskega neosvinčenega bencina je dražji za 3,1 tolarja in stane 106,6 tolarjev, liter 91-oktanskega pa se je podražil za 5,8 tolarjev, tako da zdaj stane 106,2 tolarja. Osvinčeni 98-oktanski in osvinčeni 95-oktanski bencin pa se nista podražila.

Sklep o podražitvi nekaterih vrst bencina je sprejela vlada z utemeljitvijo, da je bilo to potrebno zaradi občutnega porasta cen naftnih derivatov na svetovnem trgu in rasti tečaja ameriškega dolarja v primerjavi s slovenskim tolarjem. Naftni družbi Petrol in OMV Istrabenz sta sporočili, da je bila podražitev premaj-

13

ČETRTEK
3. JUNIJA
1999

PODPISAN POMEMBEN DOGOVOR

NOVE BANČNE USLUGE

V petek, 28. maja, sta Kmečka zveza in pokrajinska Zveza neposrednih obdelovalcev podpisali pomemben dogovor z Zadružno kraško banko na Opčinah, ki ponuja članom obeh kmetijskih organizacij določene ugodnosti pri bančnem poslovanju. Listini sta ob predsedniku Zadružne kraške banke Dragotinu Danevu podpisala še oba predsednika kmečkih stanovskih organizacij, se pravi Lojze Debelis in Dimitrij Žbogar.

Kot je poudaril ravnatelj denarnega zavoda Klavdij Brajnik, gre za dogovor, ki kmetom, članom ene ali druge organizacije, določa posebno ugodne obrestne mere in možnosti najemanja kreditov. Dogovor je še posebno namenjen mladim kmetijskim podjetnikom, ki želijo kakorkoli izboljšati svojo posest ali možnost dela na njej.

Zato nudi openska Zadružna kraška banka veliko možnosti ugodnih investicij. Kot posebno uslugo med drugim ponuja kmetom - kot tudi ostalim prostim poklicem - dodatni pokojninski zavarovalni sklad. Glede na nejasno socialno skrbstveno stanje v italijanski državi gre za pomembno storitev, ki bo marsikomu olajšala skrb za prihodnost.

Zadružna kraška banka se zaveda pomembne vloge, ki jo ima kmetijstvo v gospodarstvu tržaške pokrajine in želi omogočiti vsem, ki začnejo z novimi pobudami in investicijami, da bi svojo dejavnost postavili na dovolj trdne in inovativne temelje. Pozitivno pa je, da se kmetijske stanovske organizacije obrnejo na domače denarne zavode, da pomagajo svojemu članstvu.

GOSPODARSKA PROMOCIJA

BLAGOVNA ZNAMKA GORIŠKIH BRD

V Goriških Brdih so 27. maja začeli uporabljati enotno blagovno znamko tega območja. Uporabljali jo bodo vinogradniki, vinarji, Zadružna vinska klet na Dobrovem, gostišča in vse druge dejavnosti, ki lahko prispevajo k promociji Brd. Namen je doseči večjo turistično in gospodarsko učinkovitost dejavnosti, ki so specifično in razvojno najpomembnejše za briško pokrajino. Zlasti bi radi povečali trženje in prodajo najpomembnejših pridelkov, to je grozdja oz. vina, pa češenj, breskev in drugega sadja.

Skupna blagovna znamka Goriških Brd je upodobljena kot simbol v rumeno-zeleni barvi (sonce in ozelenjena zemlja) s sloganom *Brda, dežela opojnih trenutkov*. Predstavili jo bodo na raznih prireditvah, ki bodo poleti in jeseni na Dobrovem in drugod v Brdih. Na ogled je tudi na mednarodnem vinskem sejmu, ki so ga odprli 31. maja na gospodarskem razstavišču v Ljubljani, kjer razstavljajo vina skupaj vsi pridelovalci iz Brd, to je Zadružna klet z Dobrova in zasebni vinarji.

ITALIJANSKO PRAVO

EVROPSKA ZAŠČITA ZA POGODBE NA RAZDALJO

DAMJAN HLEDE

Ministrski svet je v prejšnjih dneh sprejel zakon, s katerim se prilagaja evropski direktivi št. 97/7 o varstvu potrošnikov na področju pogodb na razdaljo. Zakon še čaka na objavo v uradnem listu. V veljavo pa bo stopil stodvajset dni po tej objavi. Novi zakon bo urejeval vse pogodbe, ki bodo sklenjene s pomočjo sredstev za komuniciranje na razdaljo med profesionalno stranko, ki bo ponujala odstop stvari ali nudenje uslug, in neprofesionalno stranko, ki jo lahko definiramo kot potrošnika. Zakon vsebuje posebno prilogo, v kateri so navedeni primeri sredstev komuniciranja na razdaljo, za katera bodo veljala nova pravila: preprosta korespondenca, katalogi, telefon, videotelefon, radio, teletekst, faks, elektronska pošta, televizija (televizijske prodaje) itd. Gre seveda za navajanje, ki naj velja kot primer, saj vsebuje prvi člen pod črko d) zelo odprto definicijo sredstev komuniciranja na razdaljo: "katerokoli sredstvo, ki ga je možno uporabiti za sklenitev pogodbe brez fizične in istočasne prisotnosti dobavitelja in potrošnika".

Z območja veljavnosti novega zakona so izrecno izključene nekatere pogodbe: tiste, ki se tičejo finančnih uslug (investicijske usluge, zavarovalniške operacije, bančne usluge ipd.), tiste, ki so sklenjene s pomočjo avtomatskih razdeljevalcev ali avtomatiziranih trgovinskih uradov, tiste, ki so sklenjene z

operaterji telekomunikacij preko javnih telefonov, nepremičninske pogodbe razen najema, pogodbe v sklopu dražbenih prodaj.

Sistem zaščite, ki ga zariše zakon, temelji na predhodni komunikaciji potrošniku vrste podatkov, ki se tičejo značilnosti dobavitelja, obljubljenih uslug in drugih pogodbениh pogojev. Poleg tega pa bo imel potrošnik v vsakem primeru možnost brezplačnega in nemotiviranega odstopa od pogodbe, ki ga bo lahko izvedel v roku, različnem za različne pogodbe (roki gredo od desetih dni do treh mesecev). V primeru odstopa bo dobavitelj moral potrošniku povrniti katerokoli vsoto, ki mu jo je bil v zvezi z razvezano pogodbo slednji že nakazal. Pravica odstopa pa ne bo veljala za nekatere pogodbe, in sicer za tiste, ki zadevajo dobavo stvari, katerih cena je vezana na finančne fluktuacije, ali dobavo stvari, ki so naročene po meri ali poosebljene, dobavo avdiovizualnih ali informacijskih sredstev, katerih embalažo je potrošnik že odprl, dobavo časopisov in revij.

Pravice, ki jih novi zakon priznava potrošniku, so absolutno neodpovedljive, vsak nasproten dogovor pa je ničen. Katerakoli pogodba na razdaljo bo morala vsebovati izrecno omembo tega zakona. V primeru nenaročene dobave potrošnik ne bo primoran k nobenemu protiplačilu. Pomanjkanje njegovega odgovora ne bo nikdar pomenilo soglasja.

PRI MLADINSKI KNJIGI

DVE KNJIGI O SLOVENIJI V ITALIJANŠČINI

JURIJ PALJK

Pred poletjem je prav, če v grobih obrisih predstavimo dve knjigi, ki sta natisnjeni v italijanskem jeziku in sta namenjeni italijanskemu občinstvu, obe pa predstavljata Slovenijo in ju je pred kratkim izdala Založba Mladinska knjiga v Ljubljani in ju tudi ustrezno predstavila sredstvom obveščanja, pri nas pa o njihju še nismo pisali.

Gre za imeniten *Turistični vodnik Slovenije* in za tanjšo knjigo večjega formata, ki no-

si zgovoren naslov *Saluti dalla Slovenia* (Pozdravi iz Slovenije) in podnaslov *Curiosità e bellezze* (zanimivosti in lepote). Uvod k bogato ilustrirani knjigi je napisal Nemo Canetta, svoje poglede na lepote slovenske pokrajine sta napisala Karel Natek in Drago Perko, medtem ko sta strnjene zapise o posameznih slovenskih pokrajinah napisala Stane Peterlin in Davorin Vuga. V sodobno italijanščino so besedila preličili Boris Bajželj, Eliana in Nemo Canetta. Knjiga je imeniten pregled lepote Slovenije in bo kot nalašč za naše italijanske prijatelje, ki Slovenije še ne poznajo, saj Slovenijo predstavlja tudi s krasnimi barvnimi fotografijami.

Za vse tiste Italijane, ki pa bi radi Slovenijo bolj spoznali, so pri Mladinski knjigi pripravili prevod lepega *Turističnega vodnika Slovenije*, ki je zares dober vodnik, sodobno opremljen in pregleden, bogat z najvažnejšimi podatki in opisi krajev; ne zanemarlja ne zgodovine ne umetnosti ne običajev in navad in ne pozablja tudi na čisto slovenske, tipične kulinarne užitke, da o sladkem slovenskem vincu niti ne govorimo. Izjemno zahteven projekt *Turističnega vodnika Slovenije*, ki je v slovenščini postal že uspešnica, je vodil Marjan Krušič, medtem ko sta besedilo napisala Anton Gosar in Matjaž Jeršič. Seveda jima je pomagala cela ekipa strokovnjakov. V njem bo bralec našel izjemno veliko podatkov o umetnosti, pokrajini, ljudeh in navadah in še kaj. Dejansko je to najboljši vodnik o Sloveniji, kar jih je kdajkoli v slovenskem jeziku izšlo! Opremljen je tako z zemljevidi posameznih delov Slovenije kot tudi s planimetrijami mest, krasi ga nešteto barvnih fotografij, skorajda pa ni niti zaselka, v katerem bi se v Sloveniji dalo kaj lepega videti, da ni omenjen! Za lep italijanski prevod sta se potrudila Boris Bajželj in Savina Milič, prevod pa je pregledal Marco Tamborini.

Omenjeni knjigi sta odlični prikaz slovenskega človeka in njegove domovine italijanskemu bralcu, gotovo pa sta tudi kot nalašč za darilo italijanskemu prijatelju, ki bi nas rad bolje spoznal. Če pa knjig že ne moremo podariti, pa vsaj naše prijatelje opozorimo nanju, ker nam bodo hvaležni za to. Po uporabi omenjenih knjig nas bodo gotovo tudi bolj cenili in to predvsem zato, ker nas bodo bolj poznali!

Uspes storitev je odvisen tudi od kulture storitvene organizacije. Zato se srečujemo tudi z odpori proti spreminjanju kulture organizacije. Vsekakor pa velja posebej poudariti področje marketinškega managementa kakovosti, kar je v tej knjigi izredno pregledno podano, vključno z dimenzijami kakovosti storitev ter merjenjem le-teh.

SODOBEN PRIROČNIK

MANAGEMENT STORITEV

GABRIEL DEVETAK

Pri nadaljnjem razvoju slovenskega gospodarstva in hitrejšem vključevanju v mednarodne tokove znanosti in tehnike postajajo storitve vse bolj pomembne. Problematika storitev postaja iz dneva v dan zanimivejša in priteguje marsikaterega podjetnika, managerja, obrtnika in tudi mlajše strokovne kadre ter študente k proučevanju novih programov. Sicer pa so lahko storitve specifičen kazalec v gospodarski rasti in mednarodni menjavi. Na spremembo statusa storitev v družbi vplivajo številni dejavniki.

Pri oblikovanju razvoja in ponudbe storitev imata marketinška filozofija in praksa posebno vlogo. Tu se srečujemo z željami in povpraševanjem oz. storitvami, s katerimi je možno zadovoljiti zlasti

plačilno sposobno povpraševanje. Vsekakor pa se moramo zavedati in poznati osnovne značilnosti storitev, njihovo procesnost, obstojnost, sočasnost izvajanja in uporabe.

Da bi zlasti mlajši strokovnjaki, študentje, sedanji in bodoči managerji lažje obvladovali problematiko storitev, jim bo v veliko pomoč strokovna knjiga z naslovom *Management storitev*, ki jo je napisal Boris Snoj. Knjigo, ki obsega 186 strani, je lani jeseni izdala in založila Visoka šola za management v Kopru.

V tem delu nas avtor popelje od obrazložitve statusa storitev v družbi, koncepta storitev v organizacijah do številnih novih spoznanj in posebnih tem, ki so sedaj in bodo tudi v bodoče izrednega pomena za narodno in svetovno gospodarstvo. Avtor je poseben poudarek namenil

razvijanju novih storitev, spreminjanju in opuščanju obstoječih. Pri tem so pomembni vidiki razvijanja storitvene organizacije, razvoj novih storitev, stopnje v procesu razvijanja novih storitev in niz drugih aktivnosti, od katerih je odvisen končni uspeh storitev. Kakor pri izdelkih, tako je potrebno tudi pri storitvah sproti uvajati nove in opuščati zastarele oziroma nerentabilne storitve. V ta namen lahko uporabimo model odločanja pri spreminjanju in opuščanju storitev organizacije, ki ga je avtor tudi grafično ponazoril.

Uspes storitev je odvisen tudi od kulture storitvene organizacije. Zato se srečujemo tudi z odpori proti spreminjanju kulture organizacije. Vsekakor pa velja posebej poudariti področje marketinškega managementa kakovosti, kar je v tej knjigi izredno pregledno podano, vključno z dimenzijami kakovosti storitev ter merjenjem le-teh.

DODATEK USTAVNEGA SODIŠČA

NOVA PRISILNA SLUŽNOST

Z razsodbo št. 167/99 je italijansko ustavno sodišče poskrbelo za pomemben dodatek k členu 1052 civilnega zakonika. Slučaj, ki je bil povod za razsodbo, je bil naslednji: prizadeta oseba je imela samo dve možnosti, da bi iz svoje hiše prišla do javne ceste: prehoditi petinsedemdeset stopnic ali pa iti skozi sosedov vrt. Dejansko pa je od teh dveh bila pravno možna samo tista po stopnicah, saj je doslej zakon prepovedoval pot skozi sosedovo zemljišče v primeru, ko že obstaja en dostop na cesto. Edino izrecno predvideno izjemo je predstavljal slučaj, ko je bilo treba štiti kmetijske ali industrijske potrebe. V tem primeru je zakon nudil prisilno služnost poti skozi sosedovo zemljišče. Naj samo spomnimo, da prisilna služnost ne velja za prehod skozi hiše, dvorišča, parke in skednje.

Ustavno sodišče je z omejeno razsodbo razglasilo protiusustavnost drugega odstavka člena 1052, kolikor ne predvideva, da sodna oblast lahko dodeli prisilno služnost poti v primeru, ko je prošnja v skladu s potrebami dostopa v stanovanjske hiše, ki jih predvideva obstoječa zakonodaja o prizadetih osebah. V primerih, ko že obstaja en dostop do ceste, ki pa je neprimeren ali nezadosten in ki ga ni mogoče razširiti ali prilagoditi, razen s prevelikimi težavami ali bremenji, bo lahko sodnik odslej priznal prisilno služnost poti preko tujega zemljišča ne samo takrat, ko bo ugotovil prisotnost kmetijskih ali industrijskih potreb, ampak tudi ko bo ugotovil prisotnost stanovanjskih potreb z ozirom na osebe z omejeno sposobnostjo premikanja.

DH

ODBOJKA / ŽELJA PRVOLIGAŠA MATEJA ČERNICA

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006

OSVOJITEV OLIMPIJSKEGA ZLATA

IGOR COTIČ

V sobi pod stensko sliko Kiralyja (nekdanjega najmočnejšega svetovnega odbojkarja) je Matej večkrat sanjal o Zoriju, Gianiju, Lucchetti... Prišel je dan, ko pa je plavalasi Matej pustil sliko in skrite sanje v sobi, vzel športne copate in odšel v Bologno, v profesionalni odbojarski svet.

Enaindvajsetletni Matej Černic je začel svojo izredno uspešno odbojarsko pot pri SZ Soča, nato je prestopil k OK Val, s katerim je dve sezoni nastopal v B-2 ligi. O tem, da je bil obetaven odbojkar, ni bilo nobenega dvoma; da pa bo tako hitro prodril v sam vrh odbojarskega gibanja, je bilo res veliko presenečenje. Pri osemnajstih letih ga je italijanski državni selektor mladinske reprezentance Lorenzetti vključil v dvanajsterico najboljših italijanskih mladincev, naslednje leto je postal član bolonjskega prvoligaškega moštva, kjer si je že v prvi sezoni priboril mesto v prvi šestki, nedvomno pa predstavlja višek njegove dosedanje odbojarske kariere dejstvo, da je bil izbran za... člana državne reprezentance, ki je trenutno najmočnejša na svetu. Tednik Supervalley je Mateju nadel vzdevek "plavalasi Papi" (ta velja za najboljšega italijanskega igralca). V letošnjem prvenstvu, ki se je zaključilo pred kratkim, je branil barve moštva Conad Ferrara in z njim dosegel zelo dobro deveto mesto v najvišji italijanski ligi.

Kdo ti je dal vzdevek "Bimbo"?

(Nasmeh) Lorenzetti, trener mladinske državne reprezentance, mi je dal ta vzdevek, ker sem bil v njej najmlajši. Prav on nosi nedvomno veliko zaslug za to, da sem prestopil iz B-2 lige v mladinsko državno reprezentanco in kasneje v najvišjo italijansko ligo.

Si zadovoljen z letošnjo končno uvrstitvijo svoje ekipe?

Pred začetkom prvenstva so bila pričakovanja večja, saj si je lani moštvo, ki je bilo slabše v primerjavi z letošnjim, priborilo uvrstitev v play-off. Treba pa je povedati, da so se ostale ekipe v letošnji sezoni močno okrepile, tako da smo s končno uvrstitvijo lahko zadovoljni. K temu je treba še dodati dejstvo, da sem letos služil vojaški rok, kar je brez dvoma vplivalo na moj doprinos prvenstvenim nastopom.

Kakšni so načrti društva za prihodnjo sezono?

Načrti športnega direktorja so ambiciozni, saj že potekajo pogovori za nabavo novih igralcev; govori se, da bo prihodnjo sezono z nami igral tudi sam Bovolenta. Naslednje leto bo bolonjsko društvo preselilo svoj sedež v Ferraro, kjer bomo igrali prven-

stvene tekme kot tudi trenirali. Za to potezo se je vodstvo društva odločilo zato, ker je v Ferrari zanimanje za odbojko s strani navijačev večje kot v Bologni, kjer imajo ljubitelji športa sicer možnost slediti prvoligaškemu moštvu tako v nogometu kot v košarki.

Kateri pa so tvoji konjički?

Rad poslušam glasbo, najraje U2, Nirvana in Doors.

Kateri so najlepší trenutki, ki si jih doživel v odbojarskem svetu?

Osvojitev 2. mesta na mladinskem evropskem prvenstvu je bil nedvomno moj dosedanji največji uspeh, škoda le, da je imel ta nepozabni trenutek grenak priokus, saj več, da se je s srebrom težko zadovoljiti, predvsem če kloniš proti samemu zmagovalcu svetovnega prvenstva (Poljski).

Odbojarski strokovnjaki in trenerji raznih državnih reprezentanc (Lobiatti, Lorenzetti, Paolini...) pohvalno govorijo o tebi. Zvezni selektor Bebeto te je lansko leto poklical v najožji izbor osemnajstih kandidatov za državno reprezentanco, sedanj trener državne reprezentance Anastasi pa nekoliko okleva...

Ožji sodelavci državnega selektorja so mi zaupali, da me Anastasi zelo ceni. Jasno je, da bi me njegov klic v reprezentanco zelo razveselil.

V katerih odbojarskih osnovah izstopaš in katera je tvoja šibka točka?

Zelo mi gresta od rok sprejem in napad, izboljšati pa bom moral blok.

Kaj potrebuje mlad odbojkar, da prodre v sam vrh italijanske odbojke?

Nujne so tri sestavine: nardjenost, vztrajnost in... sreča.

Katera je tvoja skrita želja?

(Odločen odgovor) Klic v državno reprezentanco in osvojitve olimpijskega zlata prihodnje leto.

Nasmejanemu Mateju želimo, da bi se mu skrite želje uresničile in da bi ga vsi njegovi navijači čimprej lahko spremljali po televizijskih ekranih v dresu državne reprezentance.

ŠE ENA PREDSTAVITEV KANDIDATURE BREZ MEJA

Organizacijski odbor kandidature treh dežel za zimske olimpijske igre leta 2006 je v petek, 28. maja, v Celovcu vnovič predstavil prednosti skupne kandidature.

Predstavitve se je udeležilo več kot 50 časnikarjev z vsega sveta. Župan Celovca Harald Scheucher je poudaril pravšnjo velikost Celovca kot nosilca kandidature, ki je po njegovem mnenju dovolj velik, da se ne bo izgubil v anonimnosti, prav tako pa bo zmogel izpolniti vse naloge,

ki jih zahteva tovrstna prireditelj. Manager Dieter Kalt in predsednik organizacijskega komiteja Michael Ausserwinkler pa sta vnovič opozorila na izjemno ozadje kandidature, ki v miru združuje tri narode, države in kulture.

Časnikarji, ki so pripotovali celo iz Kitajske, Rusije in Afrike, so naslednjega dne obiskali še nekatere kraje, ki naj bi gostili tekmovanje, nastanjeni pa so bili v olimpijski vasi v Vrbi ob Vrbskem jezeru.

JADRANJE

14. REGATA TRST-BRIONI

Konec prejšnjega tedna je potekala 14. regata Trst-Brioni, ki sta jo priredila Tržaški pomorski klub Sirena in Jadranski klub Vega iz Pulje. Prva regata je bila v noči od petka, 28., na soboto, 29. maja. V nedeljo, 30. maja, pa je bila v jutranjih urah še druga regata okoli Brionov. Kot najboljša se je izkazala jadrnica Gero-

nimo iz Milja, ki je prehitela Beatrix in YRay. Od zamejskih jadrcev se je najbolje uvrstil Franco Rebula od Jadranskega kluba Čupa, ki je zasedel peto mesto z jadrnico Brown Sugar. Čupini jadranci so zasedli še deseto, osemnajsto, enaindvajseto in dvaindvajseto mesto.

SMUČANJE

JURE KOŠIR NAJBOLJŠI SMUČAR SLOVENIJE V PREJŠNJI SEZONI

Na redni letni skupščini Smučarske zveze Slovenije (SZS), Združenja športnih pagonov v Ljubljani, so soglasno sprejeli statut SZS in obenem poudarili, da bodo novo sezono začeli brez negativnih finančnih bremen.

Podelili so tudi 39 priznanj za uspehe in delo v prejšnji sezoni. Najboljši med vsemi tekmovalci SZS je bil alpski smučar Jure Košir (na sliki). Adi Kozinc pa je dobil posebno priznanje za dolgoletno delo v smučarskem športu (oba sta dobila kip Bloškega smučarja). Špela Pretnar je bila najboljša alpska smučarka, Miha Gale akrobatski smučar (skoki), Petra Škrabar in Dejan Košir sta bila prva deskarja na snegu, Andreja Mali in Matej Soklič sta bila najboljša v smučarskih tekih, Andreja Grašič in Janez Ožbolt prva

biatlonca, Gorazd Robnik nordijski kombinatorec, Peter Žonta in Tanja Volčjak pa skakalca. Mitja Dragšič in demonstracijska vrsta Zveze učiteljev in vaditeljev Slovenije sta prejela plaketo Bloškega smučarja, to priznanje pa so prejeli tudi najboljši klubi posameznih disciplin ter radijski poročevalec Franci Pavšar za dolgoletno spremljanje slovenskega smučanja.

Nov statut SZS ureja večjo samostojnost posameznih disciplin, ki so organizirane v zbornice. SZS zastopa vse v Mednarodni smučarski zvezi (FIS), v odnosih do državnih organov in organizacij v Sloveniji, enotni so pravilniki o pravicah in obveznostih tekmovalcev ter prodaja pravic in žiro račun, skupaj pa usklajujejo tudi tekmovalne koledarje.

Direktor alpskih reprezentanc Tone Vogrinc je kot cilj za prihodnjo sezono, ko ni olimpijskih iger ali svetovnega prvenstva, navedel čimveč zmag in drugih visokih mest v svetovnem pokalu; zaželel pa si je tudi, da ne bi presegli 300 milijonov tolarjev predvidenega proračuna. Podobno je dejal tudi njegov nordijski kolega Ljubo Jasnič ("čimveč medalj v svetovnem pokalu"), ki ima sicer polmanjši proračun. Direktor SZS Jaro Kalan je pojasnil, da so v zadnjem obdobju tisto razliko, ki so jo

izkazali v zaključnem računu za lansko sezono, pokrili. "S tem se bo sezona 1999/2000 prvič po dolgi letih začela brez negativnih bremen iz preteklosti. To je bilo mogoče zaradi racionalnega poslovanja in zelo dobrega dela direktorjev posameznih disciplin." "Sezona, ki se je končala, je bila za nas uspešna, v povprečju ena uspešnejših v zadnjem desetletju. V nekaterih disciplinah sicer ni bilo takih uspehov kot v prejšnjih sezonah, vendar pa je bilo v drugih boljše in nam vsem v ponos. Rezultati Jureta (Koširja), Špele (Pretnar), Urške (Hrovat), Andreja (Mali in Grašič) ter ostalih so nam vsem v ponos. Dokazali so, da se v klubih in reprezentancah dobro dela in da bo na uspehe naših smučarjev moč računati tudi v prihodnje, "je v poročilu o sezoni 1998/99 dejal predsednik SZS Stane Valant. Pri tem je izpostavil tudi tri tradicionalne organizatorje svetovnih pokalov v Sloveniji: Zlato lisičico, pokal Vitanc v Kranjski Gori in skoke v Planici.

ALPIN

V PORTOROŽU ZASEDANJE DELOVNE SKUPINE ZA ŠPORT ALPE-JADRAN

Slovenija je 26. maja gostila v Portorožu zasedanje delovne skupine za šport Delovne skupnosti Alpe-Jadran. Med drugim je bil tam govor o organiziranosti športa v deželah omenjenega območja. Delovna skupina, ki ji trenutno predseduje slovenski državni sekretar za šport Janko Stel, je obravnavala tudi poročila o zimskih mladinskih igrah Alpe-Jadran, ki so bile januarja v Predazzu, priprave na poletne mladinske igre Alpe-Jadran, ki bodo leta 2000 v Gorici, ter na konferenco Alpe-Jadran o šolskem športu v Rovinju od 23. do 26. junija. Govorili so tudi o Forumu Alpe-Jadran za šolo in šolski šport ter o Mednarodni športni zvezi Alpe-Jadran. Prisotne so bile delegacije iz teh dežel: Baranje, Bavarske, Gradišanske, Emilije Romanije, F-Jk, Gyora, Hrvaške, Koroške, Lombardije, Gornje Avstrijske, Salzburga, Somogyja, Štajerske, Ticina, Tridentinske-Južne Tirolske, Vasi, Veneta in Zale.

15

ČETRTEK
3. JUNIJA
1999

PETDNEVNO DOŽIVETJE PETOŠOLCEV Z GORIŠKEGA V SLOVENIJI

TESEN STIK S KRASOM OČARAL NAŠE UČENCE

IVA KORŠIČ

V ponedeljek, 17. maja, so se učenci z učitelji Mirko Bric, Franko Padovan, Silvanom Bevčarjem, Darijem Lebanom in Valentino Martinuž z avtobusom odpeljali na petdnevno poučno bivanje v moderno opremljeni dom Rak v Rakov Škocjan. Tako so se sami doživeli to, kar so izkusili lanskoletni petošolci v istem kraju. Lani so namreč goriški učenci prvič spoznali "šolo v naravi", ki jo njihovi vrstniki v Sloveniji poznajo že vrsto let. Zanj skrbi Center šolskih in obšolskih dejavnosti v Ljubljani. O letošnji izkušnji nam je pripovedovala učiteljica Mirka Bric s svojimi učenci, "maturanti" OŠ O. Župančič.

Povedala nam je, da je ravnatelj oz. pedagoški vodja doma dipl. inž. gozd. Arne Kozina prisrčno sprejel učence, pobliže sledil njihovem delu in ob koncu bivanja pohvalil njihovo prizadevnost, vsestransko zanimanje za dejavnosti, ki so se zvrstile v slabem tednu dni, in tudi njihovo marljivost pri pospravljanju sob in pri paznji na čistočo.

Program vsakega dne je bil skrbno pripravljen; učenci

Pred dvema tednoma je bil za trideset petošolcev osnovnih šol O. Župančič iz Gorice, F. Erjavec iz Štandreža, L. Abram iz Pevme in L. Zorzut s Plešivega poln nepozabnih, enkratnih doživetij v osrčju premalo poznanih kraških lepote.

so bili porazdeljeni v dve skupini, ki sta pod mentorstvom naravoslovca Slavka, biologinje Andreje in športnika Polde, ob prisotnosti naših učiteljev in krepkih oporečnikov - ti so budno skrbeli za varnost otrok, še posebno pri nočnem pohodu in ob ogledu jame -, marljivo opravljali vsakdanje študijsko delo.

Že prvi dan so se opremljeni s karbidovkami kot pravi jamarji podali v jamo Zmaj in pri tem videli naravni most, visok 45 metrov. Med hojo so

radovedno poslušali legende: vsaka jama ima zgodbo. Najbolj jim je bila všeč tista o tkalcu, ki je okamenel v jami Tkalca, ker je iz pohlepa po zasluzku delal tudi ob nedeljah.

Naslednji dan so "zajahali" gorska kolesa in prevozili osemnajst kilometrov do zanimivega presihajočega Cerkniškega jezera, ki je spomlad res vredno tega imena, poleti pa se izsuši, tako da se po njem lahko vozijo. Voda iz jezera ponikne, teče podtalno in napolni studence Str-

žen, Rak, Močilnik in ob koncu še Ljubljano.

Otroci so zvedeli, da živi v njem kar pet vrst rib. Ogledali pa so si tudi zanimivo maketo jezera, na kateri je jasen prikaz, kako voda naraste, ob suši pa izgine v požiralnikih. Spoznali so, kako uporabljati kompas, topografske karte; brez teh pa so odkrili orientacijo po soncu in drugih nebesnih telesih ter po senci.

Pozorno so stopali po gozdu in razpoznavali jelke, smreke, gabre, buke, bogato podrast in se zaustavili pri zapletenem ravnotežju ekosistema. Naučili so se izračunati višino dreves, njihovo starost, pa tudi to, kako ugotoviti, kakšna je sestava tal. V naravoslovnem kabinetu so se "srečali" z žuželkami in značilnimi živalmi s Cerkniške planote in Javornika. Govor je bil seveda tudi o gadu in njegovem nevarnem piku, pa tudi o klopu. Očarljiv je bil ogled panja, zanimivo pa gojenje gob v deblu.

Otrokom bodo ostali gotovo neizbrisno v spominu premagani strah pri plezanju, razburljivi spust po vrvi z vrha visoke skale čez reko,

varno veslanje s kanuji z izkušenimi veslači po potoku Rak, merjenje moči v lokostrelstvu, učenje raznovrstnih vozlov in opis nenavadnega lova na polhe, ki je še zmeraj razširjen med domačini.

Jutra in popoldnevi so bili res prijetno nasičeni z raznolikimi dejavnostmi, a tudi večerov učenci niso preživali v brezdelju; skrbno so si beležili vsa spoznanja in podvige, ob koncu pa so odgovorili na anketna vprašanja in dodali pripombe, ki bodo skupaj s poročili učiteljev romale v Ljubljano na Zavod za šolstvo.

Utrinke prelepe "dogodivščine" je kot ponavadi ujel v kamero za trajen spomin Silvan Bevčar (glej sliko).

Učitelji so bili zelo zadovoljni s šolarji, ker so pokazali veliko zrelost in odgovornost. Bivanje sredi prirode jim je vsestransko koristilo; neposreden stik s čisto slovenskim osebjem pa jim je nedvomno obogatil jezik, ki je v zamejstvu še posebno med mladimi zmeraj bolj siromašen.

Po nasvetu mentorjev so naši učitelji izrazili željo, da bi isti učenci ponovili čudovito izkušnjo v drugem razredu srednje šole. Morda se bodo tudi srednješolski profesorji ogreli za to nedvomno pozitivno pobudo in jo skušali izvesti v prihodnjih letih.

PODGORSKI AKORD PEL V ČERVINJANU

Na povabilo moškega zboru La clape iz Červinjana v Furlaniji, ki letos praznuje 35-letnico delovanja, so pevci moške skupine iz Podgore, ki jo vodi Mirko Špacapan, peli na prijetnem koncertu v Červinjanu dne 15. maja.

Na oder so najprej stopili domačini in zapeli pet pesmi, nakar je občinstvo prisluhnilo oktetu Akord, ki se je predstavil s petimi slovenskimi narodnimi skladbami, od katerih je med publiko najbolj vžgala Vodopivčeva Žabe. Na željo občinstva so dodali še priljubljeno La Montanara.

Spored je zaključil mešani zbor Renato Portelli iz Mariana, ki so ga ob tej priložnosti spremljali tudi razni godbeni sestavi.

Gostitelji so svojemu občinstvu v Červinjanu ponudili pester program lepih pesmi, v veliko veselje pa jim je bilo slovensko petje, ki je iz osmih moških grl zazvenelo odločno in barvito. Nastop skupine Akord je bil tudi za ostale pevce, ki so nastopili na večeru, lepa novost; le-ti so izrazili podgorskim pevcem tudi laskave pohvale.

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

V ZBIRKI KOLAČKI

ETKO MUŽETKO

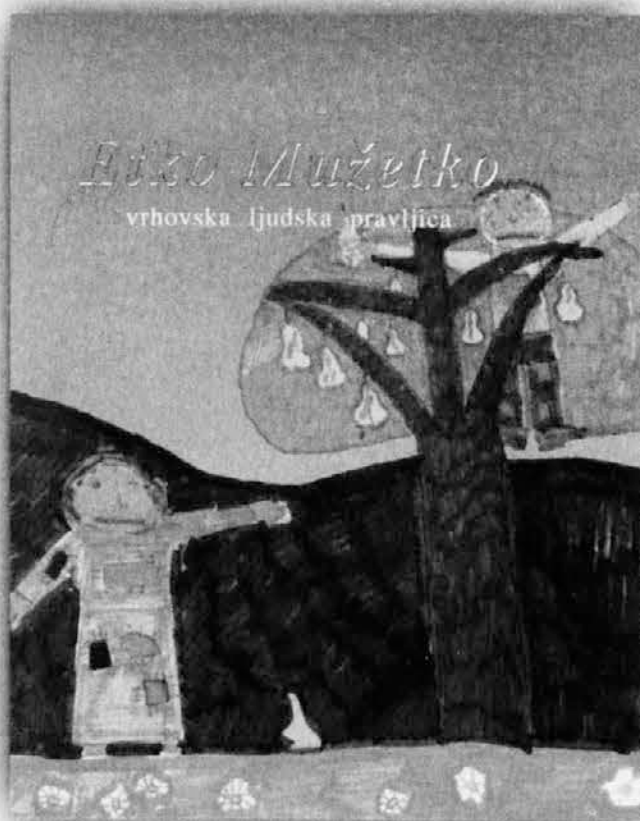
Vrhovska ljudska pravljica

Odkrivanje še neraziskanega bogastva ljudskega pripovedništva je tudi za skupino učencev osnovne šole na Vrhu sv.

Mihaela predstavljal trenutek izrednega soočanja z domačim vaškim izročilom.

Zgodbica o malem Etku Mužetku s svojo hudomušnostjo razgrne bogat svet ljudske domišljije, kateri so največkrat botrovale ne vedno rožnate življenjske razmere.

Pravljica je izšla v zbirki Kolački in je nemenjena vsem, ki ljubijo in cenijo narodno bogastvo. Pot naj bi našla predvsem med otroke, da bi tudi oni spoznali čas, ki ga danes več ni.

GORIŠKA
MOHORJEVA DRUŽBA

PLACUTA 18, 34170 GORICA

TEL. 0481 533177

FAX 0481 536978